Warpulkes

1938
8. Nr.

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALLS, DZINTARS,
ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

Esmu spiests aizrādīt, ka

Rottveilera un Volffa

medību pulveris

ir dabūjams **visos labākos** Rīgas un provinces ieroču veikalos

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Rottveilera un **Volffa** medību pulvera vienīgā pārdošanas vieta atkalpārdevējiem Latvijā

Krāsošana ir nepieciešama, lai aizsargātu pret novecošanos un tanī pat laikā arī greznums

Izturīgas un skaistas ir

Ed. Rozīša krāsas

Fabr. un nol. Rīgā, Lāčplēša ielā 52/54, nod. Dzirnavu ielā 66a, bl. „Turibai"

J. Kauliņa

Bērnu apģērbu un galant. preču tirgotava
Rīgā, Marijas ielā 9, tālrunis 20437
Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus **meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sikas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana. Glīts darbs

Dabūjams:

LLK augu aizsardzības līdzekļu apgādā, Baznīcas ielā 4a, tās kontrolfirmās, Centr. sav. „Turība", patērētāju b-bās u. t. t.

Mazpulks

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā.
Redakcija un ekspedīcija: Jelgavā, Vlestura piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 100 — 47
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

8. (91.) Nr. 1938. g. 15. augustā VIII g. gāj.

Brīvības cīnītājus pieminot

P. ROZĪTIS

Vienpadsmitais augusts — brīvības cīnītāju piemiņas diena, kuru šogad visā valstī atzīmēs 14. augustā, ir ļoti nozīmīga atceres diena mūsu valsts un tautas dzīvē. Par tādu šo dienu padarīja notikumi, kas risinājās 18 gadus atpakaļ, noslēdzot Latvijas valsts atbrīvošanas cīņas ar uzvarām visos kauju laukos.

Vienpadsmitā augustā tauta ar pateicību un dziļu godbijību piemin savas valsts neatkarības un tautas brīvības izcīnītājus — varoņus, kas kaujas laukos krituši, kā arī dzīvos. Šai dienā viņi nolika ieročus, ar to ievadīdami jaunās Latvijas valsts dzīvē un tautas gadu gājumos miera darbam veltīto posmu. Ar to arī noslēdzās ilgais atkarības laiks, un mūsu austrumu kaimiņš atzina latviešu tautas jau no seniem laikiem apdzīvoto svēto zemi par viņas valsts zemi uz laiku laikiem, par ko jau no tāliem gadu simtiem ir cīnījušies un lējuši asinis latviešu karotāji.

Vienpadsmito augustu šai ziņā var arī uzskatīt par miera svētkiem un zīmīgākais te ir tas, ka tā atzīmēšanu ir ievadījuši 15. maija notikumi. Kā brīvības cīņu laiks, tā tagadējās dienas te radniecīgi sadodas rokās, viena gara un varonības apmirdzētas, lai tad nu pieminētu un teiktu latvju varoņus un viņu ieroču slavu.

Atceroties 1918., 1919. un 1920. gada notikumus, sākot jau ar valsts radīšanas, pasludināšanas un sekojošo kauju laiku, vispirms mūsu skati vēršas uz mūsu armiju, kas apvienoja to drošsirdīgo, ticībā stipro un pašaizliedzībā nepārspēto vīru un jaunekļu saimi, no kuriem tepat 3000 atdeva savas dzīvības. 75 lielāko atbrīvošanas kara kauju duņoņā mēs skatām viņu cildenās personības līdz ar viņu vadoņiem: valsts dibinātāju, vadītāju, veidotāju, nostiprinātāju un atjaunotāju Prezidentu **K. Ulmani** un armijas radītāju un vadītāju cīņās un miera laikā bij. virspavēlnieku Kara ministru ģen. **J. Balodi.** Viņi bija tie, kas toreiz un tagad pareizi izprata un mācēja tautas spēkus vienot un kopot tai virzienā, lai sasniegtu brīvu un neatkarīgu valsti.

Valsti pasludinot 1918. gada rudenī, mums vēl nebija savas armijas un zemi pārvaldīja svešas varas. No divām rotām, bez viena lielgabala un lidmašīnas izgāja mūsu pirmie karavīri atbrīvošanas cīņu gaitās. Tā bija liela pašaizliedzība un pārdrošība, bet drīz vien izzuda neticība pašu spēkiem, un armijas rindās stājās jauni cīnītāji. Ģenerāļa **J. Baloža** vārdiem runājot, jāsaka, ka „jaunās Latvijas karavīri izauga cīņās par savu tautu, viņas zemi un valsti, izrādoties savu senču karotāju senās slavas cienīgi."

Ar ieročiem rokā meklēdami savas tautas taisnību, pārvarēdami lielas grūtības, un izklīdinādami neticības sārņus pašu tautiešu sirdīs un cīnīdamies vienā

laikā trijās frontēs, viņi nepazina atkāpšanos, bet tikai iešanu uz priekšu.

Ar katru dienu auga brīvības cīnītāju skaits un vēl dedzīgāk ielējās varoņdarbos viņu spēks pret ienaidnieku pārspēku. Ja mūsu brīvības cīnītāji bija vāji bruņoti, tad, lai gūtu ieročus, viņi tos atņēma ienaidniekiem un sakāva pēdējos ar viņu pašu ieročiem. Par to liecību dod viss mūsu brīvības cīņu laiks, sākot jau ar kalpakiešu gaitām, sniegainos Kurzemes laukos, lielā Meirānu pagasta dēla pulkveža O. Kalpaka vadītām. Un tam kaujā krītot, tālāko mūsu nācionālās armijas vadīšanu ar neatslābstošu dedzību turpināja ģen. **J. Balodis.** Tādus pašus ceļus gāja arī ziemeļnieki Vidzemes atbrīvošanas un tālākajās cīņu gaitās. Jau kalpakiešiem, ieņemot Rīgu 1919. gada maija beigās, kad no ienaidnieka atbrīvota bija jau Kurzeme, Zemgale, un arī Vidzeme, jaunas karа vēstis nāca no Cēsīm. Turpinot Latgales atbrīvošanu, jūnijā iedegās jaunas cīņas pie Cēsīm un Raunas krastos, kur ģen. K. Berķa varoņpulks pieveica vāciešu pārspēku. Te cīnījās arī turienes skolu jaunatne, tieši no skolas sola dodamās uz kaujas lauku.

Smagi pārbaudījuma brīži bija mūsu karavīriem 1919. gada rudens cīņu posms pie Rīgas, Zemgalē un Kurzemē, pēc 2 mēnešu kaujām bagātā laika padzenot Bermonta karaspēka pulkus. Toreiz mūsu zemē izveidojās pavisam 3 cīņu frontes. Viena Latgalē turpināja cīņas ar lielniekiem. Tad nāca pēkšņais Bermonta uzbrukums Rīgai 8. oktōbrī — un spieda galvenos spēkus koncentrēt galvas pilsētas aizstāvēšanai. Te jaunās mūsu armijas vienības, sevišķi tikko saformētā Latgales divīzija kopā ar Vidzemes divīzijas un citām armijas daļām aizstāvēja Rīgu un padzina ienaidnieku. Kā slavenākās te minamas 3. un 10. novembra kaujas, kad atbrīvoja galvas pilsētu. Šīs uzvaras svarīgā nozīme arī bija par iemeslu tam, ka 11. novembri noteica par armijas, lāčplēšu un karа invalīdu svētku dienu. Kaujām dunot Daugavas krastos, to troksnis bija apņēmis arī Liepāju, kas toreiz bija šķirta no pārējās armijas. Turienes garnizons arī 14. novembrī izcīnīja izcilu uzvaru, tā noslēgdams kaujas arī šinī trešajā frontē.

Vēl bija jāatbrīvo Latgale, kur cīņas turpinājās visu brīvības cīņas laiku. Aukstajā un dziļajā 1920. gada ziemā te arī risinājās izšķirošās kaujas. Jau 3. janvārī ieņēma Daugavpili, un drīz vien visā garajā frontē kauju virknē mūsu spēki gāja uz priekšu, atkarodami ienaidniekam pagastu pēc pagasta un pilsētu pēc pilsētas. Jau pēc mēneša mūsu spēki bija ieņēmuši valsts etnografisko robežu. Šo ieguvumu vajadzēja paturēt, un to arī pierādīja nākošie mēneši līdz 11. augustam, kad mūsu austrumu kaimiņš, atzīdams mūsu uzvaru un jauno valsti, parakstīja miera līgumu.

Tā šī varoņu piemiņas un slavas godināšanas diena mums stāsta par to, kas mēs bijām, kādā veidā to sasniedzām, kas mums tagad ir un kas mēs tagad esam. Uz to visu mēs varam būt lepni, nekad nezaudējot ticību varoņlaikmeta ideāliem un to piepildītājiem.

Varoņus pieminot un viņu darbus teicot, neaizmirsīsim, liecoties godbijībā karogiem un galvām, — būt vienmēr modriem par savu valsti un tautu. Šai apziņā svinēsim šo dienu, kura visiem, bet it sevišķi jaunatnei, atgādina ikviena krietna pilsoņa un uzticama savas tēvijas dēla un meitas pienākumus pret savu valsti un tautu, kaut tas arī prasītu pat dzīvību.

Mūsu maize — rudzi, kvieši — gaida

Zemturi — vai esat gatavi ražas ievākšanai?

Vai kārtībā — izkaptis, plaujmašīnas, plaujsējēji, plaujkūlēji, arī rati, ores, vāģi, gumijriteņu rati, darba rīki?

Darba mīlestība latvju tautas dziesmās

„Ai dzīvīte, ai dzīvīte!
Pie dzīvītes vajadzēja:
Vieglu roku, vieglu kāju,
Laba, gudra padominja."

Latvju tautu sauc dziedātāju tautu. Un tas ir pareizi — tādēļ, ka mums ir daudz skaistu dziesmu un mēs tās mīlam. Bet latvju tautai ir arī otrs krāšņs tikums, kas mūs cēlis uz augšu laicīgā un garīgā labklājībā un kas mūsu tautai ierādījis redzamu goda vietu visā kultūras sabiedrības saimē. Tas ir darba tikums.

Daudzi domātāji, kas aplūkojuši darba būtību, izteikuši uzskatu, ka darbs ir slogs, verdzība un lāsts, kas kā saimnieciska nepieciešamība guļ pār cilvēku dzimumu. No tam dažām tautām radusies fiziskā darba nicināšana, piem., seniem grieķiem. Bet tas ir nepareizi — darbs ir vienīgais dzīves saturs un mērķis, kas mums dod dzīves jēgu, laimi un piepildījumu. Bez darba cilvēkam draud pagrimšana un nīkšana, kaut arī naudas tam būtu diezgan dzīves vajadzībām.

Senais latvietis vairāk kā neviens cits izpratis darba nozīmi cilvēka dzīvē un visā mirdzumā viņš parādījis darba tikumu. Latvju tautas dziesmas to pauž ar lielu pārliecības un dzejas spēku. Kas kokam ziedi — lielākais krāšņums, tas latvietim ir darbs:

„Kas no liepas kuplumiņa,
Kad ziediņi neziedēja?
Kas no meitas daiļumiņa,
Kad darbiņa nemācēja?"

Un šo krāšņumu apzinās puiši un meitas. Runājot par jaunavas daiļumu, tautas dēls pirmā vietā uzsver darba tikumu, vai „tikusi darbiņā".

Un tādēļ tautas meitas lūdz māmiņu:

„Māci mani, māmuliņa,
Visādam darbiņam;
Izmācījse darbiņam,
Māci gudru padominju."

Jau agrā bērnībā senie latvieši tika darbā mācīti un radināti. „Izmākusi, paaugusi, tad es iešu tautiņās, lai nevar dēla māte darba dēļ nicināt."

Latvju tautas dziesmās visvairāk izsmieti ir darba nepratēji un sliņķi. Ar visu savu lielo asprātību uņ dzēlību latvietis metas virsū sliņķiem un nemākuļiem:

„Guli, guli, saimeniece,
Tavi darbi padarīti:
Cūka dārzu izravēja,
Kaza šķina kāpostiņus."

Vai arī:

„Guli, guli, tēva dēls,
Saule lēca kājgalī;
Tālab tavs kumeliņš
Pavasarī skujas ēda."

Ar pateicību meita piemin māmiņu, kas to mazu esot uz darbiem radinājusi, jo senā latviešu māte tāpat kā tagadējā latviešu tauta ir pati lielākā darba darītāja. Tautas dziesma viņu tādēļ dibināti pielīdzina bitei:

„Divi bija, divi bija,
Kas launagu nogulēja:
Viena bija sila bite,
Otra meitu māmuliņa."

Latvietis par lielāko godu turējis uzvarēt darba sacensībā. Darba varonības garu viņš izpratis un to mācījis saviem bērniem:

„Es negribu palaisties,
Kamēr dzīva dzīvodama,
Ne miegam, ne darbam,
Ne ļaudīm valodām."

Kā tekošam kumeļam iet līdz kalni un lejas, tā tikušai meitiņai iet līdz visi darbi. Vēl nav viens darbs padarīts, kad jau otrs padomā:

„Vai bij māte auklēdama
To prātiņu iedevusi:
To darbiņu darīdama,
Jau es citu iegādāju."

Darba tikums un slava, ko dod labi padarīti darbi, ir latvieša daļa. Tādēļ arī čaklas rokas un pirkstus tautas dziesmas teic kā patiešu skaistuma un slavas darinātājus. Ražens augums un daiļa sejiņa bez darba tikuma latvietim nav nekas:

„Neteic mani, māmulīte,
Pa ciemiem staigādama;
Pats darbiņš mani teiks,
Pats gudrais padominš."

Interesanti, ka latvju tautas dziesmās darba tikumam cieši blakus tiek bieži minēts „gudrais padomiņš". Acīmredzot, bez gudrā padomiņa nekādi darbi sekmīgi nav veicami, lai cik čakls būtu darba darītājs. Gudru padomiņu mūsu laikos, kā zināms, dod izglītība. Un tagad mūsu sekmīgais darbs prasa intelligenci.

Darba darītāju latviešu tautas dziesmas apbeŗ ziediem un viskrāšņākiem vārdiem, un viņa darbu tās algo ar zeltu un sudrabu.

„Arājiņ, bāleliņ,
Visas tavas kājas zied:
No kājām ziedi bira,
No rociņas sudrabiņš."

Viss augstākais un cēlākais, kas latvietim ir, pat dievība, saistās ar darbu:

„Mīļš Dieviņš kalpu gāja,
Mīļā Māra kalponīte."

Tā tad pēc šāda latvieša uzskata darbs nav vis verga tiesa, bet gan augstākās cilvēcības daļa, kas dievišķīgas gribas apsargāta.

Latvietis atzīst, ka vienīgi darbs dod cilvēkam tiesības uz darba augļiem — labklājību. Darbs ceļ vīru: „Protošam, mākošam, tam turēt tēva zemi." Darba kāpnes ved darītāju uz augšu arī sabiedriskā stāvoklī:

„Pie cinīša es piedzimu,
Kalpiedams es uzaugu,
Dieviņš man mantu deva,
Dodiet, kungi, novadiņu."

Ja kāds ir guvis labas sekmes darbā, tad viņam ir tiesība prasīt arī „novadiņu". Tikai darbā vīrs iegūst savu patieso vērtību un pašapziņu. Darba svētība ir tik liela, ka tautas dziesmas to pielīdzina burvībai, un sekmīgos darba darītājus — burvjiem:

„Saka mani burt mākam,
Vēl es burt nemācēju;
Bur manā tīrumā
Pieci bēri kumeliņi,
Pieci bēri kumeliņi,
Otri pieci arājiņi."

Darba mīlestība uzbuŗ ziedošas druvas un pļavas un pašam darītājam dod laimi un apmierinājumu.

Ar dziļu nopietnību latvietis tuvojas darbam, nevien tādēļ, ka nopietnību prasa darba sekmes, bet arī tādēļ, ka viņš sajūt godbijību pret darbu. Viņam darbs nav niekošanās vai dzīves nepieciešamība, bet augstāka uzdevuma izpildīšana. Un šādu darbu darot vajadzīga nopietnība:

„Runāj' cirvji, runāj' kapļi,
Paši brāļi nerunāj;
Tad runās paši brāļi,
Kad dzers miežu alutiņu."

Šajā ziņā runāšana un pļāpāšana nevar darba gaitā atvietot dziesmas. Tās netraucē darbu, bet gan sekmē, dziesmu ritms saplūst ar darba ritmu un dziesmu spars dod sparu arī darba darītājam.

Dziesmas uztur mundru garu, kas tik nepieciešams ir katram darbiniekam.

Bet latvietis ar tādu dedzību nododas darbam, ka daudzreiz arī nopūtas izlaužas no viņa krūts:

„Ai, tu manu vecu tēvu,
Baltas maizes arājiņu!
Kā balodis nopūtās
Gaŗas vagas galiņā."

Darba grūtums nekad nav latvieti atbaidījis no darba. Taisni otrādi — tas izaicina darba sparu un uzņēmību. Še vieta atzīmēt, ka daudzas tautas dziesmas par darbu izteic nevien darbu šī vārda tiešā nozīmē, bet arī centību, uzņēmību un arī darba drosmi. Kūtrība un gļēvums ir rada slinkumam, bet uzņēmība un centība — darbam. Neveiklim, nemākulim pretim stāv tikušais tēva dēls.

No darba mīlestības, tikuma un darba nopietnības, ar kādu latvietis lūkojas uz darbu zemkopībā, mājsaimniecībā un citos arodos, izriet arī strādnieka un zemkopja godāšana:

„Vai meitiņas, vai meitiņas,
Godājat arājiņu!
Arājiņa rokas, kājas
Maksā zelta gabaliņu."

Bet ar godu vien arāja smagais darbs nav atlīdzināms. Latvietis katru darbu atlīdzina pilnīgi, un tādēļ viņš novēl:

„Ai, naudiņa, naudas māte,
Nekrīt ceļa maliņā,
Krīt vadziņas galiņā,
Lai saņem arājiņš."

Ar kādu gādību un vēlību latvietis tautas dziesmās pavada zemkopi viņa darbā no rīta saules līdz vakaram! Kādi Dievpalīgi un sirsnīga līdzdalība arājam tīrumā un ganiņam ganībās. Latvietim nav pagājusi gaŗām neviena darba veicēja grūtība, un viņš piesauc palīgā Dievu, Māru un Laimu. Un tie ir palīdzējuši vērpējai pie skala gun: vai mēness gaismā, un vēlai audējai, kad nogurums un miegs spiež acis ciet. Tie palīdzējuši malējiņai pie dzirnavām un daiļu rakstu darītājai. Sevišķi pēdējai, jo latvju rakstu darinātāju darbu krāšņumu tagad — pēc gadu simtiem — apbrīno visa pasaule un nekad arī nebeigs to apbrīnot un slavināt viņu darinātājas.

Tā lielā dzīves gudrība, kas ielikta 200.000 latvju tautas dziesmu daiļskanīgos pantos, pauž latvieša neizsmeļamo darba prieku — sevišķi zemkopja darba prieku. Tā cildina darba svētību un liek lielākajam varonim — darba varonim — galvā slavas vainagu. Šis vainags bieži ir darināts no rudzu vārpām, un viņa klēts stāv allaž pilna. Uzvarētājs darbā ir arī tas gudrākais:

„Taujā, māte, gudru vīru,
Netaujā rudzu klēts;
Daža laba rudzu klēts
Gudra vīra galviņā."

Nevis bagātības priekšā latvietis loka ceļus, ne tās dēļ vien viņš strādā, bet gan augstāka uzdevuma pildīšanai. Un šis uzdevums liek viņam darbā darīt savu apkārtni daiļu un nenogurstošā centībā visu mūžu papildināt to dabu, ko Dievs radījis sešās radīšanas dienās.

Un lieka:, ka latvju tautas daiņas sacerētas tikai tāpēc, lai izteiktu Latvijas dabas skaistumu un latvieša darba prieku.

Slavas pļāvējs

(Brīvības cīņu piemiņas dienā 1938. g. 11. VIII.)

EDVARTS TŪTERS

Ai, slavas laiks, nu miers ir nācis druvās;
Tur drošie karotāji kviešus statos ceļ.
Tik dienas nesenās, tās sirdī klusi dzeļ,
Un svētu turēt liek, ko cīņās guvām. —

Ir gūta uzvara un slavas pļāvējs,
Kas reizi karā gāja valdonīgs un baigs;
Stāv druvās zeltainās tik kluss un sirdī maigs,
Ka šķietas, mūžību te viņš tā stāvējs.

Mēs zinām to, ko reiz šis pļāvējs spējis,
Kad zeme dunēja zem kājām tam un pliens,
Un svešam desmitam viņš pretim stāja viens;
No uzvaras uz uzvaru drošs skrējis!

No rāmās Zemgales līdz Raunai ašai
Tad cīņās liesmoja tā zobens ass un spožs,
Jo bij tam mērķis svēts un karŗa vadons drošs,
Bij zemes mīla sirdī kvēli plaša . . .

— Vai druvas nepāršalc vēl karŗa auka? —
Man šķiet, šais tīrumos, kur tagad kūļus sien
Kāds vīrs pret debess zilgmi karogmastu slien;
No viņa mirdzums gaišs līst uz šī lauka.

Viņš ir kā atspīdums no cīņu liesmām,
Ir dziļi nopietns un apskaidrots tam vaigs.
Ar viņu laukos šais aust jaunas dzīves zaigs
Viss saules apveltīts un jaukām dziesmām!

Iet līdzās pļāvēja tam maigām rokām;
Pār kviešu kūli tās tik liegi slīd . . .
Tā mīla kvēlošā, kas zilās acīs spīd, —
Liek vīram aizmirst to, kas ciests ar mokām.

Tam spēkam nepazust, kas reiz šīs druvas klāja
Ar savu jaunību, ko nevar atpirkt zelts.
Ir mūsu dvēselēs tiem piemineklis celts,
Ko niknā pļauja zemē apglabāja.

Ar gaišām dvēselēm un rokām stiprām
Nu jaunus ceļus rod to pēcnācēju pulks.
Tēvs brīves sapņiem reiz visgaišākiem bij tulks,
Dēls mieru ceļ — starp kūļiem te un ķirpām.

Tās dienas aukainās lej pāri klajam
To svēto uguni, kas ved pret mūžiem mūs.
Ar viņu Latvija tik gaiša slavā kļūs,
Kā Roma reiz, starp valstīm antiskajām.

. . .Ai, slavas laiks, nu miers ir nācis druvās,
Un mūsu pilsētās nu staltus namus ceļ.
Tik dienas nesenās vēl sirdī klusi dzeļ
Un liek mums pieminēt, ko cīņās guvām.

Atgriešanās

ARNOLDA JANSONA stāsts

1. Kurinātājs.

Jūŗa un debesis. . . Sāļas viļņu šļakatas un vēju izpluinīti mākoņi. . . Šo vienmuļo ainavu Andžus vēroja jau ceturto dienu. — Ne kaiju, ne albatrosu, ne jūŗas bezdelīgu. Dažreiz gan pamalē iezilgojās kāda sveša kontinenta krasta līnija, bet vienmēr tā drīz pasteidzās izgaist miglu dūmākā, un Andžus redzēja atkal tikai debesis un jūŗu.

Aiz Kanāriju salām kuģis izspraucās cauri pasātu joslai un iekļuva rāmākos ūdeņos. Nu Andžus varēja mazliet vieglāk atelpot. Nevajadzēja visu laiku bez rimas gāzt kuģa krāsnī ogles. Rāmā jūŗā mašīnu kustinātāja — tvaika spiediena katlos varēja būt arī zemāks. Tad kurinātājiem bija ļauts mazliet atliekt grūtajā darbā saliektās muguras. Viņi varēja uz brīdi izmest no savām tulznotām rokām ogļu sekumus, varēja noraust no sejas sodrainos putekļus un kādu brīdi pasēdēt uz klāja, palūkoties zvaigznēs un ieelpot spirgto jūŗas gaisu.

„Vai slikta dzīve — jūŗniekam?" pamanījis Andža sadrūmušo seju, iesmējās mašīnists Gārnis. — „Skat', pagājušā mēnesī bijām Neapolē, aizpagājušā — Portsaidā. Rīt apstāsimies pie Holandes krastiem. Aizparīt varbūt Dievs lems mums būt jau Norveģijā. . ." — Gārnis iekāsējās.

Andžus sarāvās un atcerējās: pirms gada, iedams tēva tīrumā aiz arkla, viņš patiešām tā bija domājis. — Tagad? — Tagad viņš pats jau pamazām sāka atzīt, cik aplamas bijušas viņa kādreizējās atziņas.

Ko nozīmēja — preču kuģim būt Neapolē, Portsaidā vai kādā citā malā, uz kurieni prom no dzimtenes jauniešu sirdis velk straujie ilgu putni? — Tas nozīmēja, vai nu noenkuroties uz dažām stundām pie noliktavām un elevatoriem, vai arī visbiežāk — apstāties pie plašiem akmeņogļu kalniem un pildīt ar oglēm tukšos bunkuŗus. Kam gan no jūŗniekiem šajā īsajā apstāšanās brīdī bija vaļas un patika paklejot pa svešās pilsētas ielām, ieklīst kādā mūzejā, teātrī vai operā? Kurinātāji jau nu vismazāk domāja par tādām lietām. Nežēlīgi karsuši pie lielo krāšņu svelmainajām rīklēm, viņi bija diezgan laimīgi, ka brīvajās stundās varēja vai nu atveldzēties ūdenī, vai arī pagulēt ēnainā kajītē. Klejošana, staigāšana. . . Grūtā darbā nomocīts cilvēks tādas lietas reti kad atcerējās.

Nē, nē, jūŗnieku dzīvītē nebija ne viegluma, ne arī dēku. Tajā lāsmoja vienīgi fata morganas vilinošais krāšņums...

Andžus palūkojās tulznu izvagotās delnās un nodomāja:

„Diez', vai tās būtu tik tulznainas arī tad, ja visus šos gadus es staigātu aiz arkla tēva tīrumā. . . Ek!" — Andžus saŗauca pieri. Ne labprāt viņš gribēja atcerēties tās tālās dienas, kad pēc skolas beigšanas, negribēdams ķerties pie arkla, bez tēva svētības bija devies uz kuģiem. Toreiz — zēna gados daudzām lietām šķita citādāka krāsa, daudzām atziņām citādāka vērtība. Tālais likās sirdij tuvs, tuvais — tāls.

Andžus acis mazliet savilga. Likās, tajās iedūrās skarbs vēja pūtiens. . .

Pamalē no dūmākām iznira liels pasažieŗu tvaikonis. Sirēnām skaudri dziedot, tas tuvojās apkūpējušam, vecajam, dziļi iegrimušajam preču kuģim.

„Okeana limuzīns. . ." nopriecājās Andžus. „Jauns, spodrs, strauj š. . . Nav liels brīnums, ka tik nasks skrējējs aizjož no Londonas līdz Ņujorkai piecās vai sešās dienās. Agrāk..." Andžus pasmaidīja, „lūk, piemēram, lāga vīrs — Kolumbs līdz Amerikai brauca gandrīz trīs mēnešus. . ."

Pēkšņi no staltā luksa tvaikoņa augšējā klāja kā sidraba albatross pacēlās liela lidmašīna. Hidroplāns. . .

Apmetis virs rāmās jūŗas vairākus lokus un pārlidojis apkūpējušo preču kuģi, spodrais tērauda putns viegli nosēdās viļņos, skrēja īsu brīdi cieši līdzās lielajam tvaikonim, līdz beidzot piekabinājās

pie tērauda trosēm un tika pacelts atkal uz klāja.

„Skat', vai nav jauki? — Apnīk ļaudīm sēdēt kuģī, iekāpj — hidroplānā, palido...“ pabāzis galvu pa mašīntelpas lūku, nokrekšķējās Gārnis.

„Jā, jā...“ no augšklāja attrauca radiotelegrafists. „Tomēr arī bieži šiem tērauda lidoņiem atgadās grūtas stundas. Savā mūžā esmu uztvēris ne vienu vien „PAN“*) signālu“.

„Jā, jā...“ domīgi norūca Gārnis un aiztunturoja pie mašīnām. Interesanti ievirzītās sarunas pārtrūka.

Vantīs iedegās signālugunis. Tālu — pašā apvāršņa malā sāka lāsmot bāku zibšņi. Tikko apdzisa viens staru kūlis, tūliņ iegailējās otrs, trešais. . .

Pie stūrmaņa būdas noskanēja norīkojuma zvans. Maiņas signāls. . .

Andžus nodrebinājās. Bija pienācis viņa laiks — stāties ar ogļu lāpstu pie zvērojošām krāsnīm.

2. Cīņā ar jūru.

Vēl pēc pāris dienu šūpošanās atklātā jūrā kuģis ielīgoja nelielā Holandes reidā. Vajadzēja iebunkurot ogles un papildināt tukšās ūdens mucas ar jaunu dzeramo ūdeni. Kamēr klāja matroži veica šos darbus, Andžus varēja paklejot gar krastmalu.

Gaisā sīvi smaržoja dūņas un uz sēkļiem izmestās jūras zāles. Patlaban bija bēguma laiks. Zēni un meitenes, sakumpuši veči un trauslas vecītes, uzsējuši lielus grozus uz mugurām, staigāja pa dūņainajām sērēm un uzlasīja paisuma izmestos gliemjus, vēzīšus un aļģes. Pāri šo kluso, nabadzīgo ļaužu galvām riņķoja kaijas, kovārņi un žagatas. — Andžus apstājās, mēģināja uzsākt sarunas angļu valodā ar kādu zēnu, bet tas novērsās un ar skubu aiztunturoja. Otrs zēns tāpat aizmuka. Trešais pat nepaskatījās uz Andžu. Nevaļīgi, sadrūmuši, rūpju rievām izartām pierēm viņi tekāja pa migloto sēri.

„Dīvaini ļaudis...“ nokremšļojās Andžus.

*) PAN — lidmašīnu briesmu signāls, līdzīgs kuģu SOS.

Viņš strādāja ar ogļu lāpstu pie zvērojošām krāsnīm

„Kādēļ jūs, mister, sakāt — dīvaini?“ — Andžus atskatījās. Runātājs bija sirms vecuks. — „Šiem zēniem nav vaļas kavēt dārgo darba dienu sarunās ar ziņkārīgiem jūrniekiem. Kamēr bēgums, viņiem ar skubu jāvāc gliemezīši un vēzīši, lai mājās māte pusdienā un vakariņās varētu izvārīt no tiem viru“.

„Bet kādēļ viņi vāc arī jūras aļģes un dūņas?“ ievaicājās Andžus.

„Ar tiem gružiem mēs mēslojam savus tīrumus“, vecuks atbildēja.

„Tīrumus?“ pabrīnījās Andžus.

„Neesat redzējis? Ja jūs tādas lietas interesē, labprāt parādīšu. Patlaban mūsu zemē sacies sējas laiks. . .“

Viņi sāka iet. Brīdi vēlāk Andžus jau bija izdibinājis, ka arī vecais holandietis savās jaunības dienās bijis jūrnieks, — bocmanis, bet tagad cītīgi apkopjot savus tīrumiņus: arot, sējot, pļaujot un jūtoties laimīgāks kā jebkad.

„Zeme ir labāka par jūru. . .“ atzina vecais bocmanis. „Skatāties, mister, kādas cietokšņu sienas esam uzcēluši pret jūras uzbrukumiem — zemei“. Viņš norādīja uz augstu dambi, kas kā

varenais Ķīnas mūris aizvijās gar piekrasti un izzuda miglā.

„Cīņa ar jūru dažreiz ir ļoti sīva. Īpaši — rudens vētrās. Tad dienu un nakti mēs dežurējam uz dambjiem. Lietū izmirkuši, vējā nosaluši, mēs aizstāvam dambjus. Tie mums ir tikpat dārgi kā mūsu dzīvība . . . Ja jūrai izdotos pārraut kādu no šiem aizsprostiem, mēs visi šā novada ļaudis būtu ierakti drausmīgā postā. Viļņi apraktu mūs pašus, mūsu rocību, pļavas un tīrumus, jo tie visi atrodas krietni zemāk par jūras līmeni".

Augstie dambji palika aiz muguras. Ceļš locījās starp kūpošiem, grāvju režģiem šķērsotiem tīrumiem un pļavām. Šur un tur izslējās slūžu augstās kāpes, vējdzirnavu spārni un reti, vientuļi koki. Zeme kūpēja. Tīrumos ar sētuvēm staigāja zemnieki.

Andžus sirdī kaut kas sakustējās. Krāšņais sējas laiks. . .

Jā, viegla cīņa mums nav ar jūru...", nopūtās sirmais holandietis. „Tomēr — citur zemes arājiem klājas vēl grūtāk. Citur ļaudis, nevarēdami pārvarēt un savaldīt ūdeņus, noenkuro tajos lielus plostus, apklāj tos ar augsnes kārtu, un, lūk, — viņu tīrumi . . ."

Andžus pietvīka. Viņš atcerējās sava tēva mālainos laukus Vidzemē.

„Bet citur, vectēv, arājiem ir arī labāka dzīve kā jums še . . ." Andžus iemināejās.

„Ir jau . . . Ir gan, dēls . . ." vecā vīra acis mazliet savilga — „Tie arāji ir laimīgākie ļaudis pasaulē. Bet . . . Arī mēs še esam laimīgi . . ." — Pēc brīža viņš norādīja: „Tur, aiz tām slūžām — manas mājas. Un še, lūk, sākas mani tīrumi . . . Dēls patlaban sēj vasarāju . . ."

Andžus apstājās. — Sējas laiks. . . Viņš juta, dvēselē bija atkal atgriezies vecais latviešu zemes gars. Svētā, ilgi nemīlētā zeme . . . Viņa sirdī kaut kas kusa, strāvoja, strāvoja. . .

Noāvis kājas un atrotinājis mazliet bikšu galus, viņš palūdza vecajam holandietim sētuvi . . .

Migla bija nolijusi. Mirgoja koša pavasara saule. Pamalē cēlās smagi lietus mākoņi — svētās auglības nesēji.

Vecais holandietis pabrīnījās. — „Aušīgs zeņķis. . ." viņš nodudināja, vērodams nasko sējēju.

Andžus bija itkā atdzimis. Prom — viss rūgtums, viss skarbums. Bija atkal labi, jauki, tīkami. Pāri viņa galvai lirināja cīruļi. Graudu zelts spīguļoja rīta saulē. Kājas grima siltā, mīkstā, sēklas gaidītājā irdnē. . . — Lauki bija viņa dzimtene: bagāti, skaisti un mīlēti. . .

Šajā maisā viņš katru vakaru nesot kalnos ostmalā savāktu zemi, lai ierīkotu sev tīrumu . . .

Pēkšņi skarbs sirēnas kauciens izgaisināja Andža sirdī sējēja skaisto laimi. — Kuģis sauca. . .

Andžus ar skubu nolika sētuvi, apāva kājas un, atvadījies no sirmā holandieša, aizsteidzās uz jūras pusi.

Kuģis sauca. . .

3. Raktuvēs.

Kilometriem augstas, pelēkas, iesārtas klintis. . . Dažu kalnu galotnes pazuda pat mākoņos. Ne pļavu zaļuma, ne mežu šalku. — Tikai akmens. Ciets, ass... Radzes, klintis. . . Un tomēr arī šādā drūmā, tuksnešainā malā cēlās pilsētas un dzīvoja ļaudis.

Locis ievadīja kuģi ostā. Nodārdēja enkuri. Uz krasta aizvijās tērauda tauvas. Sākās atvestās kravas izkraušana un jaunās uzņemšana. Iečirkstējās celtņi. Ieskanējās īsas, aprautas komandas. Strādnieku soļi nemitīgi dimdināja laipas un kuģa klāju. Steiga, nemiers...

„Ellīte zemes virsū..." vērodams miglā iegrimušo pilsētiņu, nosēcās mašīnists Gārnis. Viņš nebija še pirmo reiz, tādēļ zināja — „Raktuvju un fabriku pilsēta..."

„Interesanti. . ." nodomāja Andžus. Fabrikas viņam patika. — Vai nebija jauki stāvēt pie klabošām mašīnām, pievilkt vienu sviru, atlaist otru un klausīties ņirbošo ratu dziesmās? — Skat', nostāvi tā savu laiku un esi brīvs. . .

Dabūjis atļauju, Andžus posās apskatīt svešo pilsētu.

Skursteņi, kvēpi, dinamo veseļu mūzika. . . Skanēja, dārdēja, elsāja. . . Pieauguši cilvēki uz ielām gandrīz nebija redzami. Likās, dunošā pilsētiņā nesen plosījusies kāda baiga slimība. . . Bērni, nākamie ogļrači un strādnieki, rušinājās grants putekļos. — Vai viņi iedomājās, ka turpat — dažus desmit metrus zem viņiem ogļu šachtās ar kapļiem un laužņiem strādā viņu tēvi un mātes, lai nopelnītu savu dienišķo maizi?. . .

Pēc brīža Andžum radās izdevība apskatīt raktuvju ietaisi. — Lifti, trulīši, sliedes, pārmijas... Gaisā griezās sodrēju mākoņi, nolīdami pār ielām, namu jumtiem un strādnieku sejām, kas bija gandrīz tikpat melnas kā akmeņogļu kluči. — Salīkušas, drūmas sievietes dzina smagi piekļautus truļus uz ostas pusi... Bez rimas, bez stājas... Un tomēr šo čaklo ļaužu uzticamākie viesi gandrīz vienmēr bija trūkums, posts un slimības. Tumšos, tveicīgos šachtu labirintos, drupinādami melno klinti, viņi drupināja arī paši savu veselību un Dieva doto mūžu.

Un tomēr — ogļraču darbs nebija šajā pilsētiņā vēl visgrūtākais. Saules rietam atmirgojot augsto torņu un skursteņu smailēs, Andžus ieklīda kādas slāpekļa fabrikas pagalmā. Plašo noliktavu un fabrikas ēku logus, sienas un durvis klāja baltu putekļu kārta.

Strādnieki, aizsargādami asarojošās acis ar acenēm, rīstījās un kāsēja, kā cīnīdamies ar sīviem dūmiem. Aiz šķērsotiem logiem gailēja milzīgas elektriskas krāsnis. — Rūca, dzirkstīja, karsēja... Kurinātāji gandrīz akli, elpodami caur gāzmaskām, sīksti cīnījās ar liesmām un tveici. — Ļoti maz tie līdzinājās cilvēkiem. . .

Andžus noskurinājās un izgāja uz ielas. Pāri apkūpējušo namu jumtiem sāka skanēt fabrikas sirēnas. Dobji, dārdoši, skaudri — tās vēstīja maiņas laiku. Ielas pieplūda pilnas ļaužu pulciņiem. Noguruši, salīkuši vīri tunturoja uz saviem dzīvokļiem. Tur tie brīdi šķirstīja apdzeltējušās avīžu lapas, atpūtināja dziļā miegā darbā izlauzītos locekļus, papriecājās mazliet par saviem naskajiem puišeļiem un meitenēm un tad . . . Tad atkal posās uz darbu... Dienu no dienas... Maiņa sekoja maiņai . . . — Tāda bija viņu dzīve . . .

Ostas malā Andžus pamanīja salīkušu vīru ar smagu maisu uz pleciem. Sodrainais brezenta apģērbs norādīja, ka sakumpušais gājējs ir ogļracis. — Bet kurp nu viņš tā steidzās? Un kas gan varēja būt viņa nesamais? — Varbūt viņš tunturoja ar ogļu maisu uz savu dzīvokli? — Andžus prātoja un sāka gausi sekot. Vienādi smagiem soļiem sakumpušais ogļracis pagāja garām visiem ostmalas namiem un pēc brīža nogriezās pa šauru kalna taciņu. Dažā vietā tā vijās gandrīz pret stāvu krauju. Salīkušais vīrs tomēr ne brīdi neapstājās. Likās,

viņam neatlika laika pat sviedrus no pieres noraust . . .

Andžus sīksti turējās svešnieka pēdās. Arvien augstāk viņi pacēlās kalnos — pāri fabriku skursteņiem, pāri dārdošai ostai, sodrainajiem namu jumtiem. Gaiss kļuva vieglāks. Zvaigznes atmirgoja tuvāk.

Pāri jūras līcim cēlās pilns mēness, bārstīdams uz klintīm un viļņos zibošus staru vizuļus un sidrabainas gaismas plēnes. Bija gandrīz tikpat gaišs kā dienā.

Kalnos burbuļoja strauti, sasaucās ūpji . . . Šur un tur aiz radžu kauprām izslējās sausi krūmāji vai asas zāles ciņi.

Pēc brīža viņi iztunturoja uz nelielas terases. Andžus pasteidzināja soļus un panāca ogļraci. Sasveicinājās, iepazinās. Vēl brīdi vēlāk viņi jau bija sadraudzējušies. Ogļracis, labsirdīgs anglis, stāstīja par savu darbu. Andžus — par saviem klaiņājumiem.

„No Latvijas?" pabrīnījās anglis. „Ō, jūs nākat no bagātas un skaistas zemes . . ." viņš bija atcerējies no Rīgas vestos bekonus, sviesta mučeles, mīkstās linu ķīpas un sveķainos kokus . . .

„Jā, jūs esat laimīgi ļaudis . . ." pēc brīža turpināja ogļracis. „Jūsu dzīvei svētību dod pati zeme. Mūsu . . ." viņa balss mazliet sadrūma. „Jūsu ļaužu dzīve daudziem mūsu ļaudīm liekas kā skaists sapnis . . ."

— Un nu tikai viņš izstāstīja kādu noslēpumu . . . Lūk, šajā maisā viņš katru vakaru nesot kalnos — ostmalā savāktu zemi. Saujām viņš to esot sabēris maisā un saujām atkal izkaisījis še kalnos uz kailajām klintīm. Tā pēc dažiem gadiem viņš pats būšot sev ierīkojis tīrumu. — Un tad . . . Tad viņš uzcelšot nelielu būdu, pametīšot sodraino pilsētu un ar savu sievu un mazo dēlu nākšot dzīvot še kalnos. Kalnos — tuvāk pie svētās zemes, tuvāk pie zvaigžņu miriādēm, pie Dieva un laimes . . .

Andžus klausījās un klusi domāja:

„Zeme . . . Tā tuvina cilvēku Dievam, tuvina īstai laimei, tuvina pašam cilvēkam. . ." Viņi bija aizsnieguši līdzenu, ar melnu augsnes kārtu pārklātu nokalni. Mēness sidrabainā gaismā zaļoja jauns zelmenis. Rasas vizuļi koši mirgoja svaigo asnu galos . . .

— Viņi apstājās.

„Jūs viens ar šo smilšu maisu esat sanesuši zemes tik plašam tīrumam?" pabrīnījās Andžus.

„Nē. . ." atzinās ogļracis. „Šurp — no ostmalas smilšu maisus sācis nest jau mans vectēva vectēvs. Pieci vīri pirms manis gandrīz dienu no dienas — visu savu mūžu — kāpuši augšup kalnos ar smilšu maisiem uz pleciem . . . Varbūt manam dēlam vai dēla dēlam nevajadzēs vairs tā kāpt. Viņi audzēs še aitas, kops savu senču radīto tīrumu un būs laimīgi . . ."

Krēslā no kalnu ņaizas iznāca sieviete ar ūdens nēšiem uz pleciem. Viņai līdzās tipināja zēns — krietna ciņa augstumā.

„Ā, lūk mana sieva ar dēlu . . ." ogļrača valoda kļuva vieglāka. „Viņi še nodzīvo gandrīz visu dienu. Tagad iegriezies sauspūtis. Zeme neganti izkalstu, ja to mēs paši rūpīgi neaplaistītu . . ."

Laimīgais ogļracis ar smilšu maisu uz pleciem aizkliboja krēslā pretim savējiem.

Andžus brīdi vēl nolūkojās jaunajā zelmenī, tad pagriezās un lēni gāja atpakaļ uz ostu. — Kaut kas silts plūda viņa sirdī un acīs . . .

4. Zemes gars.

Tvaikonis uzņēma superfosfāta kravu un nākošā rītā pacēla enkurus. — Uz Rīgu! — Neviena pilsēta pasaulē latvju jūrniekam nelikās tik skaista kā vecā Rīga . . . Tur dzīvo citādāki ļaudis, tur mirgo citādāka saule, tur šalko citādāki vēji . . . Dzimtenes krasts . . . Katram latvietim, kas izklejojis tālas jūras, tālas malas, tas atmirgos visbrīnišķīgāk! —

No bākas uz bāku, no ugunskuģa uz ugunskuģi . . . Tāds bija tvaikoņa skrējiens. Tālumā garām aizslīdēja Tuleborgas un Istadtes ugunis. Apvāršņa malā auroja miglas svilpes . . . — Uz Rīgu!

Pēc katras jūdzes Andžus juta vairāk dzimtenes tuvumu. Pat brīvajās stundās, gulēdams kajītē, — miegā un sapņos bieži dzirdēja dzimtenes aicinājumu. Tādās reizēs cieto, izgulēto cīsu salmu asā smarža viņam likās kā plavu

ziedu saldais dvašojums. Pret kuģa sāniem skanošo viļņu dunoņa izklausījās kā tālas pērkoņtrīces dārdieni — pār briestošām druvām un zaļām birzīm. . .

Dzimtene sapņos viņu allaž sauca pie sevis. Tā vien likās, miegā Andža dvēsele kāri ieelpoja sevī visu to, kas nomodā tai bija liegts. Zemes gars bija atkal modies viņā. Tas sauca un aicināja viņu atpakaļ pie zemes.

Bieži, aizvēris acis, Andžus redzēja tēva sētu, kūpošos tīrumus, birzis, mežus. Viņš klīda pa izdegām, pļavām, degšņām. Tālē dūmoja meža deguma mākoņi. Zālē čirkstēja sienāži. Cīruļi.. Vālodzes . . . Drebošu sirdi viņš klausījās zemes un debess skaņās, kas, vīdamās viena ar otru, saskanīgā korī pauda mūžīgās dzīvības slavu.

„Atgriezties!" Zemes gars nedeva mieru viņa sirdij. „Atpakaļ! Atkal — tēva sētā?" Andžus iecirta zodu krūtīs. Sirdī iesmeldzās skaudra sāpe. — Viņa ceļš uz tēva sētu bija aizcirsts. . . Ar skarbumu, tēva vārdus neklausīdams, viņš bija aizklaiņojis uz kuģiem. — Tagad? — Tiesa, krietna laika plūsma jau nu gan šķīra tālās dienas no tagadnes. Varbūt tēva sirdī viss rūgtums un nemiers tūliņ saplaktu, ja viņš ieraudzītu pa gatvi nākam savu dēlu? Varbūt viņš dotu atkal savam Andžum savu svētību, iespiestu viņa rokās arkla skaves un teiktu:

„Turpini, dēls, dzīt tēva iesākto vagu . . ."

Andžus nešaubījās, tēvs katrā ziņā viņu sagaidītu ar prieku. Viss skarbais būtu aizmirsts, ļaunais — piedots . . .

— Un tomēr . . . Andžus zods iecirtās ciešāk krūtīs. Acīs iezibsnījās spīta asās dzirkstis.

„Iet? Lūgties? To es nevaru . . . Andžus izslējās zvērojošās kuģa krāsns priekšā. Apkūpējušā, sviedru straumītēm izvagotā seja pauda cietu apņemšanos: „Nē . . . Lūgties — nekad! Lai tad lūzt . . ."

Tomēr — pārlauzt kvēlās ilgas pēc dzimtenes, pēc zemes viņš vairs nespēja. Viņš bija latviešu arāja dēls. Viņa sirdī bija sācis brāzmot varenais zemes gars...

Pēc trim dienām kuģis iepeldēja Rīgas Eksportostā. Andžus nokāpa no klāja. — Prom no mocošās kurināmo telpu svelmes! Dzimtenes kalnos, līčos un pļavās plauka Latvijas vasara. Nekur citur pasaulē tādas vairs nav . . .

Otrā rītā Andžus ar nelielu sainīti padusē tipināja pa asfaltēto šoseju — laukā no pilsētas.

Ieraudzījis ceļmalā pirmo, tikko uzvārpojušo rudzu druvu, viņš sajūsmā izpleta rokas, it kā gribēdams to apkampt un pieglaust pie savas sirds.

Pret vakaru Andžus bija aizsniedzis novadu, kuram kaimiņos atradās viņa tēva mājas — Sēļi.

Dižceļa malā mirgoja divi nelieli ezeri. Andžus tos pazina. Veci draugi — Dziļums un Dūnis. Aiz tiem slējās cīti bērnības draugi — pakalni un kalni — ar izdegām, mežiem, tīrumiem un norām... Andžus acīs savilga asaras, raugoties krāšņajās ainavās, kuŗās tikko bija sākusi plaukt košā vasara.

Starp birzīm un spulgi zaļajiem tīrumiem mirgoja dārzi un lauku sētas ar rijām, klētīm, gatvēm un dzīvojamām ēkām. Tur bija koku lapotnēs iegrimušas vecsaimniecības, tur bija arī jaunsaimniecības ar mirdzošiem jumtiem un platiem logiem. Ļaudis tekāja un locījās tīrumos, dārzos, ganībās un pļavās.

Degšņas malā Andžus apstājās. Ceļmalā sēku pļāva drukns vīrs. Likās, jaunsaimnieks. Aiz bērzu sīklītes spīguļoja jauna kūts un tikko iesākta dzīvojamās ēkas būve. Nelielām liepiņām apstādītās gatves galā uz koka plāksnītes melnojās jaunsaimniecības vārds — „Krasti".

„Dievs palīdz pļāvējam," Andžus apstājās.

Jaunsaimnieks Krasts atlieca muguru, bikli atņēma sveicienu. Kautri viņi sāka virpināt valodas par tīrumiem, par siena pļauju, par būvēm. Jaunsaimnieka biklums pamazām atsila. — Pēc stundas Andžus jau bija paguvis saderēt Krastos par puspuisi . . .

Daudzas dienas Andžus staigāja kā apskurbis skaistā laimē. Savus jaunos spēkus viņš nu varēja atdot zemei. —

Tik rosīgu strādnieku Krastu ļaudis vēl nebija redzējuši. Brīnījās pats saimnieks, brīnījās gājēji . . . Pēc svelmainās siena pļaujas Andžus rosme mazliet apsīka. Pirmais skurbums bija izmiglojis no sirds. Viņš nejutās vairs apmierināts.

Zemes gars atkal nedeva mieru. — „Andž, tev jādabū pašam savs zemes kakts . . . Tad gan tu patiešām būsi laimīgs. Tad gan . . .“ — Zemes gara balsij tikai rets, rets latvietis var nepaklausīt.

„Savu zemes kaktu . . .“ Andžus sāka domāt nopietnāk. Braukdams uz kuģiem par kurinātāju, viņš bija gan jau iekrājis nelielu naudas guzmiņu. Tomēr tā nebija vēl tik liela, lai viņš kļūtu par labas zemes īpašnieku. Kādu dūksti vai purvu — jā, to gan viņš varētu varbūt nopirkt . . .

To gan . . .

5. Purvā.

„Dīvains puisis . . .“ grozīja galvas Krastu ļaudis. „Skat', nopirka no jaunsaimnieka Krasta Dumbru purvu un tur nu dzīvo . . .“

— Dzīvo? — Pareizāki še iederētos vārds — strādā. Andžus nekad vēl savā mūžā tā nebija strādājis . . .

„Kop nu savu zemi . . . Plēs jaunus plēsumus, pos — posumus . . .“ Zemes gara balss viņu mudināja.

Dažreiz pat naktī Andžum nebija miera. Gulēdams skuju būdā — uz savas zemes, viņš lūkojās vasaras nakts zvaigznēs, kas mirgoja caur būdas griestu režģiem un vītņoja domas. Tās bija šaubu un nemiera domas, kas allaž uz viņa pieres klāja baiļu sviedrus. Darbs viņu mierināja, domas satrauca. Vai viņam vienam izdosies sīkstajā cīņā veikt plašo Dumbru purvu? — Nu jau viņš bija še strādājis gandrīz pilnu mēnesi un, mīļais Dievs, gandrīz nekas vēl nebija padarīts . . . Sūri dūmu lāņi, sviedri, dūņas . . . Citu viņš nebija redzējis. Paies gads, aiztrauks mūžs . . . Dūmi, sviedri, dumbra, dūņas . . . Citu viņš nebūs redzējis . . . Šaubu ķirmis grauzās Andžus sirdī. — Kas nekaitētu dzīvot tēva sētā — Sēļos. Tur zeme jau iekopta. Darba rīku — gana. Parušinies dienu ar traktoru tīrumā, pagozējies pļavā uz pļaujamās mašīnas un tu vakarā esi brīvs, vingrs un nenoguris. Vari vēl ieskatīties avīzes slejās, vari pāršķirstīt kādas grāmatas lappuses. — Bet še? Še nav tev ne miera, ne atpūtas. Pat savu sviedraino pūliņu atmaksu tu še nesagaidīsi. Drīzāk purvs tevi pievarēs, ne tu purvu . . . — Negantais šaubu ķirmis urbās arvien dziļāk sirdī. — Andžus uzrāvās stāvus. Aiz priežu smalcītes — pa augstu uzdambējumu aizdunēja vilciens. Spalgs sirēnas kauciens spokaini atbalsojās Dumbru purva viršājos. Sarkans dzirksteļu lietus nolija pār kroplo priedīšu cekuliem.

Andžus izčudīja zaru būdas priekšā kūpošo ugunskuru, ciešāk aizpogāja ielāpiem apklātā vamža pogas un sāka iet. — Līdz Sēļiem... Līdz tēva sētai. — Kā tur tagad izskatījās? — Dzirdētās ļaužu valodas nepauda nekā laba. Sēļu lauki ar katru vasaru arvien vairāk paliekot atmatās. Ēkas esot vēju izlodzītas. Dārzā rēgojoties daudz nokaltušu ābeļu. Bez prieka sirdīs — tīrumos ejot gājēji, bez prieka — arī pats saimnieks. — Kāds gan šim vecajam vīram varot būt prieks? Mūža darba diena liecoties jau pret rietu . . Bet dēls . . . Jā, jā, lāga puika tas nav bijis vis . . .

Nakts bija silta. Domu rievām izartu seju Andžus tunturoja pa meža stigu. Pāri ciņainiem zāļājiem, pāri tērcēm, pāri skanošiem strautiņiem... Mežs, kuram viņš steidzās cauri, bija pilns skanošas dzīvības. Apsūnojušu egļu zaros kā sīkas liesmiņas tekāja un kūleņoja vāveres. Papardēs snaikstījās zaķi. Brīžam, nokritušiem zariem brikšķot, meža biezokņos iejoza satrauktas stirnas.

Pamalē plaiksnījās zeltains rīts, kad Andžus aizsniedza Sēļu meža robežu. Druvas un mājas vēl nebija redzamas. Tās slēpās nolejā aiz bērzu birzs.

Andžus apstājās. Sirds sāka dipot nemierīgāk. Acis iepletis, viņš lūkojās gan uz vienu, gan otru pusi. Kaut kas likās pazīstams, kaut kas svešs . . . Likās, kaut kas skaists un mīļš bija no šīs vietas

aiznests. Kaut kā trūka . . . Andžus pietvīka. — Trūka skaistā Sēļu meža. Tas bija nocirsts. Tagad tas gulēja sazāģets gabalos un varenos klučos Starp sveķainu celmu pakaušiem slējās malkas tieres, stutmalkas grēdas un gulžņu piramīdes. — „Jā, daudz še tēvs ar vīriem strādājis . . .“ Andžus sāka virpināt domas, bet spēji aprāvās. Pie katras malkas tieres rēgojās uzraksts: „Ieķīlāts . . . bankā.“

Skaistais mežs — Sēļu lepnums un bagātība bija jau gandrīz tikpat kā prom... Andžus tālāk vairs negāja. — Sāpošu sirdi viņš steidzās atpakaļ uz Dumbru purvu. Bet jo vairāk viņš tam tuvojās, jo smagāka kļuva sirds. Kaut kas viņu sauca spalgi un nemitīgi — atpakaļ tēva sētā . . .

Sēļos nedrīkst ieiet sveša dzimta! Sēļu tīrumi pieder Sēļu dzimtai! Mans pienākums — šīs tiesības aizstāvēt,“ Andžus izslējās. Latvieša lepnums bija atgriezies viņa sirdī.

Tunturodams pāri dzelzceļa stigas uzdambējumam, Andžus pamanīja no Dumbru purva dienvidus stūra ceļamies vieglu dūmu grīsti.

„Staiguļi — čigāni . . .“ viņš nodomāja, pasteidzinādams soļus.

Pēc brīža tomēr atklājās, ka čigānu vis nebija, bet purvs dega . . . Vilciena lokomotīves dzirkstis bija aizdedzinājušas kūdras slāņus. Tie gruzdēja un kūpēja.

Līdz saules lēktam liesmas bija apslāpētas. Andžus atlieca muguru un, norausdams no pieres sviedrus, nodomāja: „Kūdra . . .“ Tas bija viņa pirmais atklājums. Otrs atklājums sekoja dažus mirkļus vēlāk . . .

Steidzoties ar kūdras vēlēnu uz savu būdu un lecot pāri kādam aizbirušam grāvim. viņam kājas pēkšņi paslīdēja uz kaut kā slidena un, līdzsvaru pazaudējis, viņš ietunturoja grāvī.

Dūņas un smiltis no acīm rausdams, Andžus pēc brīža uzvilkās uz grāvja malas un piecēlās. Rokas bija sažņaugušas kaut ko glumu un mīkstu. Andžus palūkojās — glūda . . . Šis bija otrs atklājums . . .

Aiztunturojis līdz būdai, Andžus pagura snaudā. Galva atkrita uz melnās kūdras velēnas, bet pirksti cieši apžņaudza mīksto, spīdīgo glūdas piku kā kādu dārgumu . . .

6. Cepļi.

„Glūda un kūdra . . .“ sprieda Krastu ļaudis. „Būtu mūsu saimnieks agrāk zinājis, ka Dumbru purvā slēpjas tādi izrakteņi, nepārdotu Andžum ne sprīdi no savas zemes. Bet nu . . . Ko nu vairs! Tas puika nebija vis vientiesītis. — Zināja, kas darāms. Vī, aizbraucis uz Rīgu un ziņojis par saviem atklājumiem mācītiem vīriem. Tie atbrauca, apskatīja, mērīja un lēsa, beidzot atzina: atmaksājas . . . Dzelzceļš tuvu, kūdras slāņi biezi, glūdas un māla sloksnes stiepjas līdz pašiem Lubānas klāņiem. — Kā nu šādā vietā necels cepli . . .“

Protams, cēla. Tajā pašā rudenī Dumbru purva vidū izslējās un sāka kūpēt pirmais ķieģeļu ceplis. Bet kad no Aiviekstes puses atšalca ziņa, ka tur daži saimnieki savās kraujās atraduši krietnus kaļķakmeņu slāņus, ķieģeļu ceplim līdzās pacēlās kaļķu ceplis. Arī tas sāka kūpēt.

Andžus ar prieku nolūkojās, kā tuksnesīgajos viršājos sāka elsāt mašīnas un mutuļot darba rosme.

Platas tērauda lāpstas plēsa kūdras sloksnes, spiedes no tām izžņaudza valgmi, vējš tās izkaltēja, truļi aizvizināja uz cepļiem. Kurināmais bija labu labais . . .

Darbs sākās . . . Pirmais iekūpējās kaļķu ceplis. Pakāpeniski pavairojot siltumu, tas tika sildīts divas nedēļas, līdz bija sasniegta maksimālā temperātūra. Tagad tikai varēja sākties īstā kaļķu dedzināšana. Četri kurinātāji, no kuriem divi strādāja augšstāvā, divi — apakšā, uzmanīja lielās krāsnis. Bez viņiem bija vēl trīs vīri, kas izgrāba izdedzinātos kaļķus, sabēra maisos un ar truļiem aizdzina uz staciju.

Ķieģeļu ceplī darbi sākās ar mazu novēlošanos, bet toties tie turpinājās ar dižāku rosmi.

Nākošā vasarā liels palievenis bija piekrauts jau ar sarkanu, skanošu ķieģeļu stabiņiem. — Cik daudz šādu stabiņu jau nebija aizvizinājušas vilcienu platformas? —

Andžus no savas zemes deva izrakteņus, mācītie vīri — naudu un strādniekus. — Tāds bija viņu līgums. No peļņas vienu trešdaļu paturēja Rīgas vīri, otra trešdaļa piederēja Andžum un strādniekiem, bet trešā trešdaļa tika atstāta cepļu remontiem un jaunu mašīnu iegādāšanai.

Vairāki vagoni ar labāko glūdu, kas pēc sava ķīmiskā sastāva līdzinājās gandrīz kaolīnam, aizripoja uz Rīgu — porcelāna un trauku fabrikām.

Darbs sākās. Tajā pašā rudenī Dumbru purvā sāka kūpēt pirmais ķieģeļu ceplis

„Jā, jā . . .“ apciemodams kādu dienu ceplī Andžu, nopriecājās vecais zemes urķis Krasts. „Mūsu pusē nu darbs ir dižākais gods. Skat', dzīve kāpj augšup!“ Viņš nebija nenovīdīgs. „Citur tomēr tā vis nav. Kur ieperinās ļaunie slinkuma dīgļi, tur dzīve sadrūp kā ķirmju izalots prauls.“ Krasts sāka minēt piemērus: „Nu, lūk, vakar pat. Ienāk pie manis vīrs. Svešnieks. Sirmu galvu, rūpju rievām izartu pieri. Apjautājas, vai cepļos nevajagot vēl kāda strādnieka, un tad ar rūgtumu sāk stāstīt savu drūmo likteni. Nākot viņš no kaimiņu pagasta. Pirms gadiem pašam bijušas lepnas mājas. Iekopta vecsaimniecība. Bet tad pamazām dzīve uz leju vien, uz leju vien sākusi slīdēt. Notikums aiz notikuma, vekselis aiz vekseļa, un mūžs sadragāts. Nākošā nedēļā Rīgā notikšot viņa māju ūtrupe. Pašam nu laikus jau jāmēģinot atrast kādu darbu, lai sagaidītu mūža vakaru . . .“ Krasts apklusa. Andžus ausīs sāka dunēt visi skarbie mašīnu trokšņi. Krūtīs un kaklā, likās, kurējās viena no svelmainām kaļķu cepļa krāsnīm. Ar pūlēm viņš izdabūja pār lūpām:

„Saki, Krasta tēt', no kādām mājām īsteni bija tavs vakardienas ciemiņš?“

Zemnieks brīdi padomāja.

„No kaimiņpagasta Sēļiem.“

„No Sēļiem . . .“ Andžus zināja, ka sekos šāda atbilde.

„Jā, Krasta tēt', mēs paši vien esam savas dzīves ārdītāji. Bet paši vien varam būt arī tās cēlēji. Ja tikai savās sirdīs ieslēdzam krietnu darba tikumu, tad pat liktenim jādreb mūsu rokās . . .“

„Jā, jā . . .“ nokremšļojās vecais zemes arājs un atsāka: „Katrs jaunietis tā vis

nedomā kā tu, dēls. Lūk, mans Jēkaups pat! Puikam septiņpadsmitais gads, bet prom vien no zemes raujas. Pilsēta, kuģi . . . Tie vien viņa prātu mulsina."

„Ja jau nu tādas alkas, lai trauc . . ." Andžus padoms sākumā likās dīvains. „Laižat, Krasta tēt', lai trauc . . . Ja turēsit, visu mūžu viņš nīks senās ilgās. — Bet nu, aizspurdzis kādu gabalu, gan pats griezīsies atpakaļ . . . Tikai . . ." Andžus mazliet klusāk piebilda, „katra atgriešanās būs daudz līkumaināka un grūtāka par aiziešanu. To derētu arī pārdomāt tavam Jēkaupam, Krasta tēv, pirms viņš sien ceļa somu . . ."

Pēc brīža, mazliet nomierinājis savu sadrūmušo, satraukto sirdi, vecais Krasts aiztunturoja pāri purvājam. Andžus brīdi vēl kavējās ceplī. Krāsnis zvēroja, dūca un auroja. Kūdras dūmu lāņi smagi mutuļoja pa lūkām un apkūpējušo skursteni. Ceplis drebēja ... Kā dzīvs .. Andžus noskurinājās.

„Un tomēr . . . Mana patiesā un īstā vieta dzīvē nav — še . . ." viņš izslējās, „Kamēr es vēl būšu pasaulē, Sēļos neieies sveši ļaudis! Nē!"

Tās pašas dienas vakarā vilciens dārdēdams ienesa Andžu Rīgā. Sestdienā, saņemdami nedēļas izpeļņu, cepļa strādnieki saņēma arī ziņu, ka Andžus pārdevis Dumbru purvu.

„Dīvains puisis bija tas Andžus . . ." atcerējās vecais Krasts. „Mūžam ar nemieru sirdī. Mūžam ceļa jūtīs, mūžam satraukts . . . Varbūt nu beidzot viņš būs laimīgi atradis savu svēto sirds mieru . . ."

7. Tēva mājās.

„Kā vēja izgāzts, nokaltis koks . . . Tāds nu es esmu . . ." saknupis pelavnieka priekšā uz ragavu slieču liecamā bluķa domāja vecais Sēļu saimnieks. Laiku pa laikam viņš palūkojās uz dižceļa pusi, gaidīdams no meža izrībināms kādu pajūgu vai spožu auto. Šodien Sēļos iebrauks jaunais saimnieks . . .

„Dievs vien zina, kāds nu būs ienācējs?. . ." nopūtās vecais vīrs. — Pirms ūtrupes visādi ļaudis bija še braukuši apskatīt ēkas un zemi. Bija tādi, kas labprāt parunājās ar veco saimnieku, bet bija laba daļa arī tādu, kas, izkāpuši no dūcošiem limuzīniem, pat lāga sveicienu nepateica. — Visādi viņi bija. Bet kurš nu būs īstais?

Vecais saimnieks rāmi sūca no paegļu saknes izgriezto pīpi un domāja:

„Krēslains ir mans mūža riets . . . Ne tāda bija mūža ausma! Toreiz . . . Toreiz . . . Viss bija krāšņā plaukumā. Zeme, debess, tīrumi, ļaudis — viss toreiz izskatījās citādāk. — Kas bija tas varenais, kas pēkšņi sagandēja, saārdīja šo krāšņo dzīvi? — Es pats, es pats!" vecā vīra acīs iemirgojās asaras. „Tikko uz kapu kalnu aizgāja Māle, atstādama pasaulē jaunu dzīvību — dēlu, tikko apklusa rāmie bēru zvani, dzīve kā krāce sāka mutuļot uz leju. — Uz leju! Dzertuves, karšu spēles, draugiem galvotie vekseļi . . . Viss tas vilka Sēļus uz leju, uz postu. Un tad — beidzot atlūza arī pēdējā atvase — dēls. Izgājis skolas, Andžus pagrieza tēvam muguru un aiztrauca pasaulē. Kā putns . . . Un nu? Ko nu vairs mēģināt — celties?" — Vecais saimnieks ļāva galvai nosvērties uz krūtīm un rūgti raudāja. Nelabi ieadītu cimdu varēja izārdīt un sākt atkal no gala. Bet dzīve nebija cimds . . . Visvairāk viņam bija žēl nodzīvotās mājas. Mežu, druvas, ēkas, lopus, visu viņš bija ieķīlājis bankā, līdz beidzot, kad viņš nespēja vairs atdot parādus, banka to izūtrupēja.

Gaidītie pajūgi un auto tomēr nerādījās uz dižceļa. Pēc brīža no meža gan iztipināja kāds vīrs, bet tas ar savu gaitu un apģērbu gaužām maz līdzinājās Rīgas kungam.

„Malkas cirtējs. . ." nevērīgi nodudināja vecais saimnieks. Viņa uzmanība tomēr palika pie svešā nācēja. — Lūk, pie linu mārka tas nogriezās no dižceļa, pārtunturoja grāvi un nāca tieši uz Sēļiem. Brīžam viņš apstājās, vēroja atmatas, aplūkoja piesērējušos grāvjus un tad tipināja atkal. Nu viņš pagāja jau gaŗām pirtiņai, aplokam, dārza stūrim . . .

Vecais saimnieks norausās no ragavu slieču liecamā bluķa, izboza iesirmās uzacis un lūkojās vērīgāk. Apkožļātais pīpītis izdzisa . . .

„Dieviņ, Dieviņ . . .“ vecā vīra lūpas tikko dzirdami iečukstējās. Nācējs vēra sētas vārtus. Nu vairs nevajadzēja velti šaubīties.

„Andžiņ . . . Dēls . . .“ vecais Sēlis notrīsēja un salīcis steidzās pretim dēlam.

Dēls — atgriezies . . . Sakumpušais tēvs, uz brīdi aizmirsis savu postu, savu rūgtumu un nabadzību, jutās laimīgs . . . Daudz viņš gribēja jautāt, daudz stāstīt, bet pēkšņi sadrūma un bikli klusēja.

„Dēls, tu esi atgriezies par vēlu . . .“ tēva acis asaroja. „Sēļu vairs nav . . .“

„Nebūs taisni tavi vārdi, tēt,“ Andžus cieši ieskatījās tēva nodrudzējušā sejā. „Šīs mājas nezudīs tik ilgi, kamēr nezudīs pati Sēļu dzimta. Mainīsies tikai saimnieki, bet arī tie visi būs tikai ar Sēļu dzimtas asinīm, dvēseli un garu . . .“

Tēvs izslējās taisnāk. Dīvaina likās dēla valoda.

„Visus šos gadus, tēt', tu esi cīnījies še viens. Tagad cīnīsimies abi — plecu pie pleca, kā tas tēvam un dēlam pieklājas . . .“

„Abi . . . Uz augšu! Uz augšu!“ Tēva acis iezibsnījās. Sakumpušais stāvs izslējās taisni. — Ō, viņš bija vēl stiprs, tāla ceļa gājējs!

„Sāksim strādāt, tēt' . . .“ šis bija jaunā Sēļu saimnieka pirmais tiešais aicinājums. „Līdz rudenim Sēļiem atkal jāatplaukst senajā krāšņumā. Kad tas būs noticis, uz brīdi pametīšu tevi še vienu, iziešu obligāto kara dienestu un, kad pēc gada atgriezīšos atpakaļ, strādāsim atkal un cīnīsimies — uz augšu . . .“ — Tā plānoja jaunais saimnieks, sniegdams vecajam saimniekam savu sastrādāto roku un pavērdams viņam atgriešanos uz jaunu dzīvi.

Jaunais Fu (Turpinājums)

ELIZABETE FOREMAN-LEVIS

Ko es gribētu zināt, ir vienīgais — kas visu to samaksās. Varbūt, ka viņi gūs līdzekļus no saviem ģenerāļiem un izlietos tos zemes iedzīvotāju labā. Bet tas ir tikpat neticami, cik neticami ir ar tiem pašskrējējiem ratiem. Arī mūsu jaunais gubernators jau ir viens no viņu cilvēkiem. Nu, mēs jau redzēsim, vai viņš spēs atšķirties no simtiem sev līdzīgiem.“

Netieši Tangam drīz vien iznāca darīšana ar jauno gubernatoru. No Hochovas pilsētas iestādēm pēkšņi nāca pasūtījums. Tangam bija jāpagatavo dāvana Viņa Ekselencei. Kaparkalējs ar šo uzdevumu bija ļoti lepns, jo tas liecināja, ka viņa meistara slava aug augumā.

Kad darbs bija padarīts, darbnīcā visi atviegloti uzelpoja. Tangs pats bija strādājis visam līdzi. Un pēdējā acumirklī Tangs nolēma arī personīgi nodot šo dāvanu pilsētai. Viņš griezās pie jaunā Fu: „Tā kā tu no velniem nebaidies, tu vari mani pavadīt. Upes laupītāji ir citāda veida velni, un varbūt, ka tu viņu uzmanībai izbēgsi tāpat kā savā laikā ugunspūķim.“

Fu tikai smējās. Viņš bija pārāk laimīgs, lai visam tam atrastu vārdus. Dienām ilgi viņš bija vēlējies, lai viņu ņemtu līdzi uz Hohovu, vienalga, kas būtu otrs gājējs. Un nu, kad Tangs pats gribēja braukt, tā bija divkārša laime.

Kad Tangs vienu mirkli bija pagriezies prom, mazais Li pienāca Fu un čukstēja: „Vai tu par to tiešām priecājies?“

Draugs izbrīnējies viņu uzlūkoja: „Pats par sevi saprotams!“

„Nav vis tā — pats par sevi saprotams. Es, piemēram, nemaz nepriecātos. Stāsta, ka abos upes krastos pilns laupītāju. Jūs pilsētu nekad nesasniegsiet.“

Jaunais Fu iesmējās. „Ko gan visu nestāsta. Bailīgais arī akmeni notur par tīģeri. Pa upi taču noris dzīva satiksme un laupītāji nevar katru aizturēt. Mums nav mazākas iespējas izkļūt cauri laupītāju rajonam, kā kuram katram citam.

Un bez tam, no Hohovas tak mums dos kādu kaŗavīru līdzi."

Tagad mazā Li vārdos skanēja zobgalība: „Kad tad ir bijusi tāda reize, kad kareivji stājušies pretī banditiem? Pirmā briesmu brīdī tie jau ir prom. Ne, es labāk palieku pie sava vienkāršākā darba Hunkingā. Es guļu mierīgāki, kad pilsētas vārti mani pasarga no nevēlamiem apmeklētājiem."

Kad Tangs atkal atgriezās pie Fu, mazais Li steidzīgi aizgāja. „Diena iet jau uz beigām," sacīja kaparkalējs. „Steidzies tagad uz mājām un sagatavojies. Rīt, dienai austot, mēs satiksimies pie pilsētas vārtiem, kas ved uz Lin upi."

Fu pusskriešus skrēja pa ielām uz māju pusi. Kāpēc gan Tangs izvēlējās tieši viņu par savu pavadoni? Varbūt, ka tas bija kaut kā saistīts ar ārzemnieces labvēlību, kuŗa nu jau vairākas reizes bija iegriezusies pie Tanga un nopirkusi viņa darinājumus. Bet mājas tuvumā zēna soļi pēkšņi kļuva gausāki. Viņš atcerējās savu māti un zināja, ka tā nebūs priecīga par Tanga izvēli. Citos apstākļos viņa apskaustu sava dēla ceļojumu uz dzimto apvidu, bet tā kā visur bija izplatīti baigi nostāsti par laupītājiem, tad mātei tas patikt nevarēja. Par laimi tikai Fu Be Be šo ceļojumu nevarēja aizliegt. Kā māceklim būt paklausīgam savam darba devējam bija daudz svarīgāki, nekā paklausīt vecākiem.

Krēslā, kad māte pārnāca no sava darba, viņa bija visai pārsteigta, redzēdama zēnu jau mājās. „Vai tu esi slims, vai arī meistaram tevis nu ir pietiekis?" viņa bažīgi jautāja.

Zēns droši atbildēja. „Ne viens, nedz otrs, mīļā māt. Bet tu savā priekšā redzi to, kuŗu kaparkalējs nostādījis no visiem pārējiem pirmajā vietā."

Fu Be Be aizlika roku acīm: „Tava nopietnība mani ļoti pārsteidz," viņa ironiski sacīja. „Vai tu nepateiksi man arī to, ka kaŗa gubernators bijis pie Tanga, lai tas tevi atbrīvotu un dotu viņam palīgā valdīt?"

Fu ķiķinājās, bet tad viņš atkal mēģināja tēlot cienīgu vīru: „Ne valdīt, bet kalpot viņam gan es iešu."

Kaparkalēji darbā

Fu Be Be palika stāvam ar atvērtu muti: „Ko?" viņa sauca.

„Rīt agri Tangs brauks uz Hohovu, lai nodotu mūsu darbnīcā pagatavotus traukus Hohovas pilsētas valdei, kas domāta kā dāvana Viņa Ekselencei gubernātoram. Un es Tangu pavadīšu."

Māte sāka rīkoties atkal ap vakariņu galdu. „Saprotams. Un kad Tangs šonakt būs izgulējies, droši vien viņš nāks pie atziņas, ka tu vari palikt viņa vietā, kamēr pats Tangs paliks darbnīcā un darīs tavu darbu." Kaut gan māte jokojās, tak viņas vārdos varēja saklausīt apslēptas bažas.

Jaunais Fu to manīja un kļuva pavisam nopietns. „Māt, es to tiešām domāju ļoti nopietni. Tangs par braucienu man šodien tā teica un tāpēc es arī agrāk esmu mājās."

Mātes balss kļuva pavisam cieta: „Tad tiešām tu brauksi uz Hohovu?"

Zēns tikai pamāja ar galvu.

„Tangs taču nav nekāds muļķis, ka viņš gribētu braukt pa Linupi. Vai tad viņš nekā nav dzirdējis par laupītājiem. Vienu jūdzi augšpus Hunkingas, kā to stāsta, ir viņu pirmais apmešanās punkts. Tur mandarins Dzēns esot notverts un aplaupīts. Pats viņš tik ļoti piekauts, ka varbūt nekad vairs nevarēs izveseļoties. Vai tad Tangs grib piedzīvot tādu pašu likteni? Un ja tā, kādēļ tad viņš tieši

tevi ņem līdzi? Kāpēc ne Li? Tam ir brāļi. Viņš tak gluži labi zina, ka tu esi mans vienīgais bērns."

Mātes sejai pārrita divas lielas asaras. Jaunais Fu mēģināja viņu nomierināt. „Tangs nav tikai vakar kopš nācis pasaulē. Viņš zina, ka dārgo un skaisto trauku uzticēt kādam citam, nozīmē to pazaudēt. Pārāk daudzas laivas laupītāji izlieto kā līdzekli, lai viegli piesavinātos citu mantas. Bez tam mēs dabūsim karavīru par sargu."

„Arī tas vēl!" sāpīgi iekliedzās Fu Be Be. „Tad jūsu bojā eja ir jau tikpat kā nodrošināta. Ir pat sakāmvārds, ka kareivis nozīmē divkāršas briesmas, jo laupītājiem viņu ieroči un municija taču ir tik vajadzīga. Es pati lūgšu Tangu, lai viņš šoreiz ņem līdz kādu citu."

Zēns izbijās. Bet tad viņš pavisam mierīgi teica: „Vai tu domā, ka Tangs par šādu tavu lūgumu būs sevišķi ieprieciināts? Daudzi zēni pilsētā tikai to vien gaida kā varētu ieņemt manu mācekļa vietu pie Tanga. Labāka meistara atrast vairs nevar. Un taisni šis uzdevums jau man ir labākais pierādījums. Dažos gados es jau būšu tik tālu, ka varēšu patstāvīgi strādāt. Un ja ļaudis tad uzzinās, ka Tangs bijis mans skolotājs, veikals ies un plauks."

Māte atkal izbrīnā ieplēta acis. Savu veikalu atvērt — nē, par to gan viņa nekad vēl nebija domājusi. „Kur tad tu ņemsi naudu sākumam?"

Fu pasmējās. „Nāks laiks, nāks padoms. Tagad tikai apmierinies. Un kad es kādreiz tik tālu būšu, tad tevi apkalpos maza nēģeru meitenīte un diadēma rotās tavus sirmos matus."

Fu Be Be nopūtās. Viņai šajā brīdī vienaldzīgi vajadzēja uzņemt i priekus, i bēdas. „Kas tev vajadzīgs līdzi ceļam?" viņa īsi jautāja.

Svaigs un mazliet kodīgs ausa ziemas rīts. Pirmās divas stundas braucot pa upi Fu sēdēja pie savām gulvietas drānām un drebēja aukstumā. Desmit karavīri, tie bija sastājušies kuģīša otrā galā. Tangs sēdēja un sūca gaļu bronzas pīpi. Kuģinieki vienmērīgos ritmos dziedāja kādu jautru dziesmiņu par godu labvēlīgam vējam.

Fu aizvēra acis. Šis ceļš bija kā kāds sapņojums. Un zēns ik mirkli baidījās atmosties sava radinieka istabā, kur viņi kādreiz bija dzīvojuši tad, kad tēvs nomira. Drošības labad viņš tādēļ pēkšņi atkal atrāva acu plakstus. Pār viņu jau bija pacēlusies saule un tās staros ķermenis sāka pamazām itkā atkust. Ziņkāres pilns viņš raudzījās atkal visapkārt. Ciemi, pļavas un tīrumi slīdēja gaļām. Strādāja zemnieki, strādāja arī zvejnieki, izmezdami gaļus tīklus. Kādas muļķības, — domāt par laupītājiem!

Viens no kuģiniekiem uz mazas koka ogļu uguns sagatavoja maltīti: kareivji prasīja lielāku porciju ēdiena nekā viņiem pienācās. Viņi to nemaz neslēpa, ka viņiem šoreiz liela nozīme Tanga braucienā. Tangs bez pretī runāšanas pieņēma visas viņu prasības.

Saulei noejot, sasniegta jau bija Tu-To. Kaparkalējam šinī pilsētiņā bija pazīstami un viņš aizsūtīja vienu no matrožiem, lai tas palūdz viņus šurp. Pēc stundas tie atnāca un palika še līdz pašai pusnaktij.

Fu izklāja savu mīksto segu un ietinās tajā. No savas guļu vietas viņš varēja pārredzēt visu ostas dzīvi un tās straujo kustību. Šur tur bambusa kārtiņās pacēlās mirdzošas laternas, cēlās dūmi un iekvēlojās ugunskuri, kur gatavojās vakariņām. Kāds pārdrošs kuģinieks pacēla enkuru, lai šo nakti brauktu vēl uz Hunkingu. Šī kuģa personāls savā niecīgajā kajītē spēlēja domino. Tangs sarunājās ar saviem draugiem, un tie bija tikai atsevišķi, saraustīti teikumi, kas nokļuva līdz zēna dzirdei. Skaidri viņš dzirdēja vārdus „Van-Kels" un „pavisam tuvu". Gaismas apspīdētu, viņš redzēja arī kāda vīra baiļu pilno seju, kas visādi iebilda:

„Būtu daudz labāk, ja tu preces nosūtītu no šejienes pa pastu."

„Tādēļ jau es pats esmu še. Pagājušā gadā jau pasts tika neskaitāmas reizes aplaupīts."

„Bet es labāk riskētu ar preci, nekā ar savu dzīvību."

„Nelaime piemeklē tos visātrāk, kas no tās grib izvairīties", teica kaparkalējs. „Ja debesu griba ir tāda, ka man jau tagad jāsastop savi tēvi, tad glābiņa pret to tā kā tā vairs nebūs itnekāda." — Balsis kļuva klusākas un kuģīša šūpas jauno Fu ieaijāja miegā.

Kad viņi nākošā rītā atkal devās ceļā, cauri pelēkai miglai vēl mirgoja zvaigznes. Cilvēks, kas bija jau agrā rītā pieradis Hunkingā dzirdēt visādus trokšņus, šinī klusumā uz upes jutās baigi un nemīlīgi.

Jaunais Fu izstiepās visā garumā savā guļu vietā un atkal ļāvās vieglai snaudai. Tā bija pirmā reize viņa mūžā, kad pēc atmošanās tūliņ arī nevajadzēja celties augšā. Gulēt tik ilgi, cik vien gribējās, to varēja tikai bagātie un priesteri. Bez šaubām, bija jau arī svinamās dienas, bet kurš gan būtu tik muļķis un šīs dienas nogulētu?

Pēkšņi Tangs stāvēja viņa priekšā. Zēns vienā mirklī bija kājās. „Šodien tev nav jāsteidzas. Un kamdēļ gan lai tu to darītu? Krāj labāk savus spēkus vērtīgākajam darbam darbnīcā." Meisters smaidīja. „Mums labi veicas ar braukšanu. Pēc pusdienas mēs būsim jau Hohovā."

Kuģis ieslīdēja klinšainākos krastos. Zēns raudzījās visapkārt, līdz neizturēja un skaļi iesaucās:

„Še ir lieliska apkārtne."

Tangs īsi pamāja galvu. Un kad skats pievērsās kādam zilam kalnam tālumā, viņa sēja šķita apmākusies: „Tur es nācu pasaulē, tur es dzīvoju, līdz sasniedzu apmēram tavu vecumu. Kopš divdesmit paaudzēm mani senči dzīvoja pie šī kalna pakājes kā zemes kopēji. Kad man bija sešpadsmit gadu, provincē izcēlās politiski strīdi. Dažās stundās kareivji nodedzināja mūsu īpašumu un manas ģimenes locekļus visus nogalināja. Dzīvs paliku vienīgi es, jo izbēgu karavīriem un pāri laukiem nokļuvu Hunkingā. Vienīgais, ko es še varēju iesākt — bija ubagošana. Kādu dienu es kā ubags piestāju pie kaparkalēja Tu darbnīcas durvīm. Viņš man nedeva naudu, ko es lūdzu, bet tās vietā iedeva darbu. Vēlāk viņš man atklāja savas mākslas un sava veikala noslēpumus. Jā, viņam bija krietna sirds." Atmiņās nogrimis, Tangs apklusa.

Jaunais Fu jutās vēl dziļāk saistīts ar šo vīru. Tas nebija vairs tas pavēlnieks, kādu zēns to līdz šim pazina. Tas bija tāds pats nabaga vīrs, kas daudz posta redzējis un pārdzīvojis. Kopā viņi tagad gāja pie pavāra un tur paņēma savu daļu rīsa. Karavīri, kā parasts, atkal nebija ar ēdienu apmierināti. Cik ļoti gan Tangam vajadzēja tos ienīst — domāja Fu.

Ap pusdienas laiku pēkšņi gar ausīm nosvilpa viena lode. Sekoja vēl divas. Tad klusums. Kareivji nometās guļus. Kuģa personāls aprāvās, bet tad tāpat steidzīgi darīja katrs savu darbu. Fu stingri klausīja pavēlei, palikt savā vietā un nekustēties. Taču nekas vairāk nenotika. Tangs asu skatu pētīja pretējo krastu, bet nekas neliecināja, ka tur būtu cilvēki.

Divas stundas vēlāk jau varēja saskatīt Hohovu. Tieši pēc piestāšanās krastā tika pasūtīti nesēji un atvestās mantas Tanga un viņa mācekļa uzraudzībā nogādātas pie gubernātora. Pēc īsas gaidīšanas viņus ieveda kādā nelielā pieņemšanas telpā. Tangs atlaida nesējus. Un tad jaunais Fu atvēra kurvjus un vienu pēc otra uz galda nolika visus priekšmetus, kas piederēja pie garnitūras. Trīs ierēdņi, kas še sēdēja, pārsteigti raudzījās zēna darbā. Lepnums un prieks pildīja Fu domas un sirdi. Viņš zināja, ka tā uzslava, kas darbam tika parādīta, arī Tangam sagādāja daudz lielāku prieku, nekā nauda, kas pienācās par to.

Kāds no mandarīniem teica: „Es esmu no Pekingas. Tur es esmu daudzus tādus darbus redzējis, bet tik skaistu gan vēl nevienu kā šos."

Tangs dziļi palocījās. Atbildēdams viņš nožēloja, ka īsā laika dēļ viņam jānodod esot samērā mazvērtīgs darbs, tak meistara skatā varēja manīt iekšēju apmierinājumu.

(Turpinājums sekos)

Mazpulki kūdras ražošanas darbā

K. SĪMANIS, 31. Bilskas mazp. vad. palīgs, mazpulku līdumnieks

31. Bilskas mazpulka vadītājs M. Blūmentāls iepazīstina ar kūdras žāvēšanas paņēmieniem

Vietās, no kuŗām tveicīgās vasaras naktīs ceļas migla, no kuŗām nāk un kuŗu tuvumā augošie kultūraugi cieš visvairāk no pavasaŗa salnām, kur aug kroplas priedītes vai bērzi, kuŗas bieži nepārejamas akaču dēļ un no kuŗām pretim dveš rāvainais drēgnums, dus mūsu brūnais zelts — kūdra, kas, atkarībā no sastāva, lauksaimniecībā izmantojams pakaišiem, kurināšanai un tiešai lauku mēslošanai.

Jau vairāk kā 150 gadus atpakaļ lauksaimnieki piegrieza vērību purviem, lai, tos izmantojot, celtu saimniecības ienesību, galvenokārt ar labiem pakaišiem vairojot kūtsmēslu daudzumu un labumu.

Purvi no mūsu tēvzemes ārēm sastāda 9,8% jeb 643.300 ha lielu platību, no kuŗas lielākā daļa vēl neizmantota.

Izmantojot kaut daļu no šīs 643.300 ha lielās platības, iegūsim pakaišus — kūtsmēslu daudzuma vairošanai līdz 50% un dedzināmo kūdru — ko lietojot mazināsies silos un birzīs augošā zaļā zelta patēriņš kurināšanai.

Salīdzinājumā redzam kūdras pakaišu vērtību (prof. P. Nomals):

1 kg zāģu skaidu	uzsūc	2,3 kg	ūdens
1 kg lapu	„	4,0 kg	„
1 kg rudzu salmu	„	4,5 kg	„
1 kg grīšļu	„	9,0 kg	„
1 kg kūdras pakaišu	„	24,0 kg	„

Bez tam kūdra uzsūc gāzes, kam liela nozīme tīra gaisa uzturēšanai kūtī.

Labas dedzināmās kūdras 1 m³ līdzīgs 1 m³ sausas bērza malkas, kas izmaksā no Ls 0,80 līdz Ls 1,20. Cik tas izdevīgi, to katrs var aprēķināt, zinot, cik viņam jāmaksā par 1 m³ malkas.

1 m³ labas kūdras satur:

slāpekļa	1,99—7,04 kg
fosfora	0,09—1,43 kg
kalija	0,04—0,70 kg

Ar 6—10 vezumiem no purva mēs iegūstam tik daudz slāpekļa, cik satur 100 kg kaļķa salpetŗa, bez tam vēl kaliju, fosforskābi, un kūdra kā organisks mēslojums nostiprina zemes auglību.

Saprotot minēto, ka lauku ražība jāsāk celt ar kūtsmēslu daudzuma un vērtības vairošanu, ko vislabāki panākt ar kūdru, 31. Bilskas mazpulks 1933. g. 2. aprīlī rīkoja kūdras dienu ar kūdras speciālista agr. Aug. Grinduļa priekšlasījumu: „Kūdras nozīme un kā ražot lauksaimniekam kūdru?" Priekšlasījums bija kupli apmeklēts, un sapulcējušies mazpulka dalībnieki un lauksaimnieki pārliecinājās par kūdras nozīmi un tās izmantošanas un lietošanas iespējamībām saimniecībā.

Maz pamazām kūdras izmantošana iet plašumā, galvenokārt pakaišiem, jo daudz ir vēl saimniecību, kuŗām grūti novērst pakaišu trūkumu. Un kāda nozīme tiem tīra piena iegūšanā un kūtsmēslu daudzuma ziņā, to katrs saprot. Jo nekad neaizmirsīsim, sevišķi dārgos minerālmēslu maisus izsējot, ka tas ir tikai papildus līdzeklis, bet visas lauksaimnieka ražas pamata mēslojums ir kūtsmēsli.

Kūdras griešanu izdarām rudenī vai

ziemā 10×15×30 cm lielos gabalos. Nākamā pavasarī, pāra reizes pārkraujot, izkaltē un liek šķūnī. Purvā nepieciešams šķūnis, citādi izžuvusi kūdra lietū atkal samirkst. Kūdras ķieģeļi šķūnī nav jāliek pilnīgi sausi, bet ja ķieģeļi rokās viegli saspiežot nejūt mitruma, tad droši var vest šķūnī. Tur pa lielajiem rudens vējiem kūdra turpina žūt, jo šķūņi jātaisa tikai 2,5—3 m plati, lai vējš velk cauri. Ziemā sauso kūdru pārved mājās un saplucina ar kūdras mašīnu smalkos gabaliņos, un ar to kūdras ražošanas darbs izbeidzies un sākas tās izlietošana, kaisot kūtī, atejās un citur.

Ja žāvēšanas laiks neizdevīgs — lietains, tad neizžuvušā kūdra jāsakrauj stirpās un ziemā, tikko iespējams, pirmā ceļa laikā jāved mājās, izgāžot kūdru tās ēkas tuvumā, kur to izkaltušu novietos. Pavasarī, iestājoties saulainam laikam, iztaisa „apmāli", un apm. nedēļas laikā kūdra ir sausa — derīga novietošanai paspārnē. Vieta, protams, jāizvēlas saulaina un vējiem pieejama.

Ja cūku kūts saimniecībā seklā, tad ļoti labi iznāk, ja kūdro cūku mēslus, liekot vienu kārtu kūdras, otru mēslu. Tad iznāk īsts „nitrofoska" dārzājiem.

Lai taupītu vasarā dārgo darba spēku, ziemā izvedam uz attālākiem laukiem kūtsmēslus. Te atkal, lai barības vielas neiesūktos zemē — jānoklāj apakšā kūdra, apm. 15 cm biezā slānī. Lai mēsli nebūtu padoti saules un laika apstākļu ļaunai iedarbībai, tad pēc ķirpas pievešanas arī to apmet ar kūdru. Ja liek kūdru pa starpām kūtsmēsliem, tur pāra gadus, neaizmirst pārjaukt un piebērt kaļķi, iznāk labs komposts. Dažādās mājas saslaukas, kartupeļu lakstu u. c. kopā ar kūdru komposta kaudzē pie pienācīgas kopšanas 2 gadu laikā pārvēršas ideālā mēslojumā augiem.

Ja mazpulku dalībnieki, kas dzīvo visos mūsu zemes novados, katrs savā apkārtnē rādītu priekšzīmi, saimniecības ienesību ceļot, pareizi izmantojot purvus un kūdru, tad, ticiet droši, ilgi nepaietu laiks, ka nebūtu purva, kur nekaltētos izgrieztie kūdras ķieģeļi, un saimniecības, kur nelietotu kūdru, jo lauksaimniekam nepietiek ar to vien, ko viņam agronoms pastāsta sanāksmē biedrības zālē. Nē, viņam vajadzīgs savām acīm redzēt dabā, viņš ir zemes vīrs, dzirdēto bez redzētā tas tik labi neizprot, bet tad, kad blakus kaimiņš gūst panākumus kādā pasākumā un jo sevišķi, ja starp kaimiņiem pastāv draudzīgas attiecības, ciemošanās u. t. t., tad beidzot arī neticīgais sāks ticēt, ka tam agronoma kungam tomēr toreiz ir bijusi taisnība. Vienā gadā jaunais darbs ar kūdru būs jauns tikums lauksaimniekam, jauna, nepieciešama lieta, kas iekļausies un ieņems svarīgu vietu saimniecībā.

Mazpulku dalībnieces un dalībnieki, ikdienas pieaugdami spēkā un dižumā, neaizmirstiet nekad, ka jums netikai dod, bet no Jums arī prasīs — un šoreiz pienākums sauc:

1) „Vislielāko kūtsmēslu un komposta daudzumu atsevišķā saimniecībā, izmantojot kūdru."

2) „Kurināsim ar kūdru — taupīsim malku!"

Lai neņem ļaunā tie, kas šo darbu jau citos mazpulkos iesākuši un ar sekmēm turpina ikgadus sev un mums visiem kopā par svētību — lielu atzinību viņiem. Bet Jūs, jaunie draugi, kas neesat vēl sākuši, tagad ceļi Jums zināmi, ja nav, prasāt padomu, bet ceļaties, ejat un darāt, rādot priekšzīmi kaimiņiem mūsu tēvzemes bagātību pilnīgākai izmantošanai.

Ko ievāksim augustā

R. JĀKOBSONS

Apaļlapainā rasene — Drosera rotundifolia L.

Rasene pieder pie gaļas ēdēju augiem, tās samērā bieži sastopamas kūdras purvos, kūdrainās zāļu pļavās.

Lapu plāksne apaļa, ar garu kātiņu. Lapu apakšpuse ir kaila, gluda un cieši pieguļ mitrai zemei vai sūnām.

Lapas sakārtotas starveidīgi ap centru un izveido rozeti; saknīte sīka, Rozetes

vidū izaug stāvs, līdz 20 cm gaŗš ziedu stublājs, kuŗa galā vārpskarā sakopoti sīki balti ziediņi. Ziedēšanas laiks jūlijs, augusts.

Uz katras rozetlapiņas ir apmēram 200 iesarkanu matiņu — kukaiņu ķeršanai. Matiņu gali ir drusku resnāki kā pamats, pie kam arī matiņi nav vienāda gaŗuma: īsākie matiņi atrodami lapiņas vidū, gaŗākie gar malām.

Katra matiņa galā izveidots dziedzeris, kas atdala skābu, caurspīdīgu, lipīgu, velkošu masu, kuŗa saulē vizuļo līdzīgi rasas pilieniem, no kā arī cēlies auga nosaukums — rasene.

Lipīgā šķidruma rasas mirdzums pievilina sīkos kukainīšus; tiklīdz kāds uz lapiņas uzlaižas, tas pielīp. Svarīgākā šķidruma īpašība ir noķerto laupījumu sagremot, jo šķidrumā atrodas ferments gaļas pārstrādāšanai.

Laika apstākļi, kā vējš, lietus, nerada pārmaiņu raseņu lapu matiņu kustībās, tāpat arī dažādi putekļi, zariņi, lapiņas, novērojama tikai spējāka šķidruma atdalīšanās.

Tiklīdz uz lapiņas nosēžas kukainītis, novērojama spēja šķidruma atdalīšanās, matiņu un vēlāk lapas kustības.

Kukaiņu kustība vēl paātrina lapas kustības, un dažu 10 min. laikā kukainītis ir pilnīgi ieslēgts.

Tāda izskatās apaļlapainā rasene

Ieslēgtais kukainītis tiek sagremots un ar dziedzerīšu palīdzību uzsūkts. Augs nepārstrādā cietās kukainīšu daļas, kā: spārnus, kājas, tās paliek uz lapas. Pēc sagremošanas lapa atveŗas, bet tā ir sausa, un vējš no tās nopūš neizmantotās atliekas, pēc tam sāk atdalīties līpīgā masa, un lapa spēj no jauna turpināt savu darbību.

Ārstniecības nolūkiem ievāc visu augu ziedēšanas laikā — jūlijā un augusta sākumā.

Ievāktos raseņu lakstus — Herba Droserae — nedrīkst mazgāt. Rasenes žāvē ēnā. Apžuvušos lakstus ieteicams sasiet nelielās slotiņās.

Cena par žāvētiem lakstiem kg Ls 9,50 —10,00.

Bez aprakstītās rasenes pie mums retāki sastopam: Vidējo raseni — Drosera intermedia Hayne. Gaŗlapaino (angļu) raseni — Drosera anglica Huds. Abas minētās rasenes ārstn. nolūkiem nav ievācamas.

Augustā jāievāc šādas svarīgākās drogas:

	Cena par kg Ls
Bulļu rieksti	1,80
Kumelīšu ziedi	2,50— 3,20
Pelašķu ziedi (bez čemuru kātiem)	0,70— 0,80
Vijgrieznes ziedi (bez čemuru kātiem)	0,80— 1,00
Biškrēsliņu ziedi (bez čemuru kātiem)	1,00— 1,20
Deviņvīrspēka ziedi (žāvētiem ziediem jābūt gaišā krāsā)	5,50— 6,00
Māllēpeņu lapas — bez gaŗiem kātiem	0,65 —0,70
Puplakšu lapas bez gaŗiem kātiem	0,70— 0,90
Milteņu lapas (ievācamas augusta beigās)	0,80— 0,90
Mežu aveņu ogas — ievācamas ienākušās ogas bez baltās serdītes	4,00— 4,20
Pūšļfuki — aug jūŗā — ievāc izskalotos augus	1,00— 1,20
Ancīšu laksti	1,10— 1,20
Augstiņu laksti	1,80— 2,00
Caurumoto asinszāļu laksti	0,65— 0,75
Vecvīrbārdiņas laksti	0,90— 1,00
Melnie rudzu graudi, no statiņiem, pie kulšanas, arī pusgraudus	11.00—12,00
Saldūdeņu sūkļi ezeros, upēs	5,00— 5,50

Ievāktās drogas pārdodamas T. L. M. Ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Mārstaļu ielā Nr. 7, personīgi vai piesūtot pa pastu vai dzelzceļu uz uzņēmuma vārdu.

Ko redzēsim mazpulku otrās valsts pieccīņās šogad, 3. un 4. septembrī — Siguldā

AD. EGLĪTIS

Ātri un gandrīz nemanot ir aizsteigušies trīs gadi no pirmajām mazpulku pieccīņām valsts mērogā 1935. gada 13. oktōbrī Koknesē. Taču šinī samērā īsajā laikā kā mazpulku organizācija, tā arī ikviens mazpulka dalībnieks ir paspējis daudz sākto nodomu piepildīt, daudz ko jaunu iecerēt, iemācīties, un tiklab katrs par sevi, kā visi kopā ir kļuvuši stiprāki, cīņas spējīgi, drošāki. Rokdarbos, amatniecībā, lopkopībā un dārzkopībā mazpulku dalībnieki š. g. pieccīņās rādīs tādus sacensību darbus, kādi nekur un nekad vēl mūsu zemē nav sacensībās redzēti un strādāti. Mazpulku otrās valsts sacīkstes pieccīņās ievadīs pirmā sacensība — r a k s t u d a r b s par kādu pašreiz svarīgu, aktuālu tematu. Otrā sacensība notiks i z l ū k u g ā j i e n ā ar dalībnieku uzmanības, atjautības un apķērības pārbaudi. Trešā sacensības darbā — l o p k o p ī b ā būs sevišķi interesants uzdevums — sacensība lopu eksterjēra novērtēšanā. Šai sacensībai sekos ceturtais darbs — a m a t n i e c ī b ā un r o k d a r b o s ar vēl līdz šim nebijušām sacīkstēm augļu iesaiņošanas kastu un ogu groziņu gatavošanā. Valsts pieccīņas noslēgs piektais sacensību darbs — d ā r z k o p ī b ā — augļu un ogu šķirošanas sacensība. Pēdējo trīs disciplīnu sacensības līdz šim nekur vēl nav rīkotas, un mazpulku dalībnieki te pirmo reizi rādīs labo prasmi un māku derīgos darbus izmācīties un labi padarīt. Gatavošanās un priekšsacīkstes pieccīņām valsts mērogā patlaban norit ļoti rosīgi visos mazpulku novados valstī. Jo sevišķi sīvas šīs cīņas ir novadu sacensībās, kur atsevišķu rajonu mazpulku spējīgākie un labākie dalībnieki, labākā izlase, sacenšas pēc tiesībām piedalīties valsts sacīkstēs.

Mazpulku darbu redz, tam seko un par labi padarīto priecājas kā valsts vadība, tā sabiedrība. Šī prieka apliecinājums ir parādījies vairākās ceļojošās balvās mazpulkiem, par labiem sasniegumiem mazpulku pieccīņās valsts mērogā. Šogad, otrās pieccīņās mazpulkiem iespēja sacensties uz šādām ceļojošām balvām: 1) Valsts un Ministru prezidenta **Kārļa Ulmaņa** ceļojošā balva — sudraba arkls ar sudraba ozollapu vainagu. 1935. gadā izcīnījis 4.Gulbenes mazp., 2) Valsts un Ministru prezidenta **Kārļa Ulmaņa** ceļojošā balva — sudraba vārpu vainags ozola vairogā. 1935. gadā to izcīnījis 313. Zaļenieku mazpulks, 3) Iekšlietu ministra **V. Gulbja** ceļojošā balva — sudraba ozollapu vainags. 1934. gadā izcīnījis 124. Nurmižu mazpulks un 4) Studentu vienību savienības ceļojošā balva — sudraba augļu trauks. 1935. gadā to izcīnījis 128. Vidrižu mazpulks. Bez tam izcīņā nāks arī daudz jaunu balvu.

Līdz ar prieku par šīm vērtīgajām balvām mazpulku dalībniekus darba cīņās novadu un valsts mērogā pavada apziņa un lepnums sirdī, ka līdz ar iegūto uzvaru ir radīta iespēja vēl augstāk celt tās vienības vai saimes slavu un godu, kas drošo dalībnieku cīņā sūtījusi. Un, šķiet, bieži vien šis uzvaras prieks nav mazāk vērtīgs par iegūtās godalgas materiālo vērtību.

Šogad mazpulku otrās valsts pieccīņas reizē ar mazpulku līdumnieku izraudzīšanu notiek mūsu skaistajā Siguldā. To vajadzētu ievērot visiem mazpulku dalībniekiem un apvienot š. g. 3. un 4. septembrī mazpulku darba sacensību svētku apmeklēšanu ar skaistu ekskursiju pa Siguldu ar jaunā tilta, Rakstnieku pils, Kronvalda pieminekļa u. t. t. apskati. Tāpat nav jāaizmirst, ka valsts mērogā pieccīņu dalībniekam daudz lielāka cīņas dedzība un griba uzvarēt būs taisni tad, kad cīņas pārdzīvojumos un priekos uz vietas varēs dalīties ar saviem mazpulka, rajona un novada draugiem.

Kas jāievēro mazpulku dalībniecēm, ejot uz ēdienu gatavošanas sacensībām

L. LIEPIŅA, mazp. mājsaimniecības insp. v. i.

Ēdienu gatavošanas kursos (995. Miglānu mazpulkā)

Sacensības ēdienu gatavošanā ir jauns pasākums, tāpēc arī dalībniecēm to gaitā daudz kas ir neskaidrs. Daudzi praktiski aizrādījumi jau doti š. g. „Mazpulka" 1., 2., 3. un 6. numurā, tomēr nebūs par ļaunu tos vēl reiz atkārtot un pārdomāt.

Tā kā sacensībās darba apstākļi savādāki kā mājās, tad dalībniecēm ieteicams jau iepriekš paināteresēties, kur un kā sacensības notiks. Ja sacensībām ierīkoti pavardi ārā, tos ieteicams ne tikai labi apskatīt, bet arī izmēģināt, kā tur visērtāk un vislabāk sakārtot traukus un darba rīkus, kā iekārtoties, lai darbā nepatērētu lieki laiku un enerģiju.

Par produktiem rūpējas sacensību vadītāja, bet dalībniecēm jau laikus jāsagādā visi vajadzīgie rīki un trauki (pēc saraksta, ko dod sacensību vadītāja).

Arī rokdarbi jāmācās (654 Lapmežciema mazpulkā)

Pirms sacensību sākuma jāiekārtojas tā, lai viss būtu pa rokai: trauki jānovieto vienkopus, darba rīki vienkopus. Nav jāaizmirst jau iepriekš noziest katliņa dibenu zaļām ziepēm, sagādāt sērkociņus, skalus iekuram, tīru ūdeni, apklāt darba galdu tīrām lapām vai papīru (ja galds zemē rakts). Vēl jāpārdomā visi sīkumi, lai vēlāk, pa sacensību laiku, darbs netiktu velti kavēts.

Sacensībām sākoties, dalībniecei vispirms labi jāpārdomā izvēlētā ēdiena gatavošanas gaita un atsevišķo darbu secība. Ja būs izvēlēts ēdiens, kas karsējams, tad vispirms ir jāiekur uguns un jāuzliek vārīties ūdens. Tam pārdomāti seko citi darbi. Strādājot dalībniecei jāatceras, ka, rezultātus novērtējot, ņems vērā ne tikai pagatavotā ēdiena garšu un izskatu, bet arī to, cik kārtīgi dalībniece strādājusi, cik pareizus darba paņēmienus lietojusi, kādā kārtībā bijis darba galds un darba rīki. Darba steigā nav jāaizmirst uzlikt katliņam vāku, nav jāaizmirst, ka maisāmā karote nedrīkst līdzi ēdienam vārīties katliņā, ka netīrie trauki darba starplaikos jānomazgā, visi darba rīki novietojami uz tīra šķīvja, ka garšošanai vajadzīga atsevišķa karote, darba galdam, kā pa darba laiku, tā arī darbu beidzot jābūt tīram un kārtībā, ka nav lieki un nevajadzīgi jāsmērē trauki un rīki, un ka, cik iespējams, jācenšas strādāt sēžot. Ņemot šos norādījumus vērā, veikli strādājot un labi atbildot uz jautājumiem pārbaudē, dalībniece var būt par uzvaru droša.

Zemā zemē

B. RADZIŅŠ

Jaunā saimniecība Zīderzeē

Kas gan no mums nav jau bērnībā dzirdējis par „alanču" vai „Holandes" govīm, par Holandes sieru, skaistiem Holandes krāsns podiņiem. Daudzos zīmējumos mēs esam redzējuši holandiešus koka tupelēs, sievietes ar baltām cepurēm un vīriešus platās biksēs, un aiz tiem ziedošus tulpju laukus vai vēja dzirnavas un kanālus pilnus ar ūdeni.

Nupat man bija izdevība turp aizbraukt un gribu Jums par šo zemi pastāstīt.

Pārbraucot Holandes robežu, pa vilciena logu redzami skaisti ķieģeļu namiņi. Tie nav ceļa malā, bet to priekšā ir zaļš mauriņš, kuŗu rotā krāšņas puķu dobes, un apkārt mauriņam ir zema dzīvžogu sētiņa. Ķieģeļi dažās vietās dažādos tonējumos, no kā tad sienas izskatās vēl krāšņākas. Daudzi jumti segti ar glazētiem dakstiņiem. Viss te ir mazs, tīrs un mīlīgs, un tas jaukākais, ka te nav ne viensētās nedz arī ciemos vienādu „seriju" māju, kā to redzam dažās citās valstīs, kas liek mājām, tāpat kā blokēkām, izskatīties kā „dzīvojamām mašīnām".

Katra mājiņa savādāka, katram saimniekam tik daudz skaistuma izjūtas, ka tas kopā ar architektu ir veidojis savu māju.

Redzami arī kupli noauguši kviešu, rudzu, auzu un kartupeļu lauki, lieli dārzi, kur audzē tulpes, hiacintes vai citas puķes un dārzājus. Ļoti reti redzami arī koki, bet tie visi noauguši uz vienu pusi. Var redzēt, ka Holandē ir stiprs jūŗas vējš. Bet pa lielākai daļai redzamas tikai ganības, kuŗās ganās melnraibas govis un aitas.

Tad braucām caur tuksnešainu apgabalu. Sīki koki, purvi un virši klāj zemi, un, kur tie nesedz zemi, redzama balta smilts. Ja citi lauki ir tik skaisti kopti, tad šis „tuksnesis" ir tik „tuksnešains".

Melnraibas govis zaļās ganībās

Moderna kūts

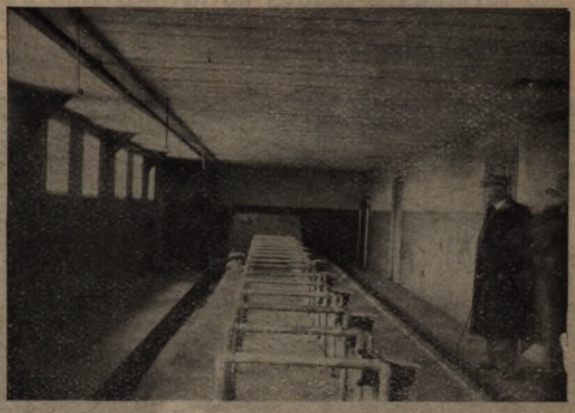

Vēja dzirnavas ūdens sūknēšanai

Amsterdama, kanālu ielu pilsēta

ka pat uzcītīgais holandietis neko nevar panākt.

Bet tad iebraucam zemumā, un nu sākas tāda zeme — kuŗas Holandē vairāk par vienu ceturtdaļu no platības — kas atrodas zem jūŗas līmeņa, jo redzami kanāli, kas augstāki par zāļājiem. Daudzas vēja dzirnavas no vaļējiem grāvjiem pumpē ūdeni kanālos, no tiem lielākas vēja dzirnavas pumpē savukārt lielākos, kamēr ūdens pacelts tik augstu, ka tas var ietecēt jūŗā. Bieži vien jūŗas līmenis atrodas 5 metru augstāk nekā sauszeme. Zeme — „Neederland", kā holandieši to sauc, nozīmē „zema zeme", un tā grimst ap 4 mm gadā. Ap 13. g. s. jūŗa pārrāvusi jūŗmalas kāpas un pārpludinājusi plašu apgabalu. Lai novērstu turpmākus plūdus un arī paisuma un bēguma iespaidus, holandieši izbūvēja vaļņus un tā nostiprināja krastus. Vēl augstāk par vaļņiem iet kanāļi, kas lieko ūdeni novada jūŗā. Tajos ūdens līmeni regulē ar slūžām. Var redzēt, ka paaudžu paaudzes ir strādājušas un cīnījušās ar jūŗu savas zemes dēļ un arī tagad cīnās, jo zeme arvien grimst, un vaļņi un kanāli jāceļ arvienu augstāk.

Ciems, kur katra māja savādāka

Holande ir mazāka par Latviju — tikai 34.208 km², bet iedzīvotāju tai ir daudz vairāk — 7.800.000. Holandieši pieder pie flamu cilts un šeit dzīvo daudzus gadu simtus. Stipra tauta un lieli vīri aug tur, kur jāpārvar grūtības, kur jāpadara lieli darbi, un holandieši netikai atkaŗojuši jūŗai zemi, viņi to izkopuši, un savā laikā viņiem bija arī vislielākā tirdzniecības un kaŗa flote un vislielākās kolonijas pasaulē. Viņi daudz asiņu lējuši, kamēr atsvabinājušies no spāniešu jūga un izcīnījuši brīvību. Līdz ar labklājības vairošanos arī zinātnē un mākslā viņi ieņēma ievērojamu lomu Eiropā. Kas gan nepazīst māksliniekus Van Deiku, Rembrantu un nesen mirušo Van Gogu? Holandiešu gleznas redzamas visu kultūras valstju mūzejos. Tāpēc gribējās kaut cik redzēt, kā šie holandieši tagad dzīvo. Ar mūsu konsula palīdzību sazinājāmies ar E. Fogelzanga kungu, kuŗš ir viens no 11 provinču zemes īpašumu pār-

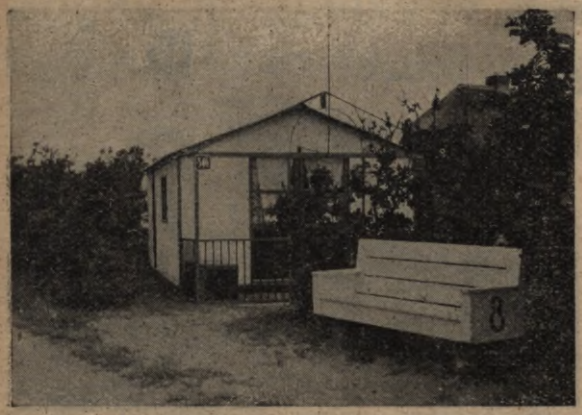

Viena no mājām telšu pilsētā

Māja no sarkaniem ķieģeļiem ar dakstiņu jumtu

valdniekiem. Stacijā viņš mūs sagaidīja laipni smaidīdams un pateica, ka pērn bijis Latvijā, Zemgales apgabala izstādē un Pļaujas svētkos, mēs dūšīgi strādājot un viņam daudz kas paticis, un viņam esot liels prieks mums parādīt savu dzimteni.

Vispirms aizbraucām uz viņa biroju un tad tālāk uz jūrmalu. Ceļi labi bruģēti ar māla klinkera ķieģeļiem, un mēs braucām ļoti ātri. Uz ceļa daudz divriteņu braucēju, bet satiksmes nelaimes ļoti retas, jo visi brauc uzmanīgi un apzinīgi. Gar ceļmalām nostādīti ozoli, gobas un vītoli, lai sargātu braucējus no jūras vēja. Netālu no jūras ierīkotas vasarnieku kolonijas, kur dzīvo 2000 vasarnieku. Tur pilsētnieki nedzīvo kā pie mums vasarnīcās, bet teltīs, kas ir vēl veselīgāk. Iegājām tādā teltī, tā sadalīta trīs daļās: ir guļamistaba, dzīvojamā istaba un virtuve. Viss tik tīrs un ērts. Tur dzīvoja ģimene ar trīs bērniem. Šai kolonijā ierīkots ūdensvads un labierīcības.

Jūrmalas kāpas, tāpat kā pie mums, arī nostiprinātas. Jūras ūdens stipri sāļš.

Saimniecības mazas — 5—10 ha. Zāļāji sadalīti 4 aplokos, kuros vaļēji grāvji. Iebraucām kādā saimniecībā, mājās bija tikai saimniece. Viss ļoti tīrs, pagalms izkaisīts maziem akmentiņiem, istabā visur tīrība un kārtība, ēkas mazas, katrs stūrītis izmantots. Iegājām kūtī. Kamēr lopi pa vasaru ganībās, kūtī stāvvietas nokaisītas gliemežiem, vidū izklāta grīdsega un logiem priekšā aizkari — tā tas ir visās saimniecībās, kuras redzējām. Ļoti bieži uz mājas sienas uzkrāsoti kādi teicieni. Tā uz kādas ganības vārtiem lasām: „Ceri un strādā". Iebraucām kādā siernīcā, kur mums laipni visu pamatīgi izrāda. Braucot gar ceļu redzam daudz lauksaimniecības mašīnu, ārdītājus, ratus ar trim riteņiem.

Iebraucam Zīderzeē, tā ir jauna zeme. Holandieši atkarojuši jūrai 22.000 ha zemes, jūrā iebūvējuši dambjus, ūdeni izpumpējuši, pēc tam sākuši zemi strādāt un ierīkojuši saimniecības. Redzamas jaukas viensētas un ciemi, baznīcas, kooperātīvi un citas sabiedriskas ēkas. Pašlaik holandieši cenšas atkarot jūrai 80.000 ha zemes.

Iebraucām kādā vecā saimniecībā. Īpašnieks ir viens no vadošiem Holandes zemniekiem, viņš jau krietni gados, un tagad viņš nodevis saimniekošanu savam

Mājas priekšā zaļš mauriņš un dzīvžogu sēta

Lauku kooperātīvu banka

Izstādē

dēlam, kuŗam tas maksā algu, un pats nododas sabiedriskam darbam. Viņš atstāstīja, ar kādām grūtībām Holandes zemnieks cīnas ar jūŗu, kad tā pārrauj dambjus. Briesmas un grūtības ir pamudinājušas Holandes zemniekus sadarboties, apvienoties kooperātīvos. Zemnieki apvienoti atūdeņošanas sabiedrībās un ieraduši cits citam palīdzēt. Vēja dzirnavas vairs nespējot visu ūdeni novadīt, tāpēc esot vajadzīga elektrība, bet tā dārga, jo jāražo no ievestām oglēm. Esot jāiztur sīva konkurence pasaules tirgos. Kad viens no mums jautāja, vai Holandes zemnieks paļaujas uz sevi, valdību vai Dievu, vecais Holandes zemnieks padomāja, pasmaidīja un teica: „Holandes zemnieks cer, ka valdība to atbalstīs, tic, ka Dievs tam palīdzēs, bet palaižas tikai uz sevi".

Kur ejam, visur smaidi un laipnas sejas. Jau muitas un dzelzceļa ierēdņi smaida un ir laipni. Holandieši strādā, lai dzīvotu, un nedzīvo tikai, lai strādātu. Cilvēks ir viņu dzīvē galvenais, viņi mīl savu ģimeni, mīl bērnus — un tikai tā tauta var būt laimīga, kuŗai daudz laimīgu ģimeņu. Ka tas tā ir, to jau zina visa pasaule, atcerēdamies, kā holandieši gaidīja sava karaļa nama jauno princesi.

Cik holandieši laipni un uzmanīgi pret citiem, vērojams no mūsu pavadoņa. Tas cenšas visu parādīt, atbildēt uz katru jautājumu, darīt visu, lai mēs justos labi.

Kādā holandiešu mājā redzēju uzrakstu uz sena sienas šķīvja: „Nekur pulkstenis netikš tik jauki kā mājās". Holandieši mīl savas mājas un dzimteni. Arī es, izlasījis uzrakstu, atcerējos veco pulksteni savās mājās, un likās, ka arī tas tikš tā, kā neviens cits pasaulē un, lai gan šeit bija tik jauki, man gribējās uz savām mājām. Un tagad es zinu, mums visiem vēl vairāk jāstrādā un jācenšas izkopt mūsu zeme, bet īsti laimīgi mēs būsim tikai tad, ja mēs nekad neaizmirsīsim, ka pirmā vietā jāliek cilvēks, ģimene un māja, un tad mums visiem „nekur pulkstenis netikšēs tik jauki kā mājās".

Pa kreisi: Holandieši

Pa labi: Ziedošais hiacintu lauks

Šogad mazpulkiem jāturpina rudzu sēklas kodināšanas lauku mēģinājumi

Prof. Dr. M. EGLĪTIS

Kādu postu var nodarīt sniega pelējums mūsu rudzu laukos, par to šogad dažādos valsts novados piemēru daudz. Daudziem mazpulku dalībniekiem šogad arī bija izdevība pārliecināties par rudzu sēklas kodināšanas apbrīnojamām sekmēm. Labu piemēru tomēr nekad nav par daudz, tāpēc arī šogad mazpulku dalībniekiem jāturpina ierīkot rudzu sēklas kodināšanas lauku mēģinājumi, kas pārliecinās kā mazpulku dalībniekus, tā lauksaimniekus par rudzu sēklas kodināšanas nepieciešamību.

Kodināšana jāizdara ar Ceresānu sauskodni, kas, iesvērts katram mēģinājumam vajadzīgā daudzumā, jāpieprasa mazpulku vadītājiem, bet pēdējie to var saņemt no mazpulku inspektoriem.

Lauciņu lielums 12,5 m² 4 atkārtojumos. Lauciņi jāiekārto 12,5 m gari un 1 m plati. Starp lauciņiem 25 cm plati celiņi.

Lauciņu novietojums:

Aizsargs	Kodināts I	Nekodināts I	Kodināts II	Nekodināts II	Kodināts III	Nekodināts III	Kodināts IV	Nekodināts IV	Aizsargs

Sēkla jāizsēj katrā lauciņā 6 rindās, lauciņa gareniskā virzienā. Rindas jāizvelk ar marķieri, un izsētā sēkla jāiestrādā ar marķieri vai kapli. Vispirms nokodina visu vienam mēģinājumam paredzēto sēklu vienkopus. Kodināto sēklu sadala 4 līdzīgās daļās (ieteicams izsvērt, vai ar mēru izmērīt), tad katram lauciņam paredzēto sēklu pēc acumēra sadala 6 līdzīgās daļās, katrai vadziņai, un iebeŗ papīra tūtiņās, uz kuŗām atzīmē attiecīgu uzrakstu. Kodinātā sēkla jāizsēj tieši no tūtiņām, lai rokām nepieliptu sauskodne, kas var nelabvēlīgi ietekmēt kodināšanas iznākumu.

Rudzu sēklu kodina pret sniega pelējumu un stiebru melnplauku. Pēdējā mūsu laukos reta.

Izsējamās sēklas daudzums: uz 1 kv. m izsēj 15 g. Vajadzīgais sēklas daudzums 1 lauciņam 15 g × 12,5 = 187,5 g. 4 lauciņiem (kodinātiem) 187,5 g × 4 = 750 g. Tik pat daudz sēklas jāņem nekodinātiem lauciņiem.

Kodināšana: 750 g rudzu sēklas iebeŗ 2—3 l burkā. Graudiem piebeŗ 2 g Ceresāna sauskodnes, t. i. vienas saņemtās aploksnītes saturu. Burku cieši aizsien ar izturīgu papīru, piem., divām kārtām saliktu pergamentu, un krata 5 minūtes. Iesveŗot sēklu katram lauciņam un vadziņai, tās bārstīšanai jālieto kaŗote. Beidzot kodināšanas darbu, rokas, tāpat lietotie palīgpriekšmeti, kā kaŗote, stikla burka rūpīgi jānomazgā, jo kodināšanas līdzeklis indīgs.

Mēģinājumu gaita jāapraksta protokolā pēc miežu sēklas kodināšanas mēģinājumu parauga. (Skat. š. g. „Mazpulks" 4. Nr.) Novācot, katra lauciņa raža jāsasien kūļos. Kūļiem jāpiesien etiķetes ar lauciņu numuriem. Novāktā raža jāsasien statiņos un uz lauka jāizkaltē. Katra lauciņa gaisa sausie kūļi jānosveŗ, konstatējot graudu un salmu kopražu. Sauso kūļu vārpu gali jāiebāž maisā un ar koka rungu jāizkuļ. Graudi jāizvētī un katram lauciņam atsevišķi jāizsveŗ. Pēc tam jāaprēķina kodināto un nekodināto lauciņu vidējās ražas.

Rudzu sēklas kodināšanas mēģinājumu protokoli jāpiesūta LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai līdz 1939. g. 1. oktōbrim.

Mazpulki un mazpulku dalībnieki, nepalaižat gaŗām izdevību! Piedalaties izmēģinājumu ierīkošanā! Labākos izmēģinājumus godalgos!

Piedalīsimies visi kultūraugu slimību vākšanas sacensībā

ELM. MĀLENDERS, 212. Alūksnes mazp. dalībn.

Jēkabpils novada mazpulku diženie arī piedalīsies sacensībā

Nevaru iedomāties skaistāka darba par lauksaimniecības pētīšanu, tāpēc kā blakus nodarbošanos ārpus sava lauciņa jau kopš diviem gadiem esmu izvēlējies dažādu lauksaimniecības kultūraugu slimību, nezāļu un citu pētīšanu. Pa šiem gadiem esmu savācis un sakārtojis vairākas paraugu kolekcijas, kuŗās glabājas pāri simtam dažādu slimību paraugu un nezāļu eksemplāru. Kā atalgojumu par šo darbu esmu ieguvis daudz un vērtīgu zināšanu, kuŗas nebūs tikai dažām dienām vien, bet gan visam manam mūžam. Ejot gar kultūraugu laukiem, man vairs nav jāprasa nevienam: kā sauc šo savādo nezāli, kas šī par augu slimību, jo lielāko daļu no tām jau pazīstu. Un ja arī nepazīstu, tad drīzumā ar tām pilnīgi iepazīšos, jo šinī vasarā vēl dūšīgāk ķeršos pie slimību pētīšanas darba un ceru, ka godam aizstāvēšu savu mazpulku šīgada izsludinātajā kultūraugu slimību vākšanas sacensībā. Esmu apņēmies ievākt vismaz kādu simtu slimību paraugu, un ja to esmu apņēmies, tad arī izpildīšu.

Un ja tā padomā, tad būtu ļoti patīkami vērot, ja vairāk būtu to, kas piedalītos šajā svētīgajā sacensībā. Ja katrs sakārtotu kaut pa vienai kollekcijai, tad, savācot visas tās kopā, netrūktu nevienas kultūraugu slimības, un to skaits būtu īsti prāvs. Savāktās kollekcijas varētu izplatīt pa visām lauksaimniecības skolām dzimtenē, kur tās noderētu par mācības vielu. Tad ikkatrs lauksaimnieks varētu iepazīties ar kollekcijām, līdz ar to iesāktu slimību apkarošanas darbus. Bet ievākt un sakārtot paraugus ir tomēr mūsu darbs un mums visvieglāk izdarāms, pēc kam ar tām varēs iepazīties ikkatrs, kam vien interese par lauksaimniecību. Un ja domājiet, ka par šādām kollekcijām lauksaimnieki maz interesējas, tad ļoti maldāties. Man pašam bija izdevība vērot to patiku, ar kādu ikkatrs mūsu rudens ražas apskates apmeklētājs aplūkoja manas kultūraugu pētīšanas kollekcijas. Pat rajona agronoms ilgāku brīdi veltīja to apskatei.

Paraugu vākšana nemaz nav tik grūta un neprasa daudz laika. Es to veicu, nākot no darba mājās, jo, ejot gaŗām labību laukiem, vienmēr dūrās acīs izplatītākās slimības. Tās ir jau redzamas pa lielu gabalu, atliek tikai ievākt un pārnest mājās. Bet tādām slimībām, kas maz sastopamas, tad nu var veltīt kādu svētdienas pēcpusdienu vai brīvāku laiku un pameklēt tās pa dārziem un druvām. Un tāda meklēšana ir tīri patīkama. Tas dara sirdij prieku un liek dzīvei būt skaistākai.

Un ja dzīvei ir saturs, tad neviens darbs nav par lielu, nekādas pūles par grūtām. Darbs jādara ar prieku, tikai tad tas būs mūsu vērts un nesīs dzimtenei un mums svētību.

Lai nu gan jums visiem kultūraugu slimību vākšana un kārtošana ir labi pazīstama, tomēr pastāstīšu īsi, kā es to izdarīju un veicu. Kā jau minēju, lielāko tiesu slimību un citus augu paraugus ievācu, nākot no darba mājās. Vācu it visus augus, kuŗi izlikās savādāki par veseliem kultūraugiem, vai tie būtu nodzeltējuši vai rūsas pārņemti, vai arī izrādītu kādas citas slimošanas pazīmes. Pārnesot mājās, slimās daļas, it sevišķi tās, kuŗas ļoti stipri saslimušas, rūpīgi apstrādāju un ievietoju kaltēšanai starp avīžu

lapām (10—12), pašpagatavotā augu kaltējamā spiedē. Pēc kam to novietoju sausā un siltā vietā. Tā kā papīrs uzsūc mitrumu no zaļajām augu daļām, tad avīžu papīru katru dienu pārmainīju pret sausu. Tā rīkojoties, slimību paraugi izžuva nepilnā nedēļā. Bija pašam prieks par paraugu glīto izskatu un dabisko krāsu. Izņemot paraugus no kaltējamās spiedes, mēģināju noteikt slimību. Dažas slimības jau bija it labi pazīstamas, bet ar kuŗām gāja grūtāk, bija jāņem palīgā grāmata: „Kultūraugu slimību, kaitekļu un nezāļu apkaŗošana." Ievāktos un izkaltētos paraugus uzglabāju sausā vietā starp papīriem līdz novietošanai kollekcijās. Un jāsaka, ka kārtošanas darbs ir vispatīkamākais, tikai nevajag uztraukties un nomest pie malas, ja pirmo reizi neveicas, vai neizdodas labi. Nevajag pamest darbu pusceļā, bet veikt to līdz galam ar lielāko prieku.

Pirms kārtošanas iegādājos vairākas loksnes labākā drukas papīra. Sagriezu tās vienāda lieluma lapās (30×45 cm). Jāpiezīmē, ka lapas lielums atkarīgs no ievākto paraugu lieluma. Kad tas viss bija veikts, varēju sākt pašu kārtošanas darbu. Augu slimību paraugus uzliku uz sagatavotās papīra lapas, raugoties, lai tas glīti izskatītos, pēc kam piestiprināju tos ar caurspīdīgu līmes lentīšu palīdzību, kuŗas ir lētas un dabūjamas pirkt rakstāmlietu tirgotavās. Tā kā papīra lapas 30 cm platas, tad uz tām varēju salikt divus paraugus blakus. Katram paraugam apakšā parakstīju par to ievāktās ziņas: 1. slimības nosaukums, 2. slimā auga nosaukums, 3. kur ievākts, 4. kad ievākts un 5. slimības izplatība. Jāaizrāda, ka pie kārtošanas nevajag steigties, nedz arī uztraukties, ja nepadodas, tad visas pūles var iznākt veltas, jo neglīti izskatās, ja paraugi slikti sakārtoti, kas atstāj nepatīkamu iespaidu uz visu darbu.

Lapas ar sakārtotiem paraugiem sašuvu kopā un ievietoju zaļos papes vākos, lai būtu vieglāk uzglabāt un apskatīt, jo kollekcijai var atvērt un apskatīt lapu pēc lapas, neizklāstot tās pa galdu vai citādi izsvaidot un izmētājot. Tikai tādā gadījumā paraugi ir ļoti labi jāpiestiprina un jārūpējas, lai ar tiem uzmanīgi apietas. Jāaizrāda, ka paraugu sakārtošanai un ievietošanai kollekcijās ir jāpiegriež vislielākā vērība, jo no šī darba atkarājas kollekcijas glītums, stiprums un līdz ar to arī tās vērtība. Bez tam kollekcijas priekšpusē virs pirmajiem paraugiem jāsaraksta un jāievieto slimību paraugu saraksts ar lapu skaitu, t. i. satura rādītājs, lai vieglāk būtu meklējamo paraugu atrast. Uz vāka jāpiestiprina zīme ar uzrakstu: „Lauksaimniecības pētīšana" un šādām ziņām: 1. kultūraugu slimību paraugu ievāktais skaits šinī kollekcijā; 2. mazpulka nosaukums, numurs, dalībnieka vārds un uzvārds. Kollekcijas nevajag sakārtot par lielām, vislabāk vēlams vienā kollekcijā ievietot no 25—50 paraugu. Pie tam dārzaugu slimības var ievietot atsevišķā kollekcijā, labības slimības atsevišķā, augļu koku — atsevišķā u. t. t.

Tagad esmu visu izstāstījis par kultūraugu slimību kārtošanu un vākšanu un ceru, ka mazpulku dalībnieki neatrausies no šī darba. Ir jauki darīt darbu ar interesi un prieku.

Izlasot šo rakstiņu, neaizmirstiet apsvērt kultūraugu slimību vākšanas lielo nozīmi un ķerties pie jaukā un svētīgā darba. Lai jūsu darbam būtu vislabākās sekmes, pilnas ar dzirkstošu prieku un gaišumu. To es jums novēlu, lai gan tas viss atkarājas no jums pašiem, no jūsu čaklā darba un veiksmes.

Rīgas Jūrmalas rajona mazpulku orķestris

Desmit dienas dzimtenes laukos

K. KUDRAŠS, 693. Priekuļu lauks. vidusskolas mazp. dalībnieks

331. Garozas mazpulka dalībnieces apkopj pieminekli pie Vareļiem

Ir jauka jūlija diena, kad tveicīgie saules stari līst pāri Zemgalei un druvu šalkoņa žūžina ausīs man tik sen pazīstamo dziesmu — es dodos ceļojumā uz mūsu kaimiņieni Latgali. Mans velosipeds ripo viegli pa nelīdzenu Zemgales lauku ceļu uz Slati. Es vēroju druvas, ziedošās pļavas, klausos putnu dziesmainās valodas un skatu zemgaliešus, kas, kreklos izmetušies, vāc sienu un ābolinu. Elpoju tīkamo vīstošo ziedu smaržu, ko izplata žūstošais siens. Priecājos par skaisto Zemgali, kuŗas mīļajā klēpī esmu uzaudzis un pavadījis neseno bērnību.

Jau Slate. Skatam paveŗas līdzenie lauki, mājas un skaistas bērzu birzis. Vietu vietām es redzu glīti krāsotas jaunlaiku celtnes, dzīvokļus, labības šķūņus un gaišas kūtis. Var vērot, ka laucinieku turība vairojas.

Apmeklēju Slates 6-kl. p-skolu, kur laipnais skolas pārzinis dod informāciju par ievērojamākām vietām pagastā un iepazīstina ar skolu. Skolā iekārtots neliels senlietu muzejs. Apskatu senču ieročus un darba rīkus. Tie atrasti netālajā Slates silā un liecina, ka jaunajā akmens laikmetā šejiene bijusi apdzīvota vieta. Apmeklēju arī silu. Te vairākās vietās redzami vaļņi, zem kuŗiem mierīgi atdusas pagātne un senči. Toreiz še nelīgojās staltās priedes, bet, varbūt, labības druvas ozolu pavēnī tiecās pretī saulei. Senči te guldīja savus aizgājušos, darinādami viņiem akmens dusas vietas.

Traucos uz Līvānu pusi. Te ceļā sastopu divas nespējnieces, sirmas māmiņas. Apturu velosipedu un sveicinu sirmgalves. Viņas iesākumā mazrunīgas, laikam baidās manis. Izstāstu, ka esmu skolnieks un braucu ceļojumā, lai iepazītos ar savu dzimteni, tautu, viņas ticējumiem un parašām dažādos novados. Pastāstu, ka vācu arī tautas dziesmas un pasakas. „Ko tu, dēliņ, darīsi ar tām tautas dziesmām?“ jautā sirmgalve. Kad izstāstu, ka sūtīšu uz Rīgu folklōras krātuvei, viņas kļūst mierīgākas. „Bet tās jau tādas blēņas vien ir. Vai Rīgas kungi tās tikai ņems?“ māmiņas vēl šaubās. Uzsveŗu tautas dziesmu un pasaku lielo nozīmi un skaistumu. Māmiņas nu ļoti priecīgas un viena pēc otras ritina bagātos daiņu kamolus, kas viņu atmiņā tinušies no agra bērnības rīta līdz sirmam matam. Skrien gavilējoši vārdi par arājiņu, bērīti, labības druviņu. Sirmgalves skaita ar izteiksmi un patiesu sajūsmu. Var just, ka tautas dziesmu vārdi ir viņu sirds valoda. Jau pāri 200 dziesmiņu, sirsnīgu, mīļu. Pateicies par skaistajām dziesmām, es sirmajām teicējām vēlu dzīvot vēl ilgu mūžu. Tad braucu uz Dignāju. Dignājā veca baznīca un Daugavas krastmalā sens pilskalns. Brīdis šo senatnes liecinieku tuvumā, tad cauri novakaram dodos uz netālajām mājām pie radiem, lai tur pavadītu nakti.

Otrā rītā līdz ar saules lēktu braucu uz vēsturisko Jersiku. Pārceļos pāri Daugavai un, mazu gabaliņu nobraucot un vērojot krievu ierakumu līkumotos grāvjus un vecos dzeloņstiepļu kamolus, nokļūstu Jersikas 6 kl. p-skolā. No skolas ēkas otrā stāva logiem gleznains skats uz apkārtni, kur aizlokās zilā Daugavas ūdens straume. Krastmalā redzu slaveno Jersikas pilskalnu. Brīdi vēroju saules rotaļu zilajā Daugavā un Zemga-

les labības laukos, tad saku pēdējās ardievas Zemgalei, un mani apsveic Latgale.

Esmu pilskalnā. Manas kājas skaŗšo vietu, kuŗu mēs, latvieši, saucam par svētu, jo te gadu simteņus atpakaļ staigāja mūsu senči.

Senāk tagadējā Vidzeme un Latgale bija trīs atsevišķas valstiņas — Imēra, Tālava un Jersika. Jersikā valdījis slavenais Visvaldis, kuŗš kaŗā aizstāvējis savas tautas brīvību. Bet viltīgie vācieši, mantkārības dzīti, uzmācās Jersikai. Tos vilināja izdevīgie tirdzniecības un kuģniecības apstākļi, jo sirmā Daugava bija lēts satiksmes ceļš. Aizkraukles bruņinieks brālis Hortmuts kādā rītā uzbruka miegā gulošajai Jersikai un varmācīgi sakāva tās kaŗa pulkus. Tas bijis šausmīgs, mocību pilns uzbrukums latviešiem, ko spēj tikai cietirži ienaidnieks. Noslepkavoti ap 600 letgaļu kareiviu. Visvaldis bēdzis uz Zemgales krastu un, sērodams pēc savas tautas, teicis: „O, Jersika, mana mīļā pilsēta. Manu tēvu mantojums, manas tautas negaidītā izpostīšana!“ (Ceļvedī pa dzimto zemi.)

Sēžot zem vēja pūsmas šūpotajām, ziediem klātajām liepām, es vēroju Daugavu un apkārtni. Košas, krūmiem apaugušas saliņas, Daugavas otrā pusē Dignājas pilskalns un smilšainā krastmala. Bet pati Daugava veļ savu vareno vilni un ceļiniekam stāsta par senatni.

No šīs vietas nevajaga tālu braukt, kad skatam atklājas pilsēta Daugavas tuvumā. Tā Latgales pilsēta — Līvāni. Dodos dziļāk pilsētā. Dziļā Dubnas upe sadala pilsētu divās daļās. Līvāni bijuši apdzīvoti jau senos laikos. Par to liecību dod kapenes baznīcas pagalmā. Ap 20. g. s. uzzēlusi arī rūpniecība. Tur uzcelta stikla un korķa apstrādāšanas fabrika, kas pasaules kaŗā nopostīta.

Eju uz staciju, lai nokļūtu pie atbrīvošanas pieminekļa. Beidzot sasniedzu to. Virs cementa pamatiem paceļas 15.000 kg smags lielgabala stobrs, vēstīdams tautai varoņu cīņas sparu.

Tuvojas vakars. Zelta stariem glāstīdama Zemgales mežu galus, noriet saule. Iestājas krēsla. Rīgas iela pilna cilvēkiem. Tur tirgotāji, ierēdņi un citi pilsētnieki, ko ārā izaicinājis vakara miers. Pulciņos čalodami tie slīd pa balto ietni gar liepu aleju. Daudz krēslas cienītāju arī parkā. Te netālu atbrīvošanas pieminekli. Apgaismots tas aicina visus pie sevis, kamēr pāri pilsētai grimst pelēkā jūlija nakts.

Rīta agrumā esmu jau augšā un izeju pilsētas nomalē. Daugavas malā dzied kāds ganu zēns. Nolemju apciemot viņu. Padevis labu rītu, es jautāju, vai nav te gaŗlaicīgi. „Oi, nē,“ viņš atbild. Prasu, cik vecs. Esot 15 gadu, bet jau seši gadi kā kalpojot pie svešiem. Tēvs viņam miris. Māte dzīvojot Višķos. Jāpelnot nauda ziemai, lai varētu turpināt skolu. Apmeklējot pamatskolas III klasi. „Vai peldēt proti,“ es viņam jautāju? „Kā nu nepratīs, ka katru dienu dzīvo pa ūdeni. Mūsu pusē to prot katrs puika. Kā tikai pusdiena, prom uz ezeru, kur nodzīvo vi-

Vēlreiz —

400.000 — balsīgais aicinājums:

Mūsu maize — rudzi, kvieši — gaida
Rekorda raža, rekorda labums
Uzstādīsim rekordu ievākšanā

Visas rokas darbā!

su pusdienlaiku. Mātes gan rājas, ka puikas nenolīktu, bet neko nelīdz. Un tur tad peldēt mācīties viegli."

Pa tīrumu nāk saimniece. Viņa nes ganam brokastis. Atvados no ganu zēna un eju uz pilsētu, lai tur apskatītu A/S „Kūdra" kūdras fabriku. Laipnais sekretārs mani ved pa fabrikas telpām un informē par kūdras pārstrādāšanas gaitu. Kāpjam augšā. Lejā es redzu kūdras saiņu grēdas. Daži no šiem saiņiem aizceļo arī pāri robežām. Kūdras plucinātājs tagad nedarbojas. Tas darbojas tikai naktī.

Pateicies sekretāra kungam par laipnību, braucu uz Pētermuižas kūdras purvu, lai iepazītos ar kūdras rakšanas darbiem. Brīdi noskatos darbā. Nav viegli kaŗot ar purvu! Lūkojos, kā tauvas šūpodamas nes mašīnā veidotos kūdras ķieģelīšus uz purva malu, kur strādnieki tos novieto kaltēšanai. Un tālāk es redzu lielas plantācijas kaudzīšu, kas jau izkaltušas. Iesvilpjas mazais šaursliežu vilciens un stenēdams aizved „brūno zeltu" uz fabriku plucināšanai. Daži sirsnīgi vārdi ar strādniekiem, tad braucu tālāk, lai dotos uz Preiļiem.

Gludā Preiļu šoseja mani šūpo uz priekšu. Gaŗām aizdrāžas kāds auto, motociklets, auļojošs jātnieks. Ir pats karstākais laiks, kad saule netaupa nevienu. Linu kreklos un biksēs ģērbušies vīrieši raujas ar āboliņa kraušanu. Vietām tas vēl nepļauts. Bieži skan mani

908. Baldones mazpulka dalībnieces ceļā uz nometni

„dievpalīgi" ceļmalā strādājošiem laudīm. Plašs skats uz apkārtni, kur izkaisītas dus Latgales mājas, gan jaunas celtnes, gan mazas būdiņas ar salmu jumtiem. Neaizmirstams ir brauciens uz Rozinovu. Te, vietām, ceļam pieglaužas Dubna ar zemām līču pļavām. Tik mīļi tā vilina savā dziļumā. Ceļa labajā pusē zilziedainais linu lauks pašos ziedos. Sādžās redzu daudz bērnu, pa desmit galviņām, un dažās vietās vēl vairāk. Jāpiemin, ka Preiļu rajons ir bērniem visbagātākais mūsu dzimtenē.

Jau esmu Preiļos. Vispirms eju uz pili, kur tagad lauksaimniecības skola. Laipna kunga pavadīts, iztaigāju kādreiz tik greznās pils zāles.

Paši Preiļi ir tipiska Latgales pilsētiņa, ar gandrīz 2000 iedzīvotājiem. Tikai, diemžēl, latviešu te maz (26%).

Preiļi jau senatnē bijusi apdzīvota vieta. Par to liecina senais pilskalns Preiļupītes krastā pretim Plūdēm. Tagad tas grūti saskatāms, jo stipri noarts.

Tirgus laukuma tuvumā katoļu baznīca. Tur pašreiz iebūvē ērģeles. Baznīcas dārza malā kiosks, kuŗā dabūjamas garīga satura grāmatas, sveces, rožu kreiles, krucifisku tēli un citas mantas, kam pircēju te netrūkst. Kāds vecs onkulis iepērkas lūgšanu grāmatas. Prasu, ko darīs ar tām. „Pērku krustmeitai, lai mācās Dievu lūgt," lepni atbild man sirmgalvis un bijīgi iebāž svēto grāmatu kabatā.

Braucu uz Riebiņiem, no turienes tuvojos Vidsmuižai. Krūtis uzelpo brīvāk. Es dzirdu latviešu tautas dziesmu, ko pāri vakaram skandina kāds tautu meitu pulks, kas atgriežas no laukkopības izmēģinājumu stacijas. Man gaŗām braucot, tās priecīgi māj rokām un smaida.

Iegriežos tūristu apmetnē — lopkopības skolā. Skolas pārzinis agr. Vīksniņš man parāda lielu viesmīlību. Viņš aicina mani pie kopēja vakariņu galda. Daži vārdi par skolu, tad, mīļi pateicies Vīksniņa kungam par viesmīlību, eju gulēt. Esmu noguris no tālā ceļojuma un vēl iemigdams redzu gar acīm slīdam mūsu zemes tīkamās ainavas. Cik labi ir tā — braukt, redzēt, vērot.

Kas jāzina mazpulku dalībniekiem

Agr. K. ĶIRSIS

Mazpulku pieccīņas novados turpinās. Sacīkstēs piedalās tie dalībnieki, kuŗi rajonu sacīkstēs izrādījušies stiprākie un labākie. Katrs sacensības dalībnieks, kas piedalās novada sacīkstēs, ir ne tikai sava mazpulka, bet arī visa rajona pārstāvis.

Visam rajonam ir jārūpējas par to, lai sava rajona labākie dalībnieki piedalītos sacensībās un aizstāvētu savu rajonu, cenšoties tikt uz valsts sacīkstēm. Novada sacīkšu uzvarētājiem jāsagatavojas valsts pieccīņām š. g. 3. septembrī Siguldā. Šinī gadskārtējā mazpulku sanāksmē satiksies atkal liepājnieks ar valcenieti un zilupieti un visi atkārtos neaizmirstamo solījumu: Esam viena saime, zeme mūsu laime — Augsim Latvijai!

Beidzamās vasaras sanāksmēs jau jāsāk pārrunāt dalībnieku nākotnes darba plāni un turpmākie darba uzdevumi. Drīz jau būs 9 gadi, kamēr mūsu zemē darbojas mazpulki, un tādēļ vienam otram, sevišķi gados vecākam, dalībniekam jāķeŗas arī pie lielākiem un nopietnākiem darbiem. Vērtīgs darbs ir ziemāju audzēšana savā lauciņā un sacensības ziemāju audzēšanā. Sevišķi svarīgi ir pārbaudīt ziemāju sēklas kodināšanas nozīmi un panākumus, kā arī mākslīgo kalija un fosforskābes mēslu nozīmi ziemāju pārziemošanā.

It sevišķi šogad arī mazpulku dalībniekiem būtu jāķeŗas pie ziemas kviešu sējumu paplašināšanas uz rudzu rēķina. Tas būtu liels valstisks darbs, jo kviešu sējumu paplašināšana un ražas pacelšana ir nepieciešama, lai mēs iztiktu ar pašu zemē audzētiem kviešiem un uzkrātu arī rezerves neražas gadiem. Arī kviešu cenas šogad ir paaugstinātas un to ražošana pie tagadējām cenām ir ļoti izdevīga. Ja viens otrs saimnieks vēl atturas no ziemas kviešu sēšanas, tad mazpulku dalībniekiem jāpierāda, ka, pareizi mēslojot un sēklu kodinot, ziemas kvieši izaug arī tur, kur līdz šim tie mazāk audzēti. Rajonos, kur ziemas kviešus jau audzē, mazpulkos jāpārrunā audzēšanas paplašināšanas vajadzība, lai arī dalībnieku vecāki to zinātu, un jāpropagandē sēt tikai kodinātu sēklu, pareizi zemi sagatavot un mēslot.

Neviens mazpulka dalībnieks nedrīkst arī aizmirst, ka arī savā sētā, savā lauciņā viņš var vairot vai arī mazināt sava mazpulka labo slavu. Tāpēc katram mazpulka dalībniekam jārūpējas par savu lauciņu, lai tas vienmēr atrastos priekšzīmīgā kārtībā. Katrs dalībnieks ir atbildīgs ne tikai sev, bet arī pret citiem sava mazpulka dalībniekiem. Kas negrib savam mazpulkam sliktu darīt, tas rūpējas, lai katru savu darbu pareizi un īstā laikā veiktu.

Katram dalībniekam lauciņš jāierobežo visos stūros ar mietiņiem, lai katrs varētu redzēt, ka „te, lūk, strādā mazpulka dalībnieks."

Lauciņam vienmēr jābūt uzirdinātam un bez nezālēm. Jārūpējas, lai arī gar lauciņa malām neaugtu nezāles, dažreiz tīri kā „dzīvžogs", tāpat izravētās nezāles nav jāsakrauj čupās gar lauciņa malām, bet gan komposta kaudzē.

Grāmatvedībai par audzējamo kultūru piegriežama sevišķa vērība, un visi aizrādījumi, kas doti grāmatvedību pārbaudot, mazpulku sanāksmē vai vadītāja kontroles apmeklējumā, labi jāievēro un nekavējoties jāizpilda.

Mazpulku valdes locekļiem vasarā jāapmeklē visi dalībnieki mājās, pārbaudot to darbību, kā arī izdarot vajadzīgās atzīmes „dalībnieku grāmatvedībā". Jāatzīmē galvenie novērojumi par nezāļu daudzumu, par mietiņiem u. t. t.

Jau laikus jāsāk gatavoties arī vietējai rudens ražojumu apskatei, lai varētu parādīt labākos un skaistākos sava darba rezultātus.

Vai tavās mājās jau ir laukstrādniekiem savs dzīvoklis?

Tā izskatās laba strādnieku dzīvokļa virtuvē. Strādnieki dzīvo ilgus gadus uz vietas un ir ļoti apmierināti

Cik labi sagaidīt ēdājus pārnākam no darba savā dzīvoklī!

Visā Latviją šogad lauksaimnieki, ievērojot Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** mudinājumus un valdības izrādīto pretimnākšanu, steidz izbūvēt laukstrādnieku dzīvokļus, gan ceļot jaunas mājiņas, gan pastāvošās ēkās izbūvējot dzīvokļus ar atsevišķu ieeju un savu virtuvi. Katram godīga darba strādniekam pēc beigta dienas darba ir vēlēšanās atpūsties „savā kaktiņā, savā stūrītī" un netraucēti pavadīt brīdi savas ģimenes vidū. Arī mazpulkos, kur piedalās gan saimnieku, gan strādnieku bērni ir modusies interese par strādnieku dzīvokļu iekārtošanu un pēc mazpulku nometnēm un sanāksmēm mazpulku dalībnieki ir iepazinušies ar strādnieku dzīvokļu izbūvi, lai saviem vecākiem varētu pastāstīt, cik labi, ja katrai ģimenei savs dzī-

902. Smiltenes-Mežoles mazpulka dalībnieki, kuŗi piedalījās Valkas-Valmieras novada mazpulku nometnē Mazsalacā, apmeklēja arī Skaņkalnes Veclaņģos A. Mucinieces saimniecību, kur iepazinās ar laukstrādnieku ģimeņu mājas celšanas darbiem. Šinī saimniecībā ar apm. 120 pūrv. aŗamzemes ceļ strādnieku dzīvokļus 2 ģimenēm. Dzīvokļiem blakus ceļ arī pirti, lai strādniekiem katrā laikā būtu ērta mazgāšanās iespējamība

Vai logs nav par mazu?

Darbs jāizpilda pēc plāna

Kāds prieks par savu dzīvokli!

Mazpulka dalībnieki mācās, kā pārlabot vecas dzīvojamās mājas un ierīkot strādnieku dzīvokļus

Raiskuma Gaižēnos V. Vāpas saimniecībā šovasar pārlabo veco dzīvojamo māju, ierīkojot dzīvokļus 2 strādnieku ģimenēm. Ar šiem darbiem iepazinās arī 125. Raiskuma mazpulka dalībnieki J. Kārkliņš no Raiskuma Brenguļiem un E. Bērziņš no Raiskuma Jaunropažiem, kuŗi par to stāstīs mazpulku sanāksmē citiem dalībniekiem, lai ikviens mazpulka dalībnieks varētu savus vecākus lūgt padomāt par dzīvokli saviem strādniekiem

voklis un cik labi, ja vienmēr mājās ir vairāki mazpulka dalībnieki, daži saimnieka un daži strādnieka dzīvoklī. Vairāk strādnieku būs un vairāk dalībnieku mazpulkos, ja katrā lauku sētā strādniekam būs savs atsevišķs dzīvoklis vai istaba. Arī mazpulka dalībnieki tad katrā mājā būs vairāki, kuŗi kopēji varēs apmeklēt sanāksmes un jau paši savā sētā pārrunāt un arī salīdzināt savā starpā laba darba sekmes un panākumus, gan mazpulku lauciņos, gan citos pasākumos. Būs prieks, būs draugi pašu sētā! Mazpulku dalībnieki, sekojat labiem paraugiem gan savā pagastā, gan tiem, par kuŗiem raksta „Mazpulks", „Brīvā Zeme", Latvijas Lauksaimnieks" u. c. laikraksti un žurnāli.

Jūs esat jaunā laika gara nesēji gan savā pagastā, gan savā sētā un arī ģimenē.

Saimnieku dēli un meitas, palūdzat vecākus, lai strādnieku un viņu bērniem ierīko atsevišķu dzīvokli vai istabu. Ar labu gribu to visur varēs izdarīt.

Strādnieka meita — mazpulka dalībniece E. Muižnieka jau apskata vietu, kur viņa liks savu gultiņu un galdu, kad būs uzcelta šī mājiņa, kuŗai jau pamatus mūrē

Suntažu Saliniekos J. Puriņa saimniecībā, kaut gan tikai 60 pūrv. zemes, tomēr iesākta celt strādniekiem sava mājiņa, jo tagadējā saimnieka māja par šauru, lai tur ierīkotu atsevišķu dzīvokli

Kas jāievēro, mazpulku tērpus gatavojot

L. LIEPIŅA

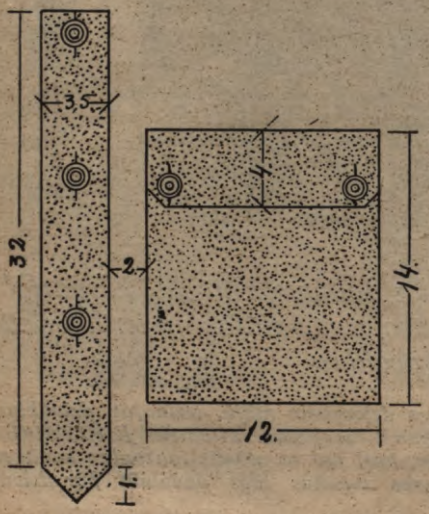

Zēnu krekla kakla iegriezums un kabatiņa

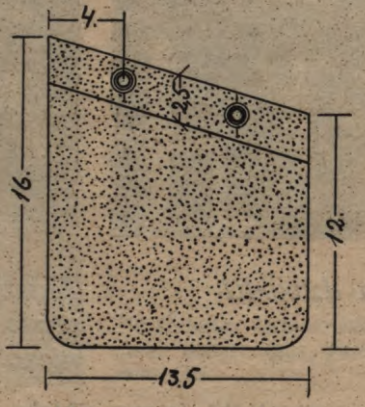

Meiteņu svārku kabata

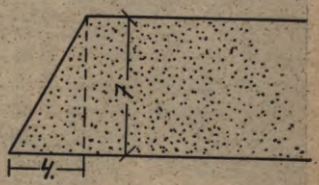

Meiteņu blūzes apkakle

Zēnu krekla apkakle

Meiteņu svārki

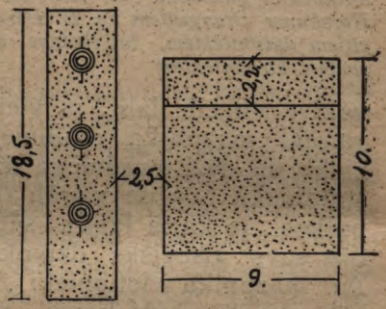

Meiteņu blūzes kakla iegriezums un kabatiņa

Sakarā ar gatavošanos mazpulku 10 gadu atceres svētkiem, mazpulku dalībnieki pastiprināti iegādājas formas tērpus. Šiem tērpiem jābūt vienādiem, pēc zināma veida šūtiem. Tāpēc Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa pie mazpulku formas tērpu apraksta 1936. g. „Mazpulka" 12. numurā papildus paskaidro:

Vidēja auguma mazpulku dalībnieku krekla kakla iegriezums 32 cm garš, 3,5 cm plats, apakšējā galā ar smailīti. Aizpogājams ar 3 podziņām. Kakla iegriezuma abās pusēs, 2 cm no tā, piešūtas kabatiņas, kuŗu samēri šādi: kabatiņas platums 12 cm, augstums 14 cm, pārlaidnes platums — 4 cm. Tās pogājamas ar 2 podziņām (pašā stūrītī šūtas — skat. zīmējumu). Apkakles platums 4,5 cm, ar nelielu noslīpinājumu, smailiem stūrīšiem.

Piedurknes galā liek 4 apm. 1½ cm dziļas krokas. Aproces platums — 4,5 cm.

Vidēja auguma mazpulku dalībnieču formas tērpa svārku priekšpusē šujamo kabatu samēri šādi: kabatas garākā mala 16 cm, īsākā — 12 cm, platums — 13,5 cm, atšuvums — 2,5 cm plats.

Kabata aizpogājama ar 2 podziņām, kuŗas šuj 4 cm no kabatas ārmalas.

Kabatas piešujamas, gaŗāko malu liekot pie svārku priekšējām šuvēm, īsāko malu — 15 cm no augšas, gaŗāko — 9 cm no augšas.

Gar svārku augšējo malu, pret katru svārku vīli uzšūti 1 cm plati un 5½ cm gaŗi tā paša auduma josttveŗi. Zem katra josttveŗa šuj pogcaurumu blūzes piepogāšanai.

Blūzi rotā zaļa, 7 cm plata apkakle, ar smailiem stūriem. (Noslīpinājums — 4 cm.)

Piedurknes galā liktas 6 nelielas krociņas, un tā noslēdzas ar 3,5 cm platu zaļu aproci.

Kakla iegriezums taisāms 18,5 cm gaŗš, 3,5 cm plats, ar taisnu nobeigumu. Kreisā pusē, 2,5 cm no kakla iegriezuma, piešūta kabatiņa, kuŗas samēri šādi: platums — 9 cm, gaŗums — 10 cm, augšējās malas atšuvums — 2,2 cm. Blūzes apakšējā malā, 7 cm augstumā, piešujamas vienādos atstatumos 6 podziņas svārku piepogāšanai.

Gatavi, pareizi pagatavoti formas tērpi dabūjami LLK mazpulku piederumu apgādā Rīgā, Baznīcas ielā 4-a un Jelgavā, Viestura piemiņas pilī.

Jāņogu šķirojums

H. KALMIŅŠ

(Pieccīņu uzdevums.)

Sarkanās, baltās un melnās jāņogas jāšķiro divās šķirās: pirmā (jeb A) šķirā un saimniecības (jeb B) šķirā.

Pirmās šķiras ogām jābūt ar kātiņiem, vienmērīgām, sausām un bez mēchaniskiem piemaisījumiem. Iesaiņojumā bojātu ogu nedrīkst būt vairāk kā 5%. Melnās jāņogas var būt arī bez kātiņiem.

Saimniecības šķiras ogas var būt arī bez kātiņiem un nepilnīgiem ķekariem, bet nedrīkst būt pelējušas un puvušas.

Pēc šķirošanas noteikumiem tirgū nevar sūtīt apbirušus ķekarus, pie kā vēl turas tikai pāris ogu, un arī tādus nepilnus, apbirušus ķekaru, kuŗiem vairākas sažuvušas ogas vai pat visā ķekarā ogas sakaltušas.

Saimniecības šķiras jāņogas, tāpat kā saimniecības šķiras zemene un avenes, ir sūtāmas tirgū un šis apzīmējums nav jā aprot tā, ka šī šķiras ogas jāizlieto mājās. Tirgū nevar sūtīt tikai tādas ogas, kas neatbilst šķirošanas noteikumiem. Ar nosaukumu „saimniecības šķira" apzīmē ogas, kas pēc šķirošanas noteikumos minētām labuma īpašībām neatbilst galda ogām — A šķirai (zemenēm A un B šķirai, avenēm A šķirai).

Pilni, neapbiruši jāņogu ķekari iederas pirmā jeb A šķirā

Nedaudz apbiruši jāņogu ķekari iedalāmi saimniecības jeb B šķirā

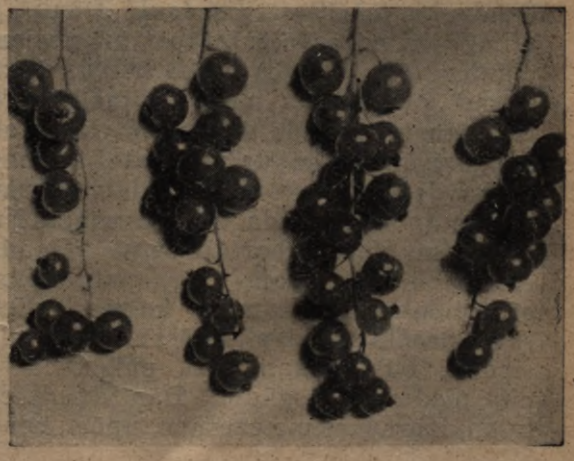

Mazpulku vadītāju kongress Kopenhagenā

Agr. K. ĶIRSIS

Kongresa starpbrīdī. No kreisās: Lietuvas mazpulku vadītājs agr. Vl. Tiškus, Somijas mazpulku savienības ģenerālsekretārs agr. A. Tavaila, Latvijas mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis un Zviedrijas mazpulku savienības ģenerālsekretārs agr. S. Svensson

Paklau ot Dānijas jaunatnes lauksaimniecības klubu (mazpulku) vadības aicinājumam, Latvijas mazpulku vadība: LLK priekšsēdētājs R. Dzērve, mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķirsis, ceviešķu uzdevumu inspektors agr. B. Radziņš š. g. 22., 23. un 24. jūnijā piedalījās ziemeļzemju mazpulku, t. s. jaunatnes lauksaimniecības klubu vadītāju kongre ā Dānijas galvas pilsētā Kopenhagenā. Kongresā piedalījās Dānijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Somijas mazpulku vadītāji, kā oficiālie kongresa rīkotāji, Latvijas un Lietuvas mazpulku vadītāji kā viesi un 2 interesenti no Vācijas. Šis dažādo tautību kongress noritēja draudzīgās pārrunās un ziņojumos par atsevišķo valšķu mazpulku dzīvi un darbu. Kongresa laikā visi dalībnieki apmeklējām arī Dānijas lielo lauksaimniecības izstādi. iepazīstoties arī ar Dānijas mazpulku darbu iz tādījumiem, un izbraucot laukos, vērojām tos darbus, ko tie parasti veic katrs savā saimniecībā. Lauciņu apkopšanā no dāņiem varam daudz ko mācīties. Visi lauki Dānijā ir pilnīgi tīri no nezālēm, tāpat arī nevienā mazpulka dalībnieka laukā neredz nezāļu, arī gar lauciņa malām visas nezāles izravētas un neredz tādu ušņu vai balandu „dzīvžogu" kā dažam Latvijas mazpulka dalībniekam. To vērojām izbraukumos apmeklējot dalībniekus mājās Naestved un Vordingbor apkārtnē. Daudzi dalībnieki nodarbojas ar putnkopību, gūstot labus ienākumus, ko tie izlieto sava pasākuma paplašināšanai un velosipeda, telts, mugursomas, pulksteņa vai cita piederuma iegādei. Dāņi daudz ceļo un, izbraucot pie ezeriem, upēm, neapmetas vis viesnīcās vai tūristu mītnēs, bet uzceļ paši telti pārnakšņošanai.

Teltīs dzīvo arī daudzi pilsētnieki jūrmalā visu sezonas laiku. Velosipeds ir gandrīz katram Dānijas mazpulka dalībniekam. Ja nu viens otrs vēl nav varējis to iegūt personīgā īpašumā, tad vismaz no brāļa vai tēva katrs to palienē saviem izbraukumiem. Vispār velosipedu braucēju Dānijā ļoti daudz. Runā, ka Dānijā uz katriem diviem iedzīvotājiem esot viens velosipeds. Lai velosipedu iegūtu katrs mazpulka dalībnieks savā īpašumā, tad propagandē taupību. Arī lielajā iz tādē mazpulku novietnē bija uzstādīts īpašs aparāts, kuŗa sānos uzzīmēti interesanti priekšmeti, ko katrs jaunietis kāro iegūt, kā piem. — velosipeds, telts, pulkstenis u. t. t. Aparāta malā uzstādīts jautājums — Ko tu gribi? Ja kāds grib velosipedu, tad, pagriežot ripu, parādās skaitlis, kādu skaitu öru vajag katru nedēļu ietaupīt, lai pēc 1 gada vai 6 mēn. tiktu pie sava velosipeda.

Pēc kongresa ziņojumiem un vērojumiem spriežot, visās zemēs mazpulku kustība ir pēdējos gados stipri gājusi uz priekšu. Pieaudzis dalībnieku skaits, vairojusies arī uzdevumu un nodarbību dažādība un veidi, piemērojot mazpulku darbu katras zemes un valsts īpatnējiem apstākļiem. Vērojot citu zemju mazpulkus t. s. jaunatnes lauksaimniecības klubus, tomēr jāsaka, ka Latvijas mazpulkiem pilnā mērā nav līdzīgi nevienas valsts mazpulki. Latvijā mazpulki ir izveidojušies tieši mūsu zemes un valsts īpatnībām piemēroti un tamdēļ arī ieguvuši tik nedalītu tautas atzinību.

LAIMESTS

M. Ozoliņš, Ķekavas mazpulkā.

„Pērciet Uzvaras laukuma loterijas lozes!" pārskanēja pār visu zemi Vadoņa aicinājums. Šim aicinājumam bija daudz sekotāju, un daudzi, tam sekodami, kļuva laimīgi.

Sestās klases skolnieks Jānis Kārkliņš bija diezgan trūcīgu vecāku dēls. Viņa tēvam piederēja neliela saimniecība, no kuras tad arī pārtika visa ģimene. Jāņa mīļākā nodarbošanās bija zemkopība — sevišķi dārzkopība. Viņš bija iestājies skolas mazpulkā un katru gadu rūpīgi kopa savu lauciņu, tā rudenī iegūstot dažus desmitus latu peļņu. No pagājušās vasaras peļņas Jānim bija palikuši pieci lati. Par pārējo naudu viņš bija iegādājies skolas grāmatas un pasūtījis kādu lauksaimniecības žurnālu. Šos piecus latus Jānis gribēja sevišķi lietderīgi izlietāt un gaidīja, kad radīsies tāda izdevība.

Kādā mazpulka sapulcē vadītājs, starp citu aizrādīja arī uz Uzvaras laukuma loterijas lozēm, kuras, atbalstot šo dižo pasākumu, būtu vēlams iegādāties katram mazpulka dalībniekam. Nu Jānis saprata, ka ir pienākusi izdevība lietderīgi izlietot savus piecus latus. Ilgi nedomādams, viņš turpat pie mazpulka vadītāja iegādājās vienu lozi piecu latu vērtībā. Ar lozi kabatā un mazu cerību sirdī Jānis devās mājās. Tur viņš savu „vērtspapīru" parādīja vecākiem. „Ko tu darītu, ja tev kristu kāds lielāks laimests?" jautāja māte. „Ietu kādā dārzkopības skolā," brīdi pārdomājis, atteica Jānis. „Tas būtu no tevis ļoti prātīgi darīts," noteica tēvs," lai gan mūsu zeme nav liela, bet krietnas dārzniecības ierīkošanai tā ir kā radīta!"

Laiks gāja ātri, un Uzvaras laukuma loterijas izloze tuvojās. Jānis ar nepacietīgu sirdi gaidīja, kad tā sāksies. Garajos ziemas vakaros viņš ļāva fantāzijai vaļu un garā jau redzēja noplukušās mājeles vietā staltu mūra ēku un tai visapkārt siltumnīcu stiklotos jumtus. Tā tomēr bija tikai fantāzija, bet patiesās nākotnes iespējamības atradās Laimes māmuļas un viņa rokās.

Izlozes diena bija pienākusi, un vakara laikrakstā jau varēja lasīt pirmo laimējušo ložu sarakstu. Starp daudziem mazākiem bija arī viens pieci simti latu laimests. Jānis dre-

Plaujas laikā. Zīm. E. Vinters
1085. mazpulka dalībnieks

bošiem pirkstiem izņēma no kabatas grāmatiņas savu lozi un sāka tās numuru salīdzināt ar sarakstā minētiem. Piepēži viņu sagrāba prieka vilnis. Viņa numurs saskanēja ar numuru, kurš bija laimējis pieci simti latu.

Tā diena Kārkliņa ģimenē bija prieka diena. Lai gan Jānis saprata, ka ar pieci simti latiem dārzkopības skolu nevar beigt, tomēr iesākumam nauda bija un turpmāk cenšoties, iztrūkstošo naudu varēja piepelnīt klāt.

GRIEŽATIES PIE ZĒNIEM!

V. Birzgalis, 304. Zebrenes mazpulka dalībnieks

„Lauciņš labi kopts, audzis un t. t. Trūkst tikai baltzaļo mietiņu un uzraksta dēlīša!"

Šādas atzīmes bieži lasāmas mazpulka dalībnieču — meiteņu grāmatvedībās pēc tam, kad vadītājs apskatījis lauciņu. Tas nav nekāds brīnums. Meitenes labi prot rīkoties ar diegu un adatu, tak ēveles un zāģa vadīšana nav viņām saprotama.

Taču šinī lietā jums ļoti labi var palīdzēt mazpulku zēni, un es ticu, ka viņi to arī darīs. Griežaties pie viņiem. Skolas darbnīcās vai mājās tie jums pagatavos mietiņus un uzrakstus.

Protams, zēni paši nepiedāvāsies, to viņiem liedz darīt pa daļai kautrība, pa daļai paš-lepnums. Bēt jūsu lūgumu viņi nenoraidīs, vismaz kārtīgs mazpulka dalībnieks to nedarīs.

Meitenes — mazpulku dalībnieces, griežaties pie zēniem, un pēc pāris dienām vajadzīgie priekšmeti, glīti nostrādāti, būs jūsu rīcībā.

Un tad arī mēs, zēni, uzdrošināsimies griezties pie jums, meitenēm, ar tādiem lūgumiem, kuri jūsu darba prasmei labāk paveicami.

KĀDĒĻ TU NEGRIBI VAIRĀK ?

Arv. Sproģis.

Mēs esam tikai tad lieli, ja mēs daudz varam. Bet mēs daudz nevaram, ja mēs daudz negribam.

Kādēļ Tu negribi vairāk par esošo? Liekas, tādēļ, ka Tevī ir šaubas par sevi un savām spējām.

Izmet no sevis šīs šaubas un strādā darbu ar ticību sirdī. Tici, ka Tavs darbs sekmēsies, tad arī Tu pats dienās kļūsi liels un sekmēm bagāts.

Tu šaubies vēl par sevi, mazais draugs? Nešaubies, jo šaubas katru Tavu ikdienas darbu padara sliktāku par to, kādu Tu vari veikt. Kādēļ Tu vēlies savus darbus sagandēt?

— „Varbūt citi daudz grib, bet daudz nevar, bet tieši es nevien daudz

gribu, bet arī daudz varu. Es sasniegšu visu, ko es gribu!" Ar šādu domu iesāc savu nākamo darbu. Tu pats brīnīsies, kāds spēks būs šai domai. Šī atziņa Tev palīdzēs ceļā uz lielākiem un labākiem darbiem nekā tie, ko Tu veic šodien.

„Varbūt citi tikai grib, bet es arī daru!" Šo domu strādādams nes arvien sev līdz.

DARBA PRIEKS

K. Vārans, 799. Trikātas mazpulka dalībnieks.

Ezerlauku mājas atradās Daugavas krastā. Māju īpašnieks mājās nedzīvoja, bet tās iznomāja. Vienu pavasari šīs mājas nonomāja Pēteris Leja. Kad Leja ar savu ģimeni ienāca Ezerlaukos, viņš atrada dažas pussagruvušas mājas un aizaugušus tīrumus. Pēteris Leja juta, ka še būs jāizcīna smaga cīņa, kamēr tiks pie labiem tīrumiem. Bet kad viņš atcerējās savu dēlu Jāni, tad Leja zināja, ka šai cīņā viens viņš nebūs.

Kad nākošā vasarā nodibinājās mazpulks, Jānis bija pirmais, kas tajā iestājās. Jānis izlūdza no tēva vienu gabalu aizauguša tīruma un sāka tur savu mazpulka līdumu. Jāņa prieks bija liels, kad viņš redzēja sava darba augļus. Mazpulka ražojumu apskatē Jānis ieguva pirmo godalgu. Arī mazpulka sabiedriskā dzīvē Jānis bija čaklākais dalībnieks. Par to viņam godalgošanas komisija piesprieda vietējo organizāciju balvu — divi simti latu. Tas bija liels atbalsts Jāņa senlolotām cerībām — iet lauksaimniecības skolā.

Jāņa tēvs šajos gados, čakli strādādams, bija savu grasi iekrājis. Nu varēja piepildīties arī viņa vēlēšanās iegūt pašam savu zemi. Jāņa tēvs atpirka Ezerlaukus pavisam. Kad Jānis pēc sekmīgas skolas beigšanas atgriezās mājās, tēvs viņam atļāva saimniekot pēc savas gribas. Nu Jānis salika kopā mazpulkā gūtos padomus ar skolā gūtiem padomiem un sāka strādāt. Drīz vien Ezerlauku mājās bija ievesta cita kārtība, un tās bija labākās mājas visā apkārtnē.

„Pie Baltezera". Zīm. E. Vinters, 1085. mazpulka dalībnieks

KĀ LAI VARU.

Rota Zemgale.

Mīļo māmiņ, kā lai varu
Tevīm izteikt pateicību?
Tu man devi mošu garu,
Ticībā man' stiprināji.

Tavas sastrādātās rokas
Mani glāstīt nepiekusa,
Kad man bija jācieš mokas,
Mierināji balsī klusā.

Dzirdi, mīļo bērniņ, dzirdi,
Mantas no Tev' nevēlos:
Tikai mīļu, skaidru sirdi
Tev no debess izlūdzos!

Tad, kad manos matos sarma
Ievīs baltus pavedienus,
Tad, kad rokas nespēs darba,
Dari gaišas manas dienas!

Nometnē

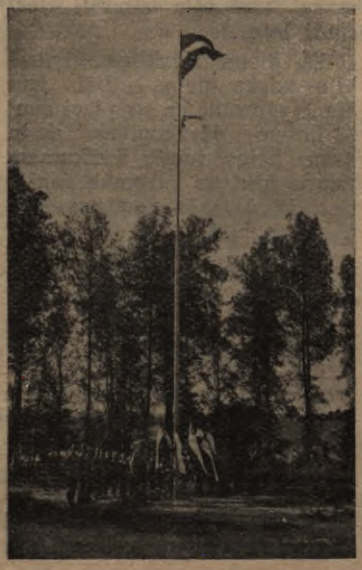

KAROGI PLĪVOS

Mēs esam un būsim mūsu dzimtās zemes mantinieki. Mums jācenšas savu zemi vēl daiļāku padarīt nekā tā ir tagad. Mēs nedrīkstam sacīt: „Gan jau padarīs, vēl daudz dienu priekšā." Nē, tās domas pie malas.

Varbūt mums kādam radīsies doma — jā, vai tad es viens pats varēšu izdaiļot Latviju? Nē, viens jau, protams, nekad nevarēs to visu paveikt, bet droši vien visi būsim dzirdējuši izteicienu — ir sīkumi ar lielu nozīmi. Jā, tiešām, šim izteicienam liela patiesība, jo bieži sīkumi izrādās par vislielāko un teicamāko darbu.

Katrs mēs zinām, cik daudz patīkamu darbu mēs varam paveikt, ja ir griba. Zinām arī, cik savāda sajūta ir svētkos, tādos, kā piemēram, Ziemassvētkos, kad tevi pārņem kāds savāds prieks un garīgums. Bet atkal citāda izjūta ir valsts svētkos, izliekas, ka esi daudz lielāks kļuvis un soļi tev tik smagi, itkā zem kājām būtu palikti smagi veseri, kuri varētu visu sadragāt, kas tiem ceļā gadītos.

Mazpulka dalībnieki, lai lielāka sajūsma un svinīgums mums būtu šajos svētkos, tad mums visiem vajadzētu savās sētās augstu mastā uzvīt valsts vienības simbolu, — karogu. Un ja vēl kādā sētā tā nav, šovasar centīsimies uzvarēt sava mērķa aizliedzējus un aizkavētājus.

Liels un cēls piemērs būtu tas, ja katrs mazpulks, kopīgi saviem spēkiem iegādātos karoga mastu un karogu. Un mūsu valsts svētku dienās pie savas skolas, vai pie kādas citas mazpulka mītnes, līdz ar spožo saules lēktu mastā uzvītu arī šo karogu.

Arī šis piemērs, varētu sacīt, ir līdzīgs izteicienam — sīkumi ar lielu nozīmi. Tādēļ turpmāk to ievērosim un vispirms ķersimies pie sīkumiem un tad pie lielajiem darbiem. Tādā ceļā mēs daiļosim savas tēvu sētas un savu zemi.

Mazpulku dzīve

Valsts aizsardzības darbam sagatavoti mazpulku dalībnieki.

Izmantojot Lieldienu brīvlaiku, Rīgā, mazpulku mītnē, Saules dārzā notika pirmie kursi mazpulku pasīvās gaisa aizsardzības komandu priekšnieku sagatavošanai. Kursos lasīja lekcijas LLK Mazpulku pasīvās gaisa aizsardzības priekšnieks Ad. Eglītis, Rīgas pilsētas novada mazpulku pasīvās gaisa aizsardzības priekšnieks A. Ledaunieks, inž. ķīm. E. Leja un L. Ū. asistents Dr. J. Eglītis, apskatot gaisa aizsardzības organizēšanu, pašaizsardzību un palīdzības komandu darbību. Kursu praktisko darbu daļā kursanti iepazinās ar aizsardzības komandu darbību un palīdzības demonstrējumiem. Pirmos kursus no 9. līdz 14. aprīlim apmeklēja un beidza 1) vadītāji: E. Bligzne no 828. I. Valsts ģimnazijas mazp. un E. Lieknis no 490. III. Rīgas pils. ģimnazijas mazpulka. 2) dalībnieki: E. Auškaps, J. Ūdre, Jirgensons, K. Graudiņš no 828. V. Olava mazpulka, J. Balodis, M. Liepa no 1085. Rīgas Valsts komercskolas mazp., P. Bērziņš, A. Grūbe, M. Kļaviņš no 942. Rīgas tirdzniecības mazp., V. Degainis, R. Lancmanis, J. Beķis, J. Šmidbergs no 841. Rīgas tehnikas mazp., E. Dēliņš, V. Kaķis, B. Martinsone no 822. Franču licēja mazp., T. Dukāts, E. Neilands, R. Priedīts no 1089. Rīgas Baznīcas ģimnazijas mazpulka, K. Eichvalde, T. Preinvalce, S. Stankeviča, A. Vīlips no 828. I. Rīgas Valsts ģimnazijas mazp., V. Golkalns, K. Lilientāls, E. Kušķe no 824. II. Rīgas Valsts ģimn. mazp., V. Grūbe, V. Maizīte, J. Šīns no 934. I. Rīgas Valsts ģimnazijas zēnu mazp., J. Kārkliņa, M. Rumpe no 490. III. Rīgas pils. ģimnazijas mazpulka, R. Klauge, K. Ļūļa, A. Šķetris no 930. P. Dzeņa ģimn. mazp., K. Mūrnieks, V. Zemīte, L. Smirnovs no 572. Rīgas skol. inst. mazpulka., M. Ozoliņš, L. Valdovskis no 858. I. Rīgas pils. ģimn. mazp., J. Baško, A. Dolfijs, G. Krontiņš, M. Vilciņš no 618. II. Rīgas pils. ģimn. mazpulka.

Otros kursus no 20. līdz 23. aprīlim beidza: Vadītājs: A. Kalniņš, no 859.. Atgāzenes mazpulka un dalībnieki: M. Rozenfelds, J. Misiņa, D. Rozenfelde no 487. Saulsanu mazp., R. Uzkalns, L. Runde no 676. Bolderājas mazp., G. Dāboliņš, Z. Iksens no 898. Rīgas Ausekļa mazp., R. Alsiņš, A. Fichtenbergs, E. Metass no 924. Rīgas - Teodora Zeiferta mazp., A. Niedre, R. Kārkliņš no 660. Spilves mazp., H. Kazlovskis no 677. Rīgas Sauliešu mazp., J. Ābele, V. Kačinovskis, S. Vilcāne no 825. Dzegužkalna mazp., B. Pavlovs, A. Dārziņš no 483. Pleskodāles mazp., A. Sustiņš, V. Meijers, J. Širante no 859. Atgāzenes mazp., S. Bērziņa, A. Lūsis no 941. Torņakalna mazp., E. Čeksters, O. Zariņš no 691. Brīvzemnieka mazp. un A. Lisovskis, P. Paško no 988. Sarkandaugavas II. mazpulka.

Mazpulku lopkopības darba atbalstīšana.

Sabiedrība mazpulku darbu arvien atbalstījusi visādos veidos. Pēdējā laikā starp citiem atbalsta veidiem sabiedrība daudzos gadījumos palīdzējusi centīgākiem mazpulku dalībniekiem tikt pie tīrasiņu telītēm. Tā š. g. 25. II LLK lopkopības darbinieki savā gadskārtējā sanāksmē līdz ar sveicieniem Valsts Prezidentam ziņo, ka dāvā mazpulkiem 3 tīrasiņu telītes. Vienu no šīm telītēm ieguva 66. Skrundas mazp. dal. Elza Hartmanis, kas no 10 gadu vecuma jau 5 g. darbojas mazpulkā un pirmā ierosināja lopkopības sekcijas dibināšanu mazpulkā. Otro telīti ieguva 154. Vandzenes mazp. dal. Ilga Siliņa un trešo — 561. Brāļu Skrīndu mazp. dal. Staņislavs Klušs. Limbāžu rajona agronomiskie darbinieki savā š. g. 23. III sanāksmē līdz ar sveicienu Valsts Prezidentam pieteic savu ziedojumu Ls 110,30 par labu kādam centīgākam Limbāžu rajona mazpulka dalībniekam tīrasiņu telītes iegādei. Šo telīti ieguva 9. Umurgas mazp. diženais Alfrēds Pikšēns. Kultūras dienas gadījumā Liksnas lauksaimniecības biedrības priekšnieks J. Dyura ziņo L. L. kamerai, ka dāvā 5 tīrasiņu bullīšus sadališa nai Liksnas pagasta mazpulku dalībniekiem. Tie sadalīti starp 743. Liksnas un 767. Vaboles mazpulku dalībniekiem.

Līdzīgu dāvināšanas gadījumu ir daudz. Mazpulku saime vienmēr būs pateicīga saviem lab-

20. Stāmerienas mazp. dalībnieks B. Dārziņš pie paša gatavotām aizsargu un mazpulku nozīmēm

Pēc pabeigta darba (20. Stamerienas mazpulkā)

vēļiem un ar darbiem centīsies attaisnot dāvāto uzticību.

Uz visām mazpulku dalībnieku sētām glīti ceļa rādītāji.

20. Stamerienas mazpulkā visiem dalībniekiem ierīkoti ceļa rādītāji ar glītiem uzrakstiem un mazpulka nozīmi, saskaņā ar pagasta valdes norādījumiem un pēc „Mazpulkā" sniegtiem paraugiem.

Centīgs mazpulka dalībnieks.

599. Virgas mazpulka dalībnieks **V. Mažis** viens pats savācis 27 abonentus žurnālam „Sētā un Druvā". Par šo labo darbu viņš saņēmis sevišķu LLK godalgu.

Bij. mazpulku dalībnieku sabiedriskā darba gaitas.

130. Zentenes-Balgales mazpulka pirmais priekšnieks **Kārlis Blumbergs** iecelts par Zentenes pag. aizsargu nodaļas vada komandieri.

130. Zentenes- Balgales mazpulka ilggadīgais sekretārs **Fricis Pumpiņš** ir ievēlēts Zentenes pagasta lauks. b-bas valdē, Zentenes krājaizdevu sabiedrības valdē un iecelts par Zentenes pagasta padomes locekli.

4. Jaungulbenes mazpulka līdumnieki **Adolfs Kanaviņš** un **Jānis Melngailis** ievēlēti Jaugulbenes lauks. biedrības revīzijas komisijā. **J. Melngailis** izpilda arī Jaungulbenes aizsargu nodaļas vada komandiera amatu.

„Mazpulka" redakcija novēl visiem dalībniekiem dižus panākumus sabiedriskā darbā un aicina citus mazpulku vadītājus un dalībniekus ziņot par bij. mazpulku dalībnieku sasniegumiem un ieņemamiem amatiem pašvaldībās un sabiedriskās organizācijās.

3. Lubānas-Zvidzienas mazpulks sarīkoja 3 dienu garus galdniecības kursus, kuŗos pagatavoja dažādus saimnieciski lietderīgus priekšmetus. Kursos piedalījās visi lielākie mazpulka dalībnieki, kopskaitā sešpadsmit. Kursus vadīja LLK galdniecības instruktors Sīmanis.

35. Mālupes mazpulka svinības. 1938. gadā 13. martā Alūksnes baznīcā salaulāta 35. Mālupes mazpulka 1. meiteņu saimes vecākā **Erna Tamma** ar **Oskaru Puku.** Jaunajā dzīvē novēlam darba prieku, mīlestību un saticību.

Mazpulka atzinība dzimtenes aizstāvjiem.

49. Beļavas mazpulks 6-kl. pamatskolas izlaiduma akta laikā 1938. g. 29. maijā Beļavas pag. 6-kl. pamatskolas aktu zālē uzstādīja Beļavas pagasta 4 Lāčplēšu kaŗa ordeņa kavalieŗu ģīmetnes. Visi ordeņa kavalieŗi apmeklējuši Beļavas pag. 6-kl. pamatskolu.

Mazpulka dāvana ugunsgrēkā cietušiem.

524. Madonas pilsētas mazpulks nosūtīja Ls 10,— Ludzas pils. galvam nodošanai turienes mazpulkiem kāda ugunsgrēkā cietuša mazpulka dalībnieka atbalstam.

585. Stendes II mazpulks 1. maijā svinēja sava karoga un svinīgā solījuma svētkus. Karogu mazpulkam dāvināja Talsu aizsargu pulka Stendes nodaļa un mazpulkam nodeva pulka komandieris. Svinīgo solījumu nodeva 19 dalībnieki.

799. Trikātas mazpulks iepriekšējā sanāksmē atvadījās no savām iecienītām sekciju vadītājām. Uz jaunu dzīves vietu pārceļas mājturības sekc. vad. O. Stērstiņa un lopkopības sekc. vad. M. Kājiņa. Mazpulks abām darbiniecēm pasniedza balvas.

Tajā pašā sanāksmē notika rosīgāko mazpulka dalībnieku apbalvošana. Rosīgākie dalībnieki mazpulka ziemas darbības laikā izrādījās un balvas saņēma A. Ielītis, A. Konrāds un M. Šķērsts.

Dalībnieki piedalās arī kultūraugu slimību vākšanas sacensībā. Bez tam sacenšas komposta gatavošanā.

766. Rudzētu mazpulks svinēja karoga un svinīgā solījuma svētkus Rudzētu 6 kl. pamatskolas zālē. Karogu pasniedza, karoga dāvātājas, Rudzētu pagasta pašvaldības pārstāvis. Sekoja svinīgais solījums, kuŗu nodeva 19 dalībnieki.

926. Turkalnes mazpulka dalībnieki pagājušā ziemā lielu vērību piegrieza šacha spēlei. Brīvo laiku katrs labprāt ziedoja šai jaukajai spēlei. Tā vājākie spēlētāji, bieži spēlējot un ievērojot citu savu biedru pamācības, arī sāka gūt arvien labākus panākumus. Lai katrs varētu labāk parādīt savas spējas, š. g. sākumā mazpulks sarīkoja šacha turnīru. Mazpulka šacha sekcijai, kas kārtoja spēles mazpulkā, ir nodoms nākošā rudenī un ziemā organizēt sacīkstes šacha spēlē ar kādu no kaimiņu mazpulkiem.

995. Miglānu mazpulks sarīkoja ekskursiju uz K. Komera saimniecību Krāslavas pag. Ziloņu mājās. Daugavpils raj. mājt. instr. A. Apsīte saimniecībā nolasīja referātu: „Tīrs un pareizs apģērbs" ar darba tērpu demonstrējumiem. Mazpulka lopkopības sekcijas vad. H. Kokina iepazīstināja ar pareizu kūts iekārtu, lecektīm un lopu barības galdu ierīkošanu. Laipnais saimnieks neliedza arī savus vērtīgos aizrādījumus par dārza iekārtu un bišu saimēm. Ar priecīgām sirdīm un bagāti gūtiem jauniem ierosinājumiem mazpulka dalībnieki pārbrauca savās mājās.

Aizsaules ceļos

Š. g. 8. jūlijā, pēc ilgām un grūtām ciešanām, pašā ziedonī, no šīs zemes šķirās mūsu mīļais un centīgais mazpulka dalībnieks

Pēteris Plešaunieks

Viņu mīļā un neaizmirstamā piemiņā paturēs

850. Makašēnu mazpulks

1938. g. 12. jūlijā miris mūsu mazp. dalībnieks

Evalds Manķevics

dzimis 1923. gadā

Pēc viņa sēro **715. Valgundes I. mazpulks**

Mūsu mīļā, čaklā mazpulka dalībniece

Mirapija Charlamova

š. g. 13. jūnijā šķirās no mums uz mūžu.

Pēc viņas sēro

415. Riebeņu mazpulks

Acīm Tu mums kļuvi tālu, tālu
Sirdīm būsi mūžam tuvu!
Lai viegla dusa Tev!

Paziņojumi

● **VIII mazpulku kopējā sanāksme š. g. 2., 3. un 4. septembrī.** 1. Š. g. 2. septembrī plkst. 10 Rīgā, Latviešu biedrības telpās, Merķeļa ielā 13 mazpulku inspektoru un rajonu vecāko kopējā sanāksme.

2. Š. g. 3. sept. Siguldā mazpulku līdumnieku izraudzīšana un mazpulku pieccīņas valsts mērogā: 1) rakstu darbs, 2) izlūku (informācijas) gājiens, 3) ogu vai augļu šķirošana, 4) ogu groziņu (meitenēm) un augļu kastes (zēniem) pagatavošana un 5) liellopu eksterjēra novērtēšana. Pieccīņās var piedalīties tie dalībnieki, kas uzvarējuši novadu pieccīņās. Pieccīņu novērtēšanā piedalīsies visi mazpulku inspektori un rajonu vecākie.

3. Š. g. 4. septembrī Siguldā sanāksmes godalgošanas akts, rajonu vecāko un mazpulku vadītāju svinīgais solījums.

Sanāksmē jāierodas visiem mazpulku rajonu vecākiem un tiem vadītājiem, kas vēl nav nodevuši svinīgo solījumu, pilnos formas tērpos. Vadītāju vietas izpildītāji solījumu nevar nodot.

Valsts sacensību dalībniekiem un līdumnieku kandidātiem jāierodas Siguldā š. g. 3. septembrī līdz plkst. 9.30 un jāreģistrējas apmešanās vietā Siguldas pilsētas 6 kl. pamatskolā, Līvkalna ielā 12.

Sacensību dalībniekiem un līdumnieku kandidātiem izsniegs š. g. 3. un 4. sept. pusdienās siltu zupu, vakaros un rītos svaigu pienu un tēju. Par maizi un aizdaru jārūpējas pašiem. Tāpat katram dalībniekam jāņem līdzi: gultas veļa (palagi, silta sega un spilvena pārvalks), trauki (bļodiņa vai šķīvis, karote, nazis un krūzīte), dvielis, ziepes u. c. piederumi. Nakts mītnes sacensību dalībniekiem ir apgādātas.

Sacensību dalībniekiem katrā ziņā jāņem līdzi: meitenēm — ass dūcis (tāds, kas nelokās, bet ne parastais kabatas nazis) un mērskals groziņa pīšanai. zēniem — veserītis (apm. 400 gr. smags), kniebles un cietas dzelzs vai tērauda stienis

Sanāksmes dalībniekiem — interesentiem, kuŗi vēlas Siguldā dabūt nakts mītnes, jāpieteicas LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā Jelgavā, Viestura piemiņas pilī līdz š. g. 28. augustam. Sanāksmes dalībniekiem, pilnos formas tērpos, jāierodas Siguldā š. g. 4. septembrī līdz plkst. 9.30. Sanāksmes dalībniekiem jāreģistrējas Siguldas stacijā, mazpulku ziņu birojā. Par uzturu jārūpējas pašiem.

● Par mazpulku veselības kopšanas inspektoru resp. Latvijas mazpulku ārstu iecelts **Dr. Jānis Alfreds Vītols**, Rīgas pilsētas sanitārās daļas vadītājs. Run. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr. Rīga 33389.

● Par mazpulku valstiskās audzināšanas inspektoru iecelts

kapteinis LKOK **Toms Rūdolfs Freimanis.** Run. Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, tālr. Jelgava 1000 — 33.

● LLK rakstu apgādā Jelgavā, Viestura piemiņas pilī un Rīgā, Baznīcas ielā 4-a dabūjama šāda **jauna mazpulku literātūra:**

1. **Mazpulka dalībnieka apliecība** — Ls 0.25 eks.
2. **Šaušanas apmācība** — Ls 1.— eks.
3. **Mazpulka dalībnieka šaušanas piezīmju grāmatiņa** — Ls 0.20 eks.
4. **Vadonis augu aizsardzībā** — Ls 0.50 eks.

Literātūru izsūta arī pa pastu, ja naudu iemaksā pasta tek. r-nā 4564 vai iesūta ar pārvedumu LLK rakstu apgādam Jelgavā, Viestura piemiņas pilī.

Dalībnieku apliecības nepieciešamas visiem dalībniekiem, (ar 12 g. v.), šaušanas piezīmju grāmatiņas visiem zēniem (ar 12 g. v.), šaušanas apmācība un Vadonis augu aizsardzībā vismaz pa vienam eksemplāram katrā mazpulkā.

● Mazpulku vadītājiem jārūpējas, lai pie katra mazpulka dalībnieka lauciņa ražas novākšanas būtu klāt mazpulka vadītājs vai kāds valdes loceklis, kas pārbaudītu un atzīmētu grāmatvedībā novāktās ražas lielumu un lielāko augu svaru.

● Mazpulku vadītājiem piesūtītās **4. mazpulku loterijas** biļetes lūdzam plaši izplatīt savā apkārtnē, cenšoties izpārdot pēc iespējas vairāk biļešu.

Loterijā daudz laimestu — 2 nekustami īpašumi un citas vērtīgas mantas. Loterijas atlikums nāks par labu pašiem mazpulkiem — mazpulku kustības veicināšanai un darbības paplašināšanai.

● **Mazpulku dalībnieku grāmatvedības atzīmju pārbaudīšanai noder sekojošās darbu normas:**

Uzart var 100 m² — 15 min.; noecēt vienu kārtu 100 m² — 2 min.; ar atsperu ecēšu var apstrādāt 100m² — 6 min.; kūtsmēslus var izvest ½ km attālumā 10 stundās — 15 vezumus; mēslus var izārdīt 100 m² — 15 min ; izsēt mēslus vai labību var 100 m² — 3 min. Kartupeļus var izstādīt 1 stundā — 60 kg; kāpostus un lopbarības bietes 100 stādus var izstādīt 10—15 min.; cukurbietes var izretināt 100 m² — 1½ stundās; ar rušinātāju var apstrādāt 100 m² — 3 min.; ar kapli var izkapēlt — 1 stundā — 70 tekošus metrus (ja stādu rindas 50 cm. attālumā).

● **Noslēdzot grāmatvedību un izdarot atmaksāšanās aprēķinu, jāpieturas pie sekojošiem cenu samēriem:**

Paša darbs atkaribā no dalībnieka vecuma	1	stunda	Ls 0,06—0,20	Zirga darbs	1	stunda	Ls 0,23
Cita darbs (vīrieša) .	1	„	„ 0,25	Kūtsmēslu vērtība (par 1 vezumu)			„ 1,—
Cita darbs (sievietes).	1	„	„ 0,22	Vircas vērtība (par 1 spaini) . .			„ 0.03
				Nomas nauda par 100² — atkarībā no zemes labuma			Ls 0,50—1,—

Pārdodamie produkti jāvērtē pēc katrreizējām tirgus cenām; lopbarībā izlietojamie pēc šādām cenām: 1 kg kartupeļu — 3 sant., 1 kg lopbarības biešu vai kāļu — 1,2 sant., 1 kg. turnepšu vai rāceņu — 1 sant. 1 kg burkānu — 2 sant. un 1 kg sakņaugu lapu — 0,3 sant.

● Visi mazpulki, kuŗi vēlas šoruden ierīkot izmēģinājumus ziemāju sēklu kodināšanā, var saņemt aizrādījumus kodināšanā un kodināšanas līdzekļus pie mazpulku inspektoriem un rajonu agronomiem **par brīvu.** Par labāk izdarītiem izmēģinājumiem paredzētas vērtīgas godalgas.

● Visi līdzšinējie mazpulku vadītāju vietas izpildītāji ir apstiprināti par mazpulku vadītājiem, izņemot tos, kuŗiem 1938. g. vadītāju sarakstā ir atzīmes vad. v. i., resp. vadītāja vietas izpildītājs.

● Mazpulku vadītājiem un dalībniekiem, kuŗi vēlas piedalīties Latvijas riteņbraucēju Vienības braucienā š. g. 28. augustā, jāpiesakas savas pilsētas vai pagasta pašvaldībās, vai lauksaimniecības biedrībās.

● 128. Vidrižu mazpulks apvienots ar 905. Igates mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **128. Vidrižu mazpulku,** 361. Blīdenes mazpulks apvienots ar 724. Stūrenieku mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **361. Blīdenes mazpulku,** 572. Rīgas Skolotāju institūta mazpulks pārdēvēts par **572. Cēsu Skolotāju institūta mazpulku.** 713. Skrudalienes-Jaunsudrabu mazpulks pārdēvēts par **713. Jaunsudrabu mazpulku.** 889. Mežāres mazpulks „Līdums" pārdēvēts par **889 Saulaines mazpulku.** 836. Rīgas pils. 25. pamatskolas mazpulks pārdēvēts par **836 Rigas Jāņa Cimzes mazpulku,** 966. Briežu mazpulks pārdēvēts par **966. Vaidavas-Briežu mazpulku.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Jānītis un Līžuks ogu laikā

ART. VILKS

1.

Kad aiz dārza vēcā žoga
Nosarkusi aveņoga —
Jancis tēva cirvi cilā,
Groziņiem plēš skalus silā.

4.

Ataust rīts pēc sapņiem skarbi.
Bērni zin, tos gaida darbi,
Aši kājas mājup cilā
Atstāj sila sapņus silā.

2.

Ātri paiet diena gaŗā,
Darbā nejūt novakara.
Klusu pienāk krēsla zilā,
Bērni aizmieg dziļā silā.

5.

Odziņu pa odziņai
Jancis pēta, sveŗ un krāj.
Bet no tām, kas netur šķiru,
Līžuks spaida saldu viru.

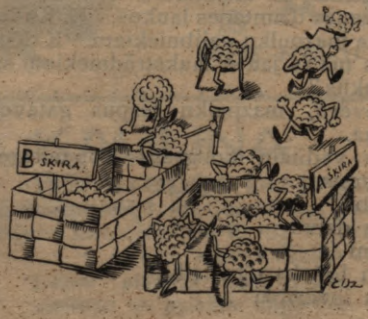

3.

Kā jau parasts reizēs tādās —
Dienas darbi sapņos rādās.
Bērni redz — nāk aveņogas
Un pēc šķirām grozos zogas.

6.

Tirgū reklāmas skan skaļas:
„Pērciet šīs — tās ogas zaļas".
Janci apstāj — Trīnes, Jūles,
Reklāma tam — viņa pūles.

Mazpulku ievēribai

Tautas tradiciju vācējiem Latviešu Folkloras krātuve piešķīrusi šādas balvas — grāmatas, par „Mazpulka" redakcijā iesūtītiem tautas tradiciju variantiem.

1) **Arnoldam Burbulim 321. Ķīves** mazpulkā par 1430 var. — 3 grāmatas.

2) **Rolandam Dūdelim 687. Ērģemes** mazpulkā — par 305 var. — 3 grāmatas.

3) **Jānim Kazakevičam 418. Nirzas** mazpulkā par 300 var. — „Jāņu dziesmas".

4) **Romnoldam Cīmanim 415. Riebiņu** mazp. par 270. var. — „Jāņu dziesmas".

5) **Evaldam Šļubusam 294. Codes** mazpulkā par 450 var. — grāmata „Pasaules slavenie vīri".

6) **Jurim Rozentālam 237. Turlavas** mazpulkā par 380 var. „Jāņu dziesmas".

7) **Kārlim Kalniņam 3. Lubānas-Zvidzienas** mazpulkā par 460 var. „Jāņu dziesmas".

8) **Oļģertam Vībam 169. Lēdurgas** mazpulkā par 256. var. „Jāņu dziesmas"

9) **Jānim Naglim 749. Vidsmuižas-Zeltiņu** mazpulkā par 210 var. „Jāņu dziesmas".

10) **Robertam Enkūsenam 492. Dzērves-Cīravas** mazpulkā par 250 var. „Jāņu dziesmas".

„Mazpulka" redakcija un Latviešu Folkloras krātuve izsaka pateicību visiem mazpulku dalībniekiem — tautas tradiciju krājējiem un lūdz tautas tradiciju vākšanu turpināt, pēc iepriekšējiem norādījumiem. Savāktie materiāli iesūtāmi „Mazpulka" redakcijai. Neaizmirstiet uzrakstīt nepieciešamās ziņas par tautas tradiciju teicējiem: vārds, uzvārds, vecums, māju un pagasta nosaukums. Ja ienācējs no cita pagasta, tad atzīmēt arī to. Bez tam būtu vēlams atzīmēt arī paša uzrakstītāja vecumu.

Labas atsauksmes

Š. g. „Mazpulka" 4. Nr. stāstā „Grāvrači", aprakstot meža dienu darbus un kociņu stādīšanu, tekstā un zīmējumos ar nolūku pielaistas šādas kļūdas:

1. Nepareizi mājas apstādījumiem stādāmo materiālu ņemt no purva, kur augšanas apstākļi nelabvēlīgi. No mitras vietas stādi, novietoti sausākā, bieži nīkuļo un pat aiziet bojā
2. Nepareizi, stādīšanai izraktos kociņus uzglabāt, iemērcot ūdenī. Iegūtie stādi jāpierok.
3. Nepareizi, stādus rokot, tuvu atcist saknes un stādu izcelt ar sviru — atlauž saknes vai pat ieplēš stumbra pamatni.
4. Zīmējumā 151. lpp. stādāmā bedre par mazu.
5. Zīmējumā 153. lpp. nepareizi mietu dzīt pēc kociņa iestādīšanas.

Par labākām atbildēm godalgas piešķirtas: 127. Seces--Sērenes mazpulkā **A. Kasandrim**, 536. Ivandes mazpulkā — **A. Brūderam**, 169. Lēdurgas mazpulkā — **K. Mālerim** un 72. Grostonas mazpulkā — **J. Liepam.** Bez tam samērā labas atbildes iesūtījuši vēl 57 dalībnieki, kuriem redakcija izsaka pateicību par lielo interesi un labo izpratni.

Saturs:

	Lpp.
Brīvības cīnītājus pieminot. P. Rozītis. . .	337
Darba mīlestība latvju tautas dziesmās. . .	339
Atgriešanās. A. Jansons	342
Jaunais Fu. E. Foreman-Ļevis	352
Mazpulki kūdras ražošanas darbā. K. Simanis	356
Ko ievāksim augustā. R. Jākobsons . . .	357
Ko redzēsim mazpulku valsts pieccīņās šogad, 3. un 4. septembrī — Siguldā. A. Eglītis.	359
Kas jāievēro mazpulku dalībniecēm, ejot uz ēdienu gatavošanas sacensībām. L. Liepiņa	360
Zemā zemē. B. Radziņš	361
Šogad mazpulkiem jāturpina rudzu sēklas kodināšanas lauku mēģinājumi. Prof. Dr. M. Eglītis.	365
Piedalīsimies visi kultūraugu slimību vākšanas sacensībā. E. Mālenders	366
Desmit dienas dzimtenes laukos. K. Kudrašs	368
Kas jāzina mazpulku dalībniekiem. K. Ķirsis	371
Vai tavās mājās jau ir laukstrādniekiem savs dzīvoklis?	372
Kas jāievēro, mazpulku tērpus gatavojot. L. Liepiņa.	374
Mazpulku vadītāju kongress Kopenhagenā. K. Ķirsis	376
Pašu darbs	377
Mazpulku dzīve	379
Paziņojumi	381
Jānītis un Līžuks ogu laikā	383
Mazpulku ievēribai	384

Vāka bilde — **Ēdienu gatavošanas sacensības nometnē**

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RUDOLFS DZERVE.**

A./S. „ROTA" Jelg. nod. Jelgavā, Poruka iela 5, tālr. 519. 2062 Šis numurs iespiests 34.000

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

JURĢA IRBES metalla pogu fabrika

Rīgā, Cēsu ielā Nr. 33, tālrunis 91325.

IZGATAVO:

Dažādu šķiru metalla pogas formas un civil- apģērbiem. Nozīmes un medaļas.

Veļas pogas „Vaiņags" un „Valida". Diegu pogas „Austra". Matadatas un citus smalkus metalla izstrādājumus.

FORMAS CEPURES,

formas tērpu piederumi, kā arī visāda veida ceļošanas un sporta piederumi, kā: portfeļi, naudas maki, somas, sedli, iemaukti, bises, futlāri, vingrošanas matrači, bumbas, kurpes, tāpat arī valsts un organizāciju karogi u. t. t.

dabūjami

A/S A. Ratfelders,

spec. ceļošanas, sporta un formas tērpu piederumu rūpniecība

Rīgā, Kaļķu ielā 11, tālr. 20182, 23216. Pasūtījumus pieņem arī pa pastu

A. KAULIŅA

Bērnu apģērbu tirgotava

Rīgā, Gaiziņa ielā 4, pie Centrāltirg. Tālr. 29722
Privātdz. Lāčplēša ielā 70, dz. 1. Tālr. 21541
Pasta tekošs rēķins № 11217

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.

Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galantērijas preces u. t. t.

Laipna apkalpošana. Glīts darbs
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas

IMPORTS

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garšvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829

Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Pieprasiet visur

Akciju sabiedrības

Ādu un Vilnas Centrāle

Jelgavas ādu fabrikas ražojumus

Vienmēr krājumā labākās
zoles u. c. izstrādātas ādas

Fabrika:
Jelgavā, Dobeles šosejā 2, tālrunis Jelgava 523

Fabrikas noliktava:
Rīgā, Marstaļu ielā 28/30, tālrunis 25890

„DÜRKOPP"

mazmotocikleti ar «SACHS» motoriem

Ātrums 60 km/st. Patēriņš: apm. 50 km ar 1 ltr. degvielas

Kāpšļi — Kājas starters

Dabūjami no krājuma

Akc. sab.

«OMEGA»

automobiļu, motociklelu un to piederumu veikals

Elizabetes ielā Nr. 55

tālrunis 34604

Jelgavas audums

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava**
Jelgavā, Katoļu ielā 30

Piedava:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

PULKSTEŅI, zelts, sudrabs, alpaka, kristalls, gravieŗu izstrādājumi

O. Pērkons un A. Kucejevs

Rigā

Veikals: Matīsa ielā 8. Tālrunis 93934
Darbnica: Brīvības ielā 115. Tālr. 93089

Pasūtījumi un izlabojumi